

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Језик
српског народа

ЈУ Службени гласник Републике Српске,
Бања Лука, Вељка Млађеновића бб
Телефон/факс: (051) 456-331, 456-341
Internet: <http://www.sglasnik.org>
E-mail: slglasnikrs@blic.net
slgl.finance@blic.net
slgl.oglasni@blic.net

Уторак, 24. фебруар 2009. године
БАЊА ЛУКА
Број 13 Год. XVIII

Жиро-рачуни: НЛБ Развојна банка а.д.
Бања Лука 562-099-00004292-34
Volksbank а.д. Бања Лука
567-162-10000010-81
Нова бањалучка банка АД Бања Лука
551-001-00029639-61
Комерцијална банка а.д. Бања Лука
571-010-00001043-39

207

Значење појединих појмова

Члан 3.

На основу тачке 2. Амандмана XL на Устав Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 28/94), доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ДОБРОВОЉНИМ ПЕНЗИЈСКИМ ФОНДОВИМА И ПЕНЗИЈСКИМ ПЛАНОВИМА

Проглашавам Закон о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима, који је Народна скупштина Републике Српске усвојила на Двадесет седмој сједници, одржаној 30. јануара 2009. године - а Вијеће народа 9. фебруара 2009. године потврдило да усвојеним Законом о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима није угрожен витални национални интерес конститутивних народа у Републици Српској.

Број: 01-020-128/09
11. фебруара 2009. године
Бања Лука

Предсједник
Републике,
Др Рајко Кузмановић, с.р.

ЗАКОН

О ДОБРОВОЉНИМ ПЕНЗИЈСКИМ ФОНДОВИМА И ПЕНЗИЈСКИМ ПЛАНОВИМА

I - ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређивања

Члан 1.

Овим законом уређују се организовање и управљање добровољним пензијским фондовима, оснивање, дјелатност и пословање друштва за управљање добровољним пензијским фондовима, послови и обавезе кастоди банке, у смислу овог закона, надлежност Агенције за осигурање Републике Српске у регулисању и вршењу надзора над друштвима за управљање добровољним пензијским фондовима, организовање пензијских планова и друга питања од значаја за функционисање добровољних пензијских фондова.

Начела добровољних пензијских фондова

Члан 2.

Начела на којима се заснивају добровољни пензијски фондови су:

- добровољност чланства;
- равноправност чланова;
- расподјела ризика улагања;
- јавност рада и
- акумулација и инвестирање средстава.

Поједини појмови, у смислу овог закона, имају следећа значења:

а) друштво за управљање добровољним пензијским фондовима - привредно друштво које организује и управља добровољним пензијским фондовима, у складу са овим законом;

б) добровољни пензијски фонд - институција колективног инвестирања у оквиру које се прикупљају добровољни пензијски доприноси чланова добровољног пензијског фонда и улажу у различите врсте имовине са циљем остварења прихода и смањења ризика улагања, који може бити отворени или затворени добровољни пензијски фонд;

в) отворени добровољни пензијски фонд - институција колективног инвестирања која нема ограничења чланства, осим оних која су прописана овим законом;

г) затворени добровољни пензијски фонд - институција колективног инвестирања која прихвата у чланство само чланове који су запослени код послодавца или су чланови код другог организатора затвореног добровољног пензијског фонда;

д) кастоди банка - банка која чува имовину добровољног пензијског фонда, води рачун добровољног пензијског фонда и обавља друге кастоди услуге за рачун добровољног пензијског фонда, а у погледу средстава добровољног пензијског фонда поступа само по налозима друштва за управљање који су у складу са законом, проспектом и другим актима добровољног пензијског фонда;

ђ) члан добровољног пензијског фонда - домаће и страног пунољетно физичко лице које приступа отвореном или затвореном добровољном пензијском фонду и претима ризик улагања изнад минимално гарантованог годишњег приноса добровољног пензијског фонда;

е) члан отвореног добровољног пензијског фонда - домаће и страног пунољетно физичко лице које непосредно или преко организатора пензијског плана приступа отвореном добровољном пензијском фонду;

ж) члан затвореног добровољног пензијског фонда - домаће и страног пунољетно физичко лице које преко организатора затвореног добровољног пензијског фонда приступа затвореном добровољном пензијском фонду;

з) обрачунска јединица - сразмјерни обрачунски удио у укупној нето имовини добровољног пензијског фонда;

и) послодавац - субјекат дефинисан законом којим се уређују радни односи;

ј) обвезник уплате - домаће и страног, правно и физичко лице, које за рачун члана добровољног пензијског фонда врши плаћање пензијског доприноса, у складу са одредбама овог закона, а које може бити члан добровољног пензијског фонда, послодавац или треће лице;

к) организатор затвореног добровољног пензијског фонда - правно лице, укључујући послодавце, удружења послодаваца, синдикате и професионална удружења, који на било који начин учествују у организовању затвореног добровољног пензијског фонда и плаћању доприноса у тај фонд;

л) организатор пензијског плана - правно лице, укључујући послодавце, удружења послодаваца, синдикате и професионална удружења, који на било који начин учествују у организовању пензијског плана и закључују уговор са једним или више друштава за управљање;

љ) уговор о организовању пензијског плана - уговор који организатор пензијског плана закључује са синдикатом или својим запосленима или члановима, а на основу којег се организатор обавезује да ће са унапријед одређеним друштвом за управљање добровољним пензијским фондом закључити уговор о приступању отвореном добровољном пензијском фонду и за своје запослене или чланове, који потпишу приступну изјаву, вршити уплату пензијског доприноса;

м) уговор о приступању отвореном добровољном пензијском фонду - уговор који организатор пензијског плана закључује са друштвом за управљање добровољним пензијским фондом, којим се организатор обавезује да ће за своје запослене или чланове који се укључе у пензијски план вршити уплату пензијског доприноса, а друштво за управљање обавезује се да улаже прикупљена новчана средства и омогући повлачење и располагање акумулисаним средствима члановима плана;

н) приступна изјава - изјава чијим потписивањем запослени или члан даје сагласност да се укључи у пензијски план;

њ) пензијски допринос - новчана средства која у добровољни пензијски фонд уплаћује обвезник уплате, за рачун члана;

о) програмирана исплата - исплата акумулисаних новчаних средстава са рачуна члана добровољног пензијског фонда у складу са посебним уговором;

п) квалификовано учешће - учешће које посједује лице које је посредно или непосредно имала акција, односно других права, на основу којих стиче више од 10% учешћа у капиталу или гласачких права другог лица;

р) повезана лица - правна лица која су међусобно повезана управљањем, капиталом или на други начин, ради постизања заједничких пословних циљева, тако да пословање или резултати пословања једног лица могу битно утицати на пословање, односно резултате пословања другог лица. Повезаним лицима, у смислу овог закона, сматрају се и лица која су међусобно повезана:

1) као чланови породице,

2) тако да једно лице, односно лица која се сматрају повезаним лицима, у складу са овим чланом, заједно, посредно или непосредно, учествују у другом лицу,

3) тако да у оба лица учешће има исто лице, односно лица која се сматрају повезаним лицима у складу са овим чланом,

4) на начин прописан за повезана лица законом којим се уређује правни положај привредних друштава и

5) као чланови органа управљања и надзора и чланови породица тих лица;

с) чланови породице, у смислу овог закона јесу:

1) супружници, односно лица која живе у ванбрачној заједници,

2) потомци и преци у правој линији неограничено,

3) сродници до трећег степена средства, у побочној линији, укључујући и средство по тазбини,

4) усвојилац и усвојеници и потомци усвојеника и

5) старалац и штићеници и потомци штићеника;

т) тржишно препознатљиво правно лице - правно лице које се котира на берзи у земљама OECD-а или има

одређен рејтинг код агенција за процјену бонитета, односно које је према последњем рангирању које је извршило Standard and Poor's или Fitch IBCA или Moody's рангирано најмање са А;

ћ) посредник - правно лице које обавља послове заступања и маркетинга добровољних пензијских фондова;

у) индивидуални рачун - рачун на име члана добровољног пензијског фонда на који се врши уплата добровољног пензијског доприноса и води евиденција о обрачунским јединицама тог члана добровољног пензијског фонда и

ф) финансијска институција - банка, друштво за осигурање, друштво за управљање инвестиционим и пензијским фондовима које има дозволу за рад надлежног органа матичне земље или финансијски холдинг који је непосредни већински власник једне или више ових финансијских институција.

II - ДРУШТВО ЗА УПРАВЉАЊЕ ДОБРОВОЉНИМ ПЕНЗИЈСКИМ ФОНДОВИМА

Правна форма

Члан 4.

(1) Друштво за управљање добровољним пензијским фондовима (у даљем тексту: друштво за управљање) је привредно друштво које се оснива у правној форми затвореног акционарског друштва.

(2) На друштва за управљање примјењују се одредбе закона којим се уређују привредна друштва, осим ако овим законом није другачије одређено.

(3) Друштво за управљање могу основати домаћа и страна правна лица.

(4) Већински удио у основном капиталу друштва за управљање мора да буде у власништву једне или више финансијских институција.

(5) Правно лице или друго са њим повезано лице могу бити власници само у једном друштву за управљање.

(6) Друштво за управљање не може издавати повлашћене акције.

(7) Друштво за управљање мора имати једнак третман за све акционаре и не смије признавати било каква додатна права или повластике одређеним акционарима, ограничавати њихова права, нити им наметати додатне одговорности.

Дјелатност друштва за управљање

Члан 5.

(1) Друштво за управљање обавља дјелатност организовања и управљања добровољним пензијским фондовима и другим пензијским фондовима, организованим у складу са посебним законом.

(2) Друштво за управљање може да организује и управља са више отворених и затворених добровољних пензијских фондова.

(3) Друштво за управљање управља добровољним пензијским фондом, доноси инвестиционе одлуке, врши једнократне и програмиране исплате, обавља административне послове и послове маркетинга и друге послове у складу са овим законом.

(4) Друштво за управљање може да повјери обављање административних послова и послова маркетинга и активности трећим лицима, при чему се његова одговорност за те послове не искључује.

(5) Друштво за управљање може да обавља искључиво дјелатност из става 1. овог члана.

Употреба пословног имена

Члан 6.

(1) У пословном имену друштва за управљање морају бити садржане ријечи: "друштво за управљање добровољним пензијским фондовима".

(2) Правно лице које није добило дозволу за рад као друштво за управљање добровољним пензијским фондovima не може да користи у правном промету назив: "друштво за управљање добровољним пензијским фондovima" или други сличан назив.

(3) Ако му Агенција за осигурање Републике Српске (у даљем тексту: Агенција) одузме дозволу за рад, друштво за управљање мора да промијени своје име тако да из њега уклони ријечи: "друштво за управљање добровољним пензијским фондovima".

Висина основног капитала

Члан 7.

(1) Новчани дио основног капитала друштва за управљање, приликом оснивања, износи најмање 2.000.000 конвертибилних марака (КМ) и мора бити уплаћен у цијелости приликом оснивања, на рачун у банци која послује у Републици Српској.

(2) Новчани дио основног капитала друштва за управљање не може да потиче из зајмова или кредита, нити смије бити оптерећен на било који начин.

(3) Друштво за управљање дужно је да без одгађања обавијести Агенцију о смањњу капитала испод износа прописаног у ставу 1. овог члана.

(4) Ако се у року који утврди Агенција, који не смије бити краћи од три мјесеца ни дужи од 12 мјесеци, капитал друштва за управљање не повећа на прописани износ, Агенција ће друштву за управљање одузети дозволу за рад.

(5) Агенција ближе прописује структуру и начин израчунавања капитала и висину минималног основног капитала друштва за управљање у односу на вриједност нето имовине којом управља.

(6) Ако укупна имовина добровољних пензијских фондова којима управља друштво за управљање пређе износ од 50.000.000 КМ, као и за свако даље повећање имовине добровољних пензијских фондова за наведени износ, основни капитал друштва за управљање мора се повећати за 1.000.000 КМ, у року од 60 дана.

(7) Друштво за управљање дужно је да у свом пословању обезбједи да капитал друштва увијек буде најмање у висини 50% износа из става 1. овог члана, односно става 6. овог члана, у виду депозита код банке која послује у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: БиХ) или у хартијама од вриједности које задовољавају услове из члана 42. став 1. тачка а) овог закона.

Организациона и техничка оспособљеност

Члан 8.

(1) Друштво за управљање дужно је да запосли на неодређено вријеме најмање једног инвестиционог менаџера за сваки фонд којим управља и запосли једног интерног ревизора са лиценцом.

(2) Ако укупна имовина добровољних пензијских фондова којим управља друштво за управљање пређе износ од 50.000.000 КМ, као и за свако даље повећање имовине за наведени износ, друштво за управљање дужно је да додатно запосли најмање још једног инвестиционог менаџера на неодређено вријеме.

(3) Друштво за управљање дужно је да испуни минималне кадровске, организационе и техничке услове, које прописује Агенција.

(4) У поступку издавања и одузимања дозволе за обављање послова инвестиционог менаџера у друштву за управљање Агенција примјењује одредбе закона којим се уређује тржиште хартија од вриједности.

(5) Агенција може прописати додатне услове за интерног ревизора и обављање послова интерне ревизије.

Оснивање друштва за управљање и организовање добровољног пензијског фонда

Члан 9.

(1) Лица која намјеравају да оснују друштво за управљање дужна су да поднесу Агенцији захтјев за издавање дозволе за рад друштва за управљање.

(2) Друштво за управљање које намјерава да организује и управља добровољним пензијским фондом дужно је да Агенцији поднесе захтјев за издавање дозволе за организовање и управљање добровољним пензијским фондом (у даљем тексту: дозвола за организовање и управљање фондом).

Захтјев за издавање дозволе за рад друштва за управљање и дозволе за организовање и управљање фондом

Члан 10.

(1) Уз захтјев за издавање дозволе за рад друштва за управљање оснивачи друштва подносе:

а) оснивачки акт и статут;

б) доказ да је на намјенски рачун код банке уплаћен новчани дио основног капитала, са изјавом о поријеклу финансијских средстава, у складу са чланом 7. став 2. овог закона,

в) списак оснивача са подацима о пословном имену и сједишту са матичним бројем, са укупним номиналним износом оснивачког капитала и процентом учешћа у основном капиталу друштва за управљање;

г) ако је оснивач страна друштво за управљање добровољним пензијским фондом, потребно је да достави доказ да је о намјери оснивања друштва за управљање и организовања добровољног пензијског фонда у Републици Српској обавијестио надлежни орган матичне државе или да достави дозволу надлежног органа матичне државе, ако је таква дозвола неопходна по прописима матичне државе, те податке о основном капиталу друштва и за сваки фонд којим управља проспект, статут и посљедњи годишњи извјештај;

д) податке за осниваче:

1) рјешење о упису у регистар за домаћа правна лица и за њихове власнике, до нивоа физичких лица, односно препознатљивих правних лица,

2) извод из регистра и овјерени превод извода из регистра за страна правна лица, и за њихове власнике, до нивоа физичких лица, односно препознатљивих правних лица,

3) препис акционара из књиге акционара, односно доказ из другог одговарајућег јавног регистра, ако је оснивач акционарско друштво,

4) финансијске извјештаје, са извјештајем и мишљењем овлашћеног ревизора за посљедње три године, а за правна лица која послују мање од три године ревидиране финансијске извјештаје за период пословања и

5) доказ надлежног органа управе о измирењу пореза, не старији од шест мјесеци;

ђ) правила и процедуре пословања друштва за управљање чији садржај прописује Агенција;

е) план пословања за прве три године;

ж) списак предложених чланова управног одбора, директора и извршних директора друштва за управљање са радним биографијама, изјавама о пристанку обављања дужности и доказом да су испуњени услови из члана 15. овог закона и

з) доказ о организационој и техничкој оспособљености друштва за управљање, са списком лица која ће обављати послове из члана 8. овог закона, са доказом да испуњавају прописане услове.

(2) Уз захтјев за издавање дозволе за организовање и управљање фондом, друштво за управљање подноси:

а) нацрт стандардизованог уговора о чланству у добровољном пензијском фонду,

б) нацрт проспекта и скраћеног проспекта добровољног пензијског фонда,

в) нацрт статута добровољног пензијског фонда,

г) нацрт уговора са кастоди банком,

д) списак лица која ће обављати послове инвестиционих менаџера добровољног пензијског фонда који се орга-

низује, а који испуњавају услове за добијање дозволе за обављање послова инвестиционог менаџера, у складу са законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности и

ђ) нацрт правилника о накнадама.

(3) Агенција прописује детаљнији садржај аката из става 2. овог члана.

(4) Агенција даје сагласност на акте из става 2. овог члана, као и на све измјене и допуне.

Додатна документација

Члан 11.

(1) Поред докумената из члана 10. став 1. овог закона, Агенција може да затражи и друге доказе значајне за оцјену бонитета оснивача друштва за управљање, оцјену оправданости оснивања тог друштва и друге податке ради заштите интереса чланова добровољног пензијског фонда, које су оснивачи дужни да доставе у року који им одреди Агенција, а који не може бити дужи од 15 дана од дана пријема захтјева Агенције.

(2) Агенција сарађује са другим државним домаћим и страним органима и организацијама, прикупља документа и друге информације од значаја за рјешавање по захтјева за издавање дозволе за рад друштва за управљање.

Издавање дозволе за рад друштва за управљање и дозволе за организовање и управљање фондом

Члан 12.

(1) Агенција издаје дозволу за рад друштва за управљање када утврди потпуност и ваљаност захтјева из члана 10. став 1. овог закона и када процијени да:

а) је поријекло основног капитала јасно и несумњиво,

б) се на основу добијених информација може закључити да оснивачи друштва за управљање и сва повезана лица имају добру пословну репутацију и да им је финансијски положај такав да се може претпоставити да неће имати негативан утицај на пословање друштва за управљање,

в) структура повезаних лица није таква да онемогућава ефикасно вршење надзора над пословањем и

г) предложено пословно име друштва за управљање не наводи на погрешно мишљење будуће чланове добровољног пензијског фонда и друга лица у правном промету.

(2) Агенција доноси рјешење о издавању дозволе за рад друштву за управљање у року од 30 дана од дана пријема уредног и потпуног захтјева, односно од дана накнадно примљене документације и информација из члана 11. овог закона.

(3) Друштву за управљање које у року од једне године од дана издавања дозволе за рад не добије дозволу за организовање и управљање фондом, односно не организује добровољни пензијски фонд, дозвола за рад престаје да важи.

(4) Агенција издаје дозволу за организовање и управљање добровољним пензијским фондом када утврди потпуност и ваљаност захтјева из члана 10. став 2. овог закона и када, узимајући у обзир предложене циљеве, величину и друге битне карактеристике добровољног пензијског фонда, оцијени да ће на адекватан начин бити заштићени интереси чланова добровољног пензијског фонда.

(5) Агенција доноси рјешење о издавању дозволе за организовање и управљање фондом у року од 30 дана од дана пријема уредног и потпуног захтјева друштва за управљање.

(6) Друштву за управљање које нема дозволу за рад не може добити дозволу за организовање и управљање фондом.

(7) Друштву за управљање које намјерава да организује и управља са више добровољних пензијских фондова подноси захтјев за издавање дозволе за организовање и управљање фондом за сваки добровољни пензијски фонд посебно.

Одбијање захтјева

Члан 13.

(1) Агенција ће одбити захтјев за издавање дозволе за рад друштва за управљање или дозволе за организовање и управљање фондом ако нису испуњени услови утврђени овим законом и ако оцијени да се пословање друштва за управљање неће водити са пажњом доброг привредника и стручњака, добром пословном праксом.

(2) Ако Агенција одбије захтјев за издавање дозволе за рад друштва за управљање, доноси рјешење у којем мора навести разлоге одбијања захтјева.

(3) Рјешење из става 2. овог члана је коначно.

(4) Против рјешења Агенције може се покренути управни спор.

Сагласност за стицање учешћа у друштву за управљање

Члан 14.

(1) За стицање акција друштва за управљање на основу којих постојећи акционар посредно или непосредно повећава учешће у друштву за управљање потребна је сагласност Агенције.

(2) За стицање акција друштва за управљање од новог акционара потребна је сагласност Агенције.

(3) На утврђивање испуњености услова у поступку издавања сагласности за стицање акција друштва за управљање, Агенција примјењује одредбе чл. 10. и 12. овог закона.

(4) Прије сваке трансакције акцијама или удјелима друштва за управљање, на коју се не односе одредбе из ст. 1. и 2. овог члана, друштво за управљање дужно је да обавијести Агенцију.

(5) Друштву за управљање подноси захтјев за добијање сагласности из ст. 1. и 2. овог члана у име субјекта који намјерава да обави трансакцију акцијама.

(6) Агенција одлучује о давању сагласности за стицање акција, у року од 30 дана од дана подношења захтјева.

Органи друштва за управљање

Члан 15.

(1) На органе друштва за управљање примјењују се одредбе закона којим се уређују привредна друштва, уколико овим законом није другачије одређено.

(2) За члана управног одбора, директора и извршне директоре друштва за управљање не могу бити изабрана лица:

а) која су правоснажно осуђивана за кривична дјела против привреде и платног промета, имовине, права из радних односа и социјалног осигурања, правосуђа, јавног реда, службене дужности, као и за кривична дјела и прекршаје утврђене законима којима се уређује тржиште хартија од вриједности, приватизација, дјелатност осигурања, банке и друге финансијске институције,

б) која су у претходне три године имала најмање 10% удјела у основном капиталу или били чланови управе или надзорног одбора у друштву за управљање инвестиционим или пензијским фондом, банци, инвестиционом фонду, брокерском друштву или друштву за осигурање, у вријеме када је тим правним лицима одузета дозвола за рад,

в) која су изгубила чланство у струковном удружењу због непридржавања правила удружења, или којима је надлежни орган изрекао мјеру одузимања дозволе за обављање послова на финансијском тржишту,

г) против којих је изречена мјера безбједности забрањено вршења позива, дјелатности или дужности које је у потпуности или дјелимично обухваћено предметом пословања друштва за управљање, док траје забрана,

д) којима је одузета пословна способност,

ђ) која посједују пуноважну дозволу Комисије за хартије од вриједности за обављање послова брокера или инвестиционог менаџера, односно одговарајуће одобрење

надлежног органа и стварно обављају те послове као за- послени код другог друштва за управљање инвестиционим фондовима, брокерског друштва или банке овлашћене за послове са хартијама од вриједности,

е) која су члан органа или запослени код другог друштва за управљање пензијским фондом у Републици Српској,

ж) која су члан органа или запослени код кастоди банке или брокерске куће са којом је друштво за управљање закључило уговор,

з) која су функционери, постављена, односно именована лица или државни службеници и

и) повезана лица са лицима из т. е) и ж) овог става.

(3) Чланови управног одбора, директор и извршни директори друштва за управљање морају имати високу школску спрему, с тим да директор и најмање једна половина чланова управног одбора морају имати најмање три године радног искуства стеченог у обављању сложених финансијско-економских послова у вези са хартијама од вриједности у земљи или иностранству, као што су послови:

а) у брокерско-дилерском друштву,

б) на берзи хартија од вриједности, односно финансијских деривата,

в) у банци,

г) у друштву за управљање инвестиционим или пензијским фондовима,

д) у друштву за осигурање,

ђ) у Централној банци БиХ или другом државном или ентитетском регулаторном или надзорном органу или организацији финансијског сектора и

е) у правном лицу које обавља послове у вези са хартијама од вриједности за рачун државе или ентитета као повјерене послове.

Давање сагласности на избор чланова управног одбора, директора и извршних директора друштва за управљање

Члан 16.

(1) Агенција даје сагласност на избор предложених чланова управног одбора, директора и извршних директора друштва за управљање.

(2) Агенција доноси рјешење о давању сагласности на избор члана управног одбора, директора и извршних директора друштва за управљање када утврди да су испуњени услови утврђени у члану 15. овог закона и када процијени да предложени чланови управног одбора, директор и извршни директори посједују пословни углед који упућује на закључак да ће ваљано обављати послове у друштву за управљање.

(3) Када одлучује о давању сагласности из става 1. овог члана, Агенција може, уколико је то неопходно, да обави интервју са предложеним члановима.

(4) Када Агенција одлучује о захтјеву из члана 10. став 1. овог закона, истовремено одлучује и о давању сагласности на избор предложених чланова управног одбора, директора и извршних директора друштва за управљање.

Одзимање сагласности на избор члана управног одбора, директора и извршних директора друштва за управљање

Члан 17.

(1) Агенција одузима сагласност члану управног одбора, директору и извршним директорима друштва за управљање када утврди да је:

а) одлука о давању сагласности донесена на основу неистинитих и нетачних података, чиме је Агенција доведена у заблуду,

б) лице у међувремену престало да испуњава услове из члана 15. овог закона,

в) лице извршило повреду одредаба овог закона и прописа донесеног на основу њега, правила пословног

морала, савјесног пословања и правила о управљању ризиком или на други начин теже угрозило интересе чланова добровољног пензијског фонда и

г) правоснажним рјешењем проглашено пословно неспособним.

(2) Од дана достављања рјешења којим му је одузета сагласност, члан управног одбора, директор и извршни директори не могу вршити било какву функцију у друштву за управљање.

(3) Управни одбор друштва за управљање одмах, а најкасније у року од 15 дана од дана достављања рјешења из става 2. овог члана, сазива сједницу управног одбора друштва за управљање на којој предлаже новог члана управног одбора, односно директора или извршног директора.

Пословна тајна

Члан 18.

(1) Чланови управног одбора, директор, извршни директори и запослена лица друштва за управљање и повезана лица тог друштва дужни су да чувају као пословну тајну и не могу да дају информације о:

а) добровољном пензијском фонду или друштву за управљање тим фондом које би могле створити погрешну представу о пословању друштва, односно добровољног пензијског фонда,

б) будућим активностима и пословним плановима друштва за управљање, осим у случајевима предвиђеним овим законом и прописима Агенције,

в) стању и промету на рачунима добровољног пензијског фонда и његових чланова и

г) другим подацима који су од значаја за пословање добровољног пензијског фонда, а за које су сазнали у обављању послова друштва за управљање.

(2) Изузетно од става 1. овог члана, подаци се могу саопшталати и стављати на увид трећим лицима само приликом надзора пословања, на основу налога суда, надлежног органа управе или на основу закона.

Упис у регистар

Члан 19.

(1) Друштво за управљање дужно је да у року од 15 дана од дана пријема рјешења о издавању дозволе за рад друштва и давања сагласности на одлуку о избору чланова управног одбора, директора и извршних директора, поднесе пријаву за упис у регистар у складу са законом којим се уређује регистрација пословних субјеката.

(2) Друштво за управљање дужно је да у року од седам дана од дана пријема рјешења о упису у регистар пословних субјеката достави Агенцији извод из уписа у регистар из става 1. овог члана.

(3) Друштво за управљање не може да обавља дјелатност организовања и управљања добровољним пензијским фондом прије уписа у регистар пословних субјеката.

Дозвола за рад у случају статусне промјене спајања припајањем

Члан 20.

(1) Друштво за управљање (друштво стичалац) може да преузме искључиво цјелокупни капитал другог друштва за управљање (друштво престало припајањем).

(2) Друштво стичалац подноси Агенцији захтјев за издавање дозволе за спајање прије подношења пријаве за упис промјене у регистар пословних субјеката, уз који доставља сагласност органа надлежног за надзор конкуренције на тржишту.

(3) Друштво стичалац преузима послове организовања и управљања добровољним пензијским фондовима друштва престалог припајањем.

(4) Друштво стичалац може добровољни пензијски фонд којим је управљало друштво престало припајањем припојити добровољном пензијском фонду којим управља (свом фонду), или њим засебно управљати.

(5) Захтјев из става 2. овог члана садржи:

а) финансијске извјештаје друштва стицаоца и друштва престалог припајањем са извјештајем екстерног ревизора,

б) извјештај који показује изводљивост спајања и

в) план који детаљно наводи намјеру у вези са добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима друштва престалог припајањем.

(6) На спајање припајањем друштава за управљање примјењују се одредбе закона којим се уређују привредна друштва.

(7) Ближе услове и начин припајања добровољних пензијских фондова прописује Агенција.

Општи акти друштва за управљање

Члан 21.

(1) Општи акти друштва за управљање су оснивачки акт, статут, правила пословања и други општи акти.

(2) Правилима пословања уређују се:

а) послови које обавља друштво за управљање, услови и начин њиховог обављања;

б) међусобни односи друштва за управљање и чланова добровољног пензијског фонда;

в) критеријуми за формирање инвестиционог портфела добровољног пензијског фонда и инвестициона политика са циљем повећања вриједности имовине добровољног пензијског фонда;

г) начин обавјештавања чланова добровољног пензијског фонда о:

1) промјенама инвестиционе политике,

2) вриједности имовине добровољног пензијског фонда и вриједности обрачунских јединица,

3) посебним ризицима инвестирања,

4) измјенама правилника о накнадама и

5) другим битним питањима;

д) начин и услови под којим чланови органа и запослени у друштву за управљање могу улагати своја средства у добровољни пензијски фонд којим управља то друштво;

ђ) административне и рачуноводствене процедуре;

е) контролне и сигурносне мјере за обраду података и њихово чување;

ж) систем интерне контроле;

з) процедуре за спречавање сукоба интереса и мјере за спречавање коришћења имовине којом се управља за сопствени рачун;

и) мјере за спречавање злоупотребе повлашћених информација и

ј) друга питања од значаја за рад друштва за управљање.

(3) Агенција даје сагласност на оснивачки акт, статут и правила пословања, као и на накнадне измјене и допуне ових аката.

(4) Друштво за управљање обавезно је да на својој интернет страници објави правила пословања.

Измјене и допуне правила пословања

Члан 22.

(1) Друштво за управљање дужно је да прибави сагласност из члана 21. став 3. овог закона у року од седам дана од дана усвојене измјене и допуне правила пословања.

(2) Агенција може да наложи друштву за управљање да измјени и допуни правила пословања у случају када утврди да у довољној мјери не обезбјеђују интересе чланова добровољног пензијског фонда.

(3) Измјене и допуне правила пословања друштво за управљање мора да учини доступним свим члановима добровољног пензијског фонда, односно обвезницима уплате на које се те измјене односе, објавом на својој интернет страници, те да у најмање једном дневном листу са

тиражом који није мањи од 5.000 примјерака који је доступан на цијелом подручју Републике Српске објави информацију о измјенама и допунама правила, најмање 30 дана прије почетка примјене измијењених правила.

Накнаде друштва за управљање

Члан 23.

(1) Накнаду за услуге друштва за управљање и накнаду за пренос рачуна члана добровољног пензијског фонда плаћа члан добровољног пензијског фонда, у складу са правилником о накнадама друштва за управљање.

(2) Друштво за управљање дужно је да прије потписивања уговора члана добровољног пензијског фонда упозна са висином накнада из става 1. овог члана.

(3) Накнада за услуге друштва за управљање састоји се од:

а) накнаде приликом уплате пензијског доприноса, по стопи највише до 5% од вриједности извршене уплате и

б) накнаде за управљање добровољним пензијским фондом, по стопи највише до 2% годишње од него вриједности имовине добровољног пензијског фонда.

(4) Накнада из става 3. тачка б) овог члана обрачунава се свакодневно, а наплаћује мјесечно.

(5) Трошкови у вези са куповином, продајом и преносом хартија од вриједности из којих се састоји добровољни пензијски фонд и трошкови услуга кастоди банке наплаћују се из имовине добровољног пензијског фонда, а друге трошкове сноси друштво за управљање.

(6) Друштво за управљање наплаћује пренос рачуна члана добровољног пензијског фонда на добровољни пензијски фонд који организује и којим управља друго друштво за управљање према стварним трошковима преноса, али не више од износа који пропише Агенција.

(7) Умјесто члана добровољног пензијског фонда накнаду из става 3. тачке а) овог члана може да плаћа организатор пензијског плана на основу уговора о приступању отвореном добровољном пензијском фонду или уговора о организовању пензијског плана.

(8) Обрачун накнаде из става 3. тачка а) овог члана врши се прије него што се уплате претворе у обрачунске јединице.

(9) Друштво за управљање дужно је да чланове добровољног пензијског фонда обавијести о повећању накнада које се наплаћују члановима добровољног пензијског фонда најмање 60 дана прије њихове примјене.

(10) Агенција ближе уређује начин обрачуна накнада.

Промјена пословног имена и сједишта

Члан 24.

Друштво за управљање дужно је да прије подношења пријаве за упис у регистар пословних субјеката, промјене пословног имена и сједишта, обавијести Агенцију о промјени коју врши и добије сагласност на промјену од Агенције.

Одговорност друштва за управљање

Члан 25.

(1) Друштво за управљање одговорно је члановима добровољног пензијског фонда за штету насталу због неиспуњења, кашњења или дјелимичног испуњења својих обавеза које се односе на управљање добровољним пензијским фондом, осим ако неиспуњење, кашњење или дјелимично испуњење не произлази из узрока које друштво за управљање није могло да предвиди, избјегне или отклони.

(2) Друштво за управљање дужно је да надокнади штету насталу због неиспуњења, кашњења или делимичног испуњења својих обавеза.

Ограничења пословања друштва за управљање

Члан 26.

(1) Друштво за управљање не може да има више од 10% учешћа у капиталу и управљању других правних лица.

(2) О стицању учешћа из става 1. овог члана, друштво за управљање мора да обавијести Агенцију у роковима и на начин како пропише Агенција.

(3) Друштво за управљање не може да буде зајмодавац, нити да преузме обавезе по основу уговора о јемству.

Пословне књиге, финансијски и други извјештаји

Члан 27.

(1) Вођење пословних књига и састављање финансијских извјештаја друштва за управљање и добровољног пензијског фонда врши се у складу са прописима којим се уређују рачуноводство и ревизија.

(2) Друштво за управљање дужно је да одвојено од својих води пословне књиге и саставља финансијске извјештаје за добровољни пензијски фонд којим управља.

(3) Друштво за управљање дужно је да у пословним књигама и финансијским извјештајима одвојено приказује податке за сваки добровољни пензијски фонд којим управља.

(4) Друштво за управљање дужно је да обезбједи екстерну ревизију финансијских извјештаја друштва за управљање и добровољних пензијских фондова којим управља.

(5) Исто правно лице не може да врши ревизију из става 4. овог члана више од три узастопне године.

(6) Агенција детаљније прописује услове које мора да испуњава екстерни ревизор и обавезни садржај извјештаја екстерног ревизора за финансијски извјештај добровољног пензијског фонда.

(7) Друштво за управљање дужно је да Агенцији доставља:

а) годишњи извјештај о пословању у оквиру којег одвојено приказује годишње финансијске извјештаје за друштво за управљање и финансијске извјештаје добровољних пензијских фондова којим управља, са извјештајем екстерног ревизора до 31. марта текуће године за претходну годину;

б) полугодишње финансијске извјештаје за друштво за управљање и добровољне пензијске фондове којим управља, до 31. јула текуће године за првих шест мјесеци те године;

в) мјесечне извјештаје за добровољни пензијски фонд, до 20-ог у мјесецу за претходни мјесец, а који садрже податке о:

1) хартијама од вриједности које чине имовину добровољног пензијског фонда којима се трговало, према врсти хартија од вриједности и емитентима,

2) непокретностима које чине имовину добровољног пензијског фонда којима се трговало, према врсти и мјесту гдје се оне налазе,

3) стању новчаних депозита који чине имовину добровољног пензијског фонда, према финансијским институцијама код којих се депозити налазе,

4) датумима трансакција и цијенама по којима су трансакције хартијама од вриједности и непокретностима извршене,

5) брокерским накнадама, накнадама кастоди банке и другим трошковима у вези са трансакцијама имовином фонда,

6) вриједности имовине добровољног пензијског фонда и броју уписаних обрачунских јединица и њиховој појединачној вриједности, са стањем на дан посљедњег радног дана у мјесецу за који се доставља извјештај,

7) броју чланова добровољног пензијског фонда, са стањем на дан посљедњег радног дана у мјесецу за који се доставља извјештај и

8) друге податке и извјештаје на захтјев Агенције;

г) годишње накнаде члановима органа друштва за управљање и

д) податке о оствареном годишњем приносу.

(8) Друштво за управљање дужно је да трајно чува документацију и податке забиљежене на електронском ме-

дију који се односе на чланове добровољног пензијског фонда.

(9) Друштво за управљање дужно је да обезбједи заштиту личних података чланова добровољног пензијског фонда у складу са прописима који уређују заштиту личних података.

(10) Агенција прописује детаљнији садржај и начин достављања извјештаја, као и чување документације друштва за управљање и добровољног пензијског фонда из овог члана.

III - ДОБРОВОЉНИ ПЕНЗИЈСКИ ФОНДОВИ

Добровољни пензијски фонд

Члан 28.

(1) Добровољни пензијски фонд организује се ради прикупљања новчаних средстава добровољном уплатом пензијског доприноса од обвезника уплате и улагања тих средстава ради повећања вриједности имовине добровољног пензијског фонда.

(2) Добровољним пензијским фондом управља друштво за управљање, у складу са овим законом.

(3) Добровољни пензијски фонд је фонд посебне врсте, односно посебна имовина, без својства правног лица, коју чини збир средстава од добровољних доприноса и приноса од инвестираних средстава умањених за накнаде које се наплаћују од добровољног пензијског фонда.

(4) Чланови добровољног пензијског фонда су власници добровољног пензијског фонда.

(5) Имовина добровољног пензијског фонда у потпуности је одвојена од имовине друштва за управљање које управља тим фондом.

(6) Исто лице може бити члан једног или више добровољних пензијских фондова.

(7) Акти друштва за управљање и добровољног пензијског фонда не смију директно или индиректно проузроковати неједнакост која би била заснована на полној разлици, а што се посебно односи на:

а) обавезност или добровољност чланства,

б) различите услове за приступ у чланство,

в) различите услове периода чланства за остваривање права,

г) различите услове прекида трајања чланства у погледу чувања или коришћења права према овом закону и

д) одређивање различитих услова или одредаба које се примјењују само на чланове добровољног пензијског фонда истог пола у погледу очекиваних права, по престанку чланства у добровољном пензијском фонду.

Назив добровољног пензијског фонда

Члан 29.

(1) Добровољни пензијски фонд има назив.

(2) У називу добровољног пензијског фонда морају бити садржане ријечи: "добровољни пензијски фонд".

(3) Правно лице и предузетник не могу користити појам: "добровољни пензијски фонд", нити појам изведен из тог појма у свом пословном имену или називу, односно називу свог производа или услуге, осим ако те појмове користе на основу овог закона.

Управљање са више добровољних пензијских фондова

Члан 30.

Друштво за управљање које намјерава да организује и управља са више добровољних пензијских фондова дужно је да поднесе Агенцији захтјев за издавање дозволе за организовање и управљање фондом за сваки добровољни пензијски фонд посебно у складу са чланом 10. став 2. овог закона.

Врсте добровољних пензијских фондова

Члан 31.

(1) Добровољни пензијски фонд може бити организован као отворени (отворени добровољни пензијски фонд) и затворени (затворени добровољни пензијски фонд).

(2) Отворени добровољни пензијски фонд прихвата захтјев за чланство од домаћег или страног пунољетног физичког лица које има интерес за учлањење у отворени добровољни пензијски фонд.

(3) Затворени добровољни пензијски фонд прихвата захтјеве за чланство само од лица која су запослена код послодавца или су чланови синдиката или другог удружења самосталних дјелатности.

(4) Друштво за управљање може да нуди члановима више отворених и затворених добровољних пензијских фондова.

Отворени добровољни пензијски фонд

Члан 32.

Отворени добровољни пензијски фонд организује и њиме управља друштво за управљање у складу са овим законом.

Члан 33.

(1) Чланство у отвореном добровољном пензијском фонду успоставља се закључивањем уговора са изабраним друштвом за управљање и отварањем личног рачуна у отвореном добровољном пензијском фонду.

(2) Чланство у отвореном добровољном пензијском фонду почиње првом уплатом у отворени добровољни пензијски фонд, што се сматра прихватањем понуде према закљученом уговору са изабраним друштвом за управљање.

(3) Ако члан отвореног добровољног пензијског фонда престане да уплаћује допринос, и даље остаје члан тог фонда.

Члан 34.

Члан отвореног добровољног пензијског фонда може се повући из чланства у том фонду и прећи у други добровољни пензијски фонд у складу са уговором из члана 33. став 1. овог закона.

Затворени добровољни пензијски фонд

Члан 35.

(1) Затворени добровољни пензијски фонд може одлуком организовати послодавац, синдикат или удружење самосталних дјелатности, који као организатор затвореног добровољног пензијског фонда са друштвом за управљање закључују уговор о оснивању и управљању затвореним пензијским фондом.

(2) Статутом затвореног добровољног пензијског фонда ближе се уређују чланство у затвореном добровољном пензијском фонду, осигурани ризици, начин финансирања и остали услови повезани са организовањем и пословањем затвореног добровољног пензијског фонда.

(3) Организатор затвореног добровољног пензијског фонда и друштво које њиме управља обавезни су да информишу чланове, односно потенцијалне чланове о могућностима које им пружа чланство у затвореном добровољном пензијском фонду и да их обавијести о њиховим правима и обавезама које произлазе из чланства.

(4) Затворени добровољни пензијски фонд може да прихвати захтјеве за чланство:

а) радника запослених код послодавца који је организатор добровољног пензијског фонда,

б) чланова синдиката који је организатор затвореног добровољног пензијског фонда и

в) чланова удружења самосталних дјелатности које је организатор затвореног добровољног пензијског фонда.

(5) Чланство у затвореном добровољном пензијском фонду успоставља се потписивањем изјаве о прихватању статута и проспекта и првом уплатом у затворени добровољни пензијски фонд.

(6) Члан се може повући из затвореног добровољног пензијског фонда у случају престанка услова из става 4.

овог члана, у складу са статутом, преласком у други добровољни пензијски фонд.

(7) У случају престанка чланства у затвореном добровољном пензијском фонду, члан затвореног добровољног пензијског фонда може на основу уплаћених доприноса до дана престанка чланства да оствари право по основу акумулисаних средстава на индивидуалном рачуну члана затвореног добровољног пензијског фонда, у складу са статутом и овим законом.

(8) У случају одласка члана у другу државу, организатор затвореног добровољног пензијског фонда и друштво за управљање обавезни су да га информишу о правима на основу дотадашњег чланства.

(9) Организатор затвореног добровољног пензијског фонда и друштво за управљање дужни су да на захтјев чланова затвореног добровољног пензијског фонда дају опште информације о могућностима за остваривање права по основу акумулисаних средстава на индивидуалном рачуну члана затвореног добровољног пензијског фонда.

Члан 36.

(1) Приступ у затворени добровољни пензијски фонд који организује послодавац мора бити понуђен свим запосленим тог послодавца или посебној категорији запослених, у зависности да ли се затворени добровољни пензијски фонд оснива за све или за посебну категорију запослених.

(2) Приступање затвореном добровољном пензијском фонду не може бити услов за запошљавање или чланство у синдикату нити се без писаног пристанка запосленог може одбијати допринос од плате по том основу.

Члан 37.

Послодавац, синдикат и удружење самосталних дјелатности који су организатори затвореног добровољног пензијског фонда ограничавају чланство у том фонду на раднике и бивше раднике, припаднике удружења самосталних дјелатности и бивше припаднике тих удружења, као и чланове њихових породица који могу користити средства на личној рачуну у случају смрти члана затвореног добровољног пензијског фонда, у складу са прописима о наслеђивању.

Члан 38.

Организатор затвореног добровољног пензијског фонда обавезан је да за чланове затвореног добровољног пензијског фонда у цијелости или дјелимично врши уплате у фонд на њихове индивидуалне рачуне.

Члан 39.

Запосленом који је упућен на рад у другу државу не престаје чланство у затвореном добровољном пензијском фонду и послодавац је обавезан да осигура наставак уплате доприноса на његов рачун.

Имовина добровољног пензијског фонда

Члан 40.

(1) Имовина добровољног пензијског фонда у својини је чланова добровољног пензијског фонда, сразмјерно њиховом удјелу у имовини добровољног пензијског фонда.

(2) Имовина добровољног пензијског фонда одвојена је од имовине друштва за управљање.

(3) Имовина добровољног пензијског фонда обавезно се води на рачуну код кастоди банке.

(4) Имовина добровољног пензијског фонда не може бити предмет принудне наплате, залог, хипотеке, не може се укључити у ликвидациону или стечајну масу друштва за управљање, кастоди банке или других лица, нити користити за измиривање обавеза члана добровољног пензијског фонда и других лица према трећим лицима.

(5) Право гласа на основу акција које чине имовину добровољног пензијског фонда остварује друштво за управљање које организује и управља тим фондом.

(6) Друштво за управљање добровољним пензијским фондовима користи право гласа из акција које чине имовину добровољног пензијског фонда којим управља, искључиво у интересу чланова добровољног пензијског фонда.

Инвестициона начела и инвестициона политика

Члан 41.

(1) Имовина добровољног пензијског фонда која се улаже ради повећања укупног приноса искључиво је у корист чланова добровољног пензијског фонда, а у складу са сљедећим начелима:

а) начело сигурности имовине добровољног пензијског фонда - у структури портфеља добровољног пензијског фонда налазе се хартије од вриједности емитента са високим кредитним рејтингом,

б) начело диверсификације портфеља - у структури портфеља добровољног пензијског фонда налазе се хартије од вриједности које се разликују према врсти и емитентима, као и према другим обиљежјима,

в) начело ликвидности - у структури портфеља добровољног пензијског фонда налазе се хартије од вриједности које је могуће брзо и ефикасно купити и продати по релативно уједначеној и стабилној цијени и

г) начело профитабилности - у структури портфеља добровољног пензијског фонда налазе се хартије од вриједности које, уз уважавање начела наведених у т. а) до в) овог става, доносе највећи принос.

(2) Правилима пословања друштва за управљање утврђује се инвестициона политика добровољног пензијског фонда.

(3) Инвестиционом политиком утврђују се:

а) начин спровођења начела из става 1. овог члана,

б) највећи и најмањи дио средстава добровољног пензијског фонда који се може улагати у поједине хартије од вриједности и некретнине,

в) највећи дио средстава добровољног пензијског фонда који се може улагати у новчане депозите,

г) органи друштва за управљање који доносе одлуке о улагањима и поступак за доношење таквих одлука и

д) начин измјене инвестиционе политике.

(4) Друштво за управљање редовно, а најмање једном у двије године врши ревизију инвестиционе политике.

(5) Друштво за управљање може повјерити доношење одлуке о улагањима изван БиХ страном правном лицу, које је у матичној земљи овлашћено за пословање на тржишту хартија од вриједности и обављање таквих послова, а које има провјерен бонитет, то јест доказано вишегодишње искуство и усјех у управљању добровољним пензијским фондовима, о чему обавјештава Агенцију на начин и у роковима како пропише Агенција.

(6) Инвестициона начела из става 1. овог члана примјењују се и на остале облике имовине добровољног пензијског фонда.

Улагање имовине добровољног пензијског фонда

Члан 42.

(1) Имовина добровољног пензијског фонда улаже се у:

а) дужничке хартије од вриједности које емитује или за које гарантују БиХ, Централна банка БиХ, Република Српска и Федерација БиХ,

б) дужничке хартије од вриједности које емитују јединице локалне самоуправе у БиХ и Дистрикт Брчко,

в) обвезнице и друге дужничке хартије од вриједности које емитују државе чланице Европске уније, OECD-а и CEFT-е или централне банке тих држава,

г) обвезнице и друге дужничке хартије од вриједности које емитују Европска централна банка, Европска инвестициона банка или Свјетска банка,

д) депозите и депозитне потврде код банака у БиХ које имају сертификат о чланству у програму осигурања депозита,

ђ) обвезнице или друге дужничке хартије од вриједности које емитују или за које гарантују банке из БиХ које имају сертификат о чланству у програму осигурања депозита,

е) хипотекарне обвезнице које емитују банке из БиХ које имају сертификат о чланству у програму осигурања депозита,

ж) акције које емитују правна лица са сједиштем у БиХ, а којима се тргује на највишем берзанском тржишту или највишем сегменту другог уређеног јавног тржишта,

з) обвезнице и друге дужничке хартије од вриједности које емитују акционарска друштва са сједиштем у БиХ, осим банака, а којима се тргује на највишем берзанском тржишту или највишем сегменту другог уређеног јавног тржишта,

и) удјеле у отвореним и акције у затвореним инвестиционим фондовима регистрованим у БиХ, ако ти фондови претежно улажу у хартије од вриједности земаља OECD-а,

ј) дужничке хартије од вриједности које имају рејтинг који је препоручљив за инвестирање према међународним рејтинг агенцијама, које емитују јединице локалне самоуправе, предузећа или банке из држава чланица Европске уније, OECD-а и CEFT-е, и којима се тргује на највишем берзанском сегменту или другом уређеном јавном тржишту у државама чланицама Европске уније, OECD-а и CEFT-е,

к) акције иностраних предузећа и банака које имају рејтинг који је препоручљив за инвестирање према међународним рејтинг агенцијама, којима се тргује на највишем берзанском сегменту или другом уређеном јавном тржишту у државама чланицама Европске уније, OECD-а и CEFT-е,

л) удјеле у отвореним инвестиционим фондовима регистрованим у државама чланицама Европске уније, OECD-а и CEFT-е и

љ) непокретности које се налазе на територији БиХ.

(2) Улагања у непокретности могу бити улагања у земљиште, зграде (пословне, стамбене, стамбено-пословне, економске и друго) и посебне дијелове зграда (станови, пословне просторије и друго), који су уписани у јавним књигама о евиденцији непокретности и правима на њима, чији пренос својине није ограничен и на којима није засновано право залог, право плодоуживања, право употребе, право становања или право стварног терета, и под условом да доносе принос или да се у вези са њима може очекивати принос.

(3) У једну непокретност може се уложити највише до 5% имовине добровољног пензијског фонда.

(4) Укупна улагања добровољног пензијског фонда у непокретности не могу износити више од 10% имовине добровољног пензијског фонда.

(5) Имовина добровољног пензијског фонда која се састоји од непокретности уписује се у књиге из става 2. овог члана као својина фонда, уз навођење назива друштва за управљање и евидентира се у кастоди банци.

(6) Вриједност непокретности у које се улаже имовина добровољног пензијског фонда обавезно процјењује овлашћени процјенилац. Непокретности морају бити осигуране од свих ризика.

(7) Имовина добровољног пензијског фонда не може се улагати у непокретности код којих постоји право прече куповине, осим у случајевима утврђеним законом.

(8) Агенција прописује начин и учесталост процјене имовине из става 1. овог члана.

(9) Агенција прописује максималне висине и додатне услове улагања имовине добровољног пензијског фонда из става 1. овог члана.

(10) Агенција прописује услове и начин на који се може улагати имовина добровољних пензијских фондова у иностранству.

Ограничења улагања**Члан 43.**

(1) На улагања имовине добровољног пензијског фонда из члана 42. овог закона примјењују се сљедећа ограничења:

а) улагањем имовине не може се стицати више од 15% власничког учешћа, односно акција са правом гласа једног емитента,

б) улагањем имовине не може се стицати више од 25% вриједности емисије дужничких хартија од вриједности једног емитента, осим за хартије од вриједности из члана 42. став 1. тачка а) овог закона,

в) до 10% вриједности имовине може се уложити у хартије од вриједности једног емитента или више емитената који су повезана лица, осим хартија од вриједности из члана 44. став 1. тачка а) овог закона,

г) највише 40% вриједности имовине може се улагати у хартије од вриједности емитената чије је сједиште изван БиХ, а у оквиру наведеног ограничења највише 30% вриједности имовине може се улагати у хартије од вриједности из члана 42. став 1. т. ј), к) и л) овог закона,

д) највише 80% вриједности имовине може се улагати у хартије од вриједности из члана 42. став 1. тачка а) овог закона,

ђ) до 30% вриједности имовине може се улагати у хартије од вриједности из члана 42. став 1. тачка б) овог закона,

е) до 20% вриједности имовине може се уложити у новчане депозите и депозитне потврде из члана 42. став 1. тачка д) овог закона, с тим да се у новчане депозите или депозитне потврде код једне банке може уложити до 10% нето вриједности имовине,

ж) до 40% вриједности имовине може се улагати у хартије од вриједности из члана 42. став 1. т. ђ) и е) овог закона,

з) до 35% вриједности имовине може се улагати у хартије од вриједности из члана 42. став 1. тачка ж) овог закона,

и) до 35% вриједности имовине може се улагати у хартије од вриједности из члана 42. став 1. тачка з) овог закона,

ј) до 10% вриједности имовине може се улагати у акције или удјеле инвестиционих фондова, а у удјеле или акције инвестиционог фонда којим управља исто друштво за управљање до 5% вриједности имовине фонда,

к) опцијски и термински послови и други финансијски деривати могу се користити само у сврху заштите од ризика и укупна изложеност према тим инструментима не може бити већа од 5% нето вриједности имовине и

л) до 5% вриједности имовине фонда може се улагати у хартије од вриједности које емитује организатор пензијског плана, односно организатор затвореног добровољног пензијског фонда, а ако организатор припада групи, улагање у хартије од вриједности које емитују чланице групе не може износити више од 10% вриједности имовине фонда, осим у случају улагања у хартије од вриједности из члана 42. став 1. тачка а) овог закона.

(2) Имовина добровољног пензијског фонда не може се улагати у фондове са приватном понудом, укључујући и фондове ризичног капитала.

(3) Изузетно од одредаба овог члана, у случају значајног поремећаја тржишта хартија од вриједности који непосредно угрожава вриједност имовине добровољних пензијских фондова, Агенција може одлучити, уз сагласност Владе Републике Српске, о забрани или промјени ограничења улагања у поједину врсту имовине, те о могућем улагању у другу врсту имовине.

(4) Новчана средства на рачуну код кастоди банке не представљају улагање у новчане депозите у смислу ограничења прописаних овим чланом. Максимални рок држања новчаних средстава на рачуну код кастоди банке прописује Агенција.

Члан 44.

Имовина добровољног пензијског фонда не може се улагати у хартије од вриједности које емитује:

а) друштво за управљање,

б) кастоди банка код које се води рачун добровољног пензијског фонда,

в) брокерско-дилерско друштво, односно овлашћена банка која за друштво за управљање обавља послове посредовања у трговању хартијама од вриједности,

г) акционар друштва за управљање и

д) повезано лице са лицима из т. а) до г) овог члана.

Члан 45.

(1) Имовина добровољног пензијског фонда мора се улагати у складу са ограничењима улагања предвиђених овим законом и проспектом.

(2) У случају одступања од ограничења улагања из овог закона и проспекта, а усљед наступања околности које друштво за управљање није могло да предвиди, односно на које није могло да утиче, друштво за управљање је дужно да одмах обавијести Агенцију и да у року од шест мјесеци од дана одступања усклади структуру имовине добровољног пензијског фонда са ограничењима улагања.

(3) У случају из става 2. овог члана, друштво за управљање доставља Агенцији и акциони план у коме наводи начине и рокове усклађивања одступања улагања, уз поштивање принципа максимизације приноса и очувања вриједности имовине добровољног пензијског фонда.

(4) Приликом одступања од ограничења улагања ван случаја предвиђеног ставом 2. овог члана, Агенција након што сазна за такву чињеницу, одмах предузима мјере надзора у складу са овим законом.

(5) На захтјев друштва за управљање, који се подноси најкасније 30 дана од дана настанка одступања улагања, Агенција може одобрити, а ради заштите интереса чланова добровољног пензијског фонда, продужење рока из става 2. овог члана.

(6) Са имовином добровољног пензијског фонда не могу се вршити купопродајне трансакције у којима је продавац, односно купац било које од лица из члана 44. овог закона, организатор пензијског плана и чланови органа друштва за управљање, као и лицима повезаним са њима, осим ако је ријеч о уобичајеној отвореној тржишној трансакцији на берзанском или другом уређеном јавном тржишту.

(7) Друштво за управљање не може да даје зајмове и јемства лицима из члана 44. овог закона.

(8) Друштво за управљање може улагати и позајмљивати новац добровољног пензијског фонда само на тржишту новца. Укупан износ уложеног и позајмљеног новца добровољног пензијског фонда на тржишту новца не може бити већи од 1% вриједности имовине добровољног пензијског фонда.

(9) Уговор или други посао из става 8. овог члана који се односи на пласирање и позајмицу изван тржишта новца ништаван је.

(10) Остале услове улагања имовине добровољног пензијског фонда на тржишту новца прописује Агенција.

(11) Друштво за управљање доноси инвестициону стратегију и врши њену ревизију најмање једном у три године.

(12) Инвестициона стратегија обавезно садржи методе мјерења инвестиционих ризика, процес управљања ризицима и стратешку алокацију средстава.

Проспект добровољног пензијског фонда**Члан 46.**

(1) Доброволни пензијски фонд има проспект и скраћени проспект.

(2) Друштво за управљање обавезно је да изради проспект и скраћени проспект за сваки добровољни фонд који нуди на тржишту.

(3) Проспект добровољног пензијског фонда мора да се уручи лицу прије стицања чланства у добровољном пензијском фонду.

(4) Скраћени проспект искључиво се користи ради оглашавања добровољног пензијског фонда, мора да одговара садржини проспекта и да садржи обавјештење о томе на који начин је доступан проспект и мора да буде расположив код посредника са којим друштво за управљање има закључен уговор.

(5) Проспект мора садржавати информације на основу којих заинтересована лица могу стећи јасну представу о добровољном пензијском фонду и донијети разумну одлуку о учлањењу у добровољни пензијски фонд.

(6) Друштво за управљање обавезно је да проспект учини доступним на службеним интернет страницама друштва, односно да га уручи сваком заинтересованом лицу на његов захтјев.

(7) Друштво за управљање дужно је ради давања сагласности Агенцији доставити проспект добровољног пензијског фонда, до 31. марта текуће године, са подацима са стањем на дан 31. децембар за претходну годину.

(8) Када наступе значајније промјене усљед којих подаци у проспекту и скраћеном проспекту не одговарају стварном стању, друштво за управљање дужно је да у року од осам дана од дана настанка таквих околности достави Агенцији измијењени проспект добровољног пензијског фонда, ради давања сагласности.

(9) Друштво за управљање је дужно да у року од седам дана од дана добијања сагласности јавно објави скраћени проспект у најмање једном дневном листу који је доступан на цијелом подручју Републике Српске са тиражом који није мањи од 5.000 примјерака, и да проспект објави на својој интернет страници.

Садржина проспекта

Члан 47.

(1) Проспект добровољног пензијског фонда садржи податке о:

- а) добровољном пензијском фонду,
- б) друштву за управљање,
- в) пословном имену и сједишту кастоди банке и
- г) датуму издавања проспекта.

(2) Подаци о добровољном пензијском фонду су:

а) назив и датум оснивања добровољног пензијског фонда;

б) инвестициона политика и главни ризици у вези са њом;

в) минимални гарантовани принос добровољног пензијског фонда изражен у годишњој стопи приноса за коју гарантује друштво за управљање;

г) одредба да члан добровољног пензијског фонда преузима ризик улагања, изнад минимално гарантованог годишњег приноса добровољног пензијског фонда;

д) порески третман добровољног пензијског фонда, односно чланова фонда - пореске стопе и основице и начин њиховог обрачунавања;

е) пословно име и сједиште ревизора који врши екстерну ревизију финансијских извјештаја фонда и квалификацију мишљења ревизора за посљедњи финансијски извјештај фонда са информацијом да је ревизорски извјештај у цјелини објављен на интернет страници друштва за управљање;

ж) вриједност имовине добровољног пензијског фонда на дан издавања проспекта;

з) садашња структура имовине добровољног пензијског фонда, и то:

1) процентуално учешће хартија од вриједности према врсти хартија од вриједности, називу и сједишту издаваоца и називу и сједишту организованог тржишта на коме се тргује тим хартијама, када такве хартије од вриједности чине више од 1% укупне вриједности имовине добровољног пензијског фонда,

2) процентуално учешће новчаних депозита према називу и сједишту финансијске организације код које су депонована новчана средства, када депозити у тим организацијама чине више од 1% укупне вриједности имовине добровољног пензијског фонда и

3) процентуално учешће непокретности према врсти и мјесту где се непокретност налази;

з) остварени нето принос добровољног пензијског фонда у складу са чланом 56. овог закона;

и) подаци о висини накнада и трошкова, као што су:

1) накнада приликом уплате пензијског доприноса,

2) накнаде за управљање добровољним пензијским фондом друштву за управљање за претходну годину, изражену као проценат вриједности имовине добровољног пензијског фонда,

3) трошкови у вези са куповином, продајом и преносом хартија од вриједности, трошкови услуга кастоди банке и други трошкови за претходну годину изражени као проценат вриједности имовине добровољног пензијског фонда,

4) износ накнаде за управљање добровољним пензијским фондом изражен као проценат вриједности имовине фонда за текућу годину и

5) максималан износ трошкова из подтачке 3) ове тачке изражене као проценат вриједности имовине добровољног пензијског фонда за текућу годину;

ј) основи за раскид уговора о чланству и права и обавезе друштва за управљање и чланова добровољног пензијског фонда у случају раскида уговора о чланству;

к) вријеме, мјесто и начин уплате пензијских доприноса;

л) вријеме и мјесто објављивања података о вриједности обрачунских јединица и начин обрачунавања тих јединица;

љ) услови за повлачење и располагање акумулисаним средствима и

м) динамика и начин обрачуна програмираних исплата.

(3) Подаци о друштву за управљање су:

а) пословно име, сједиште и матични број друштва за управљање,

б) име и овлашћења чланова управног одбора, директора и извршних директора друштва за управљање,

в) пословно име и сједиште, односно имена и адресе акционара друштва за управљање,

г) висина основног капитала друштва за управљање,

д) списак и врста свих добровољних пензијских фондова којим управља, уколико друштво за управљање управља са више добровољних пензијских фондова,

е) пословно име и сједиште ревизора који врши екстерну ревизију финансијских извјештаја друштва за управљање и квалификацију мишљења ревизора за посљедњи финансијски извјештај друштва за управљање са информацијом да је ревизорски извјештај у цјелини објављен на интернет страници друштва за управљање и

е) вријеме и мјесто гдје се може извршити увид у опште акте друштва за управљање и финансијске извјештаје друштва за управљање.

(4) Приликом организовања добровољног пензијског фонда проспект не садржи податке из става 2. т. ж) до з) овог члана.

(5) Ближу садржину и стандардизовани облик проспекта и скраћеног проспекта прописује Агенција, те одобрава сваку његову накнадну измјену.

Чланство у добровољном пензијском фонду

Члан 48.

(1) Домаће и страног пунољетно физичко лице може бити члан једног или више добровољних пензијских фондова.

(2) Приликом приступања отвореном добровољном пензијском фонду лице из става 1. овог члана закључује уговор о чланству и потписује изјаву којом потврђује да у потпуности разумије проспект и накнаде које се наплаћују.

(3) Када је исто лице члан више добровољних пензијских фондова, дужно је да закључи посебан уговор о чланству за сваки добровољни пензијски фонд.

(4) Уколико члан добровољног пензијског фонда престане да уплаћује доприносе, и даље остаје члан добровољног пензијског фонда.

(5) Друштво за управљање има дискреционо право да одбије пријем у чланство у добровољном пензијском фонду којим управља, осим у случају када се лице учлањује у добровољни пензијски фонд приступањем у пензијски план или затворени добровољни пензијски фонд.

Обвезник уплате

Члан 49.

Пензијски допринос у добровољни пензијски фонд уплаћује:

а) физичко лице или друго лице за рачун физичког лица,

б) организатор, у своје име и за рачун запосленог, односно члана синдиката, у складу са пензијским планом и

в) послодавац, у име и за рачун запосленог, у складу са уговором о чланству између члана добровољног пензијског фонда и друштва за управљање.

Уговор о чланству

Члан 50.

(1) Члан отвореног добровољног пензијског фонда постаје се закључењем уговора о чланству, којим се друштво за управљање обавезује да за рачун члана добровољног пензијског фонда улаже новчана средства прикупљена по основу пензијског доприноса у добровољни пензијски фонд и да омогући повлачење акумулисаних средстава у складу са овим законом, а члан добровољног пензијског фонда обавезује се да плаћа пензијски допринос и накнаде друштву за управљање и сноси друге трошкове.

(2) Уговор о чланству из става 1. овог члана закључује се у стандардизованом писаном облику за све чланове, који најмање садржи:

а) име, односно пословно име обвезника уплате,

б) минимални износ пензијског доприноса и

в) датум учлањења.

(3) Ближу садржину и стандардизовани облик уговора о чланству прописује Агенција.

(4) Друштво за управљање добровољним пензијским фондовима обавезно уручује примјерак потписаног уговора члану отвореног добровољног пензијског фонда.

Индивидуални рачун члана добровољног пензијског фонда

Члан 51.

(1) Друштво за управљање дужно је да води индивидуалне рачуне чланова добровољног пензијског фонда.

(2) Индивидуални рачуни садрже најмање сљедеће податке:

а) име, име једног родитеља и презиме, те ЈМБ члана добровољног пензијског фонда,

б) број обрачунских јединица у својини члана добровољног пензијског фонда и

в) евиденцију о уплатама пензијског доприноса и програмираним исплатама.

(3) Поступак отварања и вођења индивидуалних рачуна, као и начин давања извода са тих рачуна, вођења евиденције о обрачунским јединицама чланова добровољног пензијског фонда и давања података из тих евиденција прописује Агенција.

(4) Износ акумулисан на индивидуалном рачуну члана добровољног пензијског фонда не може бити предмет судских или других принудних извршења.

(5) Износ акумулисан на индивидуалном рачуну члана добровољног пензијског фонда не може бити дат као средство обезбјеђења по било ком основу и свако потраживање по том основу је нишпавно.

Пренос рачуна

Члан 52.

(1) Члан добровољног пензијског фонда који намјерава да изврши пренос рачуна дужан је да поднесе захтјев за пренос рачуна у други добровољни пензијски фонд, друштву за управљање које управља добровољним пензијским фондом у коме је то лице члан (у даљем тексту: постојећи добровољни пензијски фонд).

(2) Друштво за управљање дужно је да у року од 15 дана од дана пријема захтјева из става 1. овог члана:

а) изврши пренос рачуна у складу са тим захтјевом, кад исто друштво организује и управља постојећим и другим добровољним пензијским фондом и

б) закључи уговор о преносу рачуна са другим друштвом за управљање.

(3) Пренос рачуна не може се извршити ако претходно нису измирене све обавезе по основу чланства у постојећем добровољном пензијском фонду.

(4) Приликом преноса рачуна члан добровољног пензијског фонда раскида уговор о чланству у постојећем добровољном пензијском фонду и закључује уговор о чланству у другом добровољном пензијском фонду.

(5) Средства на рачуну члана добровољног пензијског фонда не могу се пренијети у корист трећег лица, осим у случају из члана 76. овог закона.

(6) Друштво за управљање и посредник друштва за управљање не смију, умјесто члана добровољног пензијског фонда, плаћати накнаду за пренос његовог рачуна.

(7) Агенција прописује начин преноса рачуна из постојећег добровољног пензијског фонда у други добровољни пензијски фонд.

Дужност друштва за управљање приликом

преноса рачуна

Члан 53.

(1) Друштво за управљање које управља постојећим добровољним пензијским фондом дужно је да:

а) прије закључења уговора из члана 52. став 2. тачка б) овог закона достави друштву које управља другим добровољним пензијским фондом:

1) приједлог уговора о преносу рачуна и

2) извјештај о укупним средствима члана постојећег добровољног пензијског фонда;

б) у року од осам дана од дана закључења уговора из члана 52. став 2. тачка б) овог закона достави кастоди банци налог за пренос рачуна.

(2) У случају спора између друштва за управљање и члана добровољног пензијског фонда, друштво за управљање дужно је да обезбиди копије свих битних докумената другом друштву за управљање.

Нето вриједност имовине добровољног

пензијског фонда

Члан 54.

(1) Вриједност имовине добровољног пензијског фонда чини збир вриједности:

а) хартија од вриједности из портфеља добровољног пензијског фонда,

б) некретнина у власништву добровољног пензијског фонда,

в) депозита новчаних средстава добровољног пензијског фонда код банака и

г) потраживања.

(2) Вриједност имовине добровољног пензијског фонда обрачунава се према тржишној вриједности.

(3) Нето вриједност имовине добровољног пензијског фонда представља вриједност имовине умањену за износ обавеза.

(4) Нето вриједност имовине добровољног пензијског фонда свакодневно обрачунава друштво за управљање, о чему податке доставља кастоди банци код које се води рачун добровољног пензијског фонда.

(5) Кастоди банка врши контролу и потврђивање обрачунате нето вриједности имовине добровољног пензијског фонда, о чему податке доставља Агенцији.

(6) Начин и учесталост обрачунавања тржишне вриједности по врстама имовине и обрачунавања нето вриједности имовине добровољног фонда прописује Агенција, у складу са међународно признатим стандардима.

Обрачунске јединице

Члан 55.

(1) Укупна вриједност свих обрачунских јединица добровољног пензијског фонда једнака је нето вриједности имовине добровољног пензијског фонда.

(2) Уплаћени пензијски доприноси претварају се у обрачунске јединице истог дана када су уплаћени, евидентирањем јединица на индивидуалном рачуну члана добровољног пензијског фонда.

(3) Обрачунске јединице могу се изразити у дијеловима.

(4) Јединствену почетну вриједност обрачунске јединице за све добровољне пензијске фондове утврђује Агенција.

(5) По основу стечених обрачунских јединица, члан добровољног пензијског фонда има следећа права:

а) право на повлачење и располагање акумулисаним средствима,

б) право на сразмјерни дио приноса од улагања,

в) право на сразмјеран дио имовине добровољног пензијског фонда у случају распуштања добровољног пензијског фонда и

г) друга права у складу са овим законом.

(6) Члан добровољног пензијског фонда нема право гласа по основу обрачунске јединице.

(7) Обрачунска јединица евидентира се на индивидуалном рачуну члана добровољног пензијског фонда у форми електронског записа у информационом систему друштва за управљање.

(8) Друштво за управљање свакодневно објављује вриједност обрачунских јединица на интернет страници друштва за управљање или добровољног пензијског фонда и најмање једном мјесечно у листу који се дистрибуише на цијелој територији Републике Српске са тиражом који није мањи од 5.000 примјерака.

(9) Агенција детаљније прописује начин израчунавања и објављивања података о обрачунској јединици.

Принос добровољног пензијског фонда

Члан 56.

(1) Друштва за управљање дужна су да објављују принос добровољног пензијског фонда четири пута годишње, на крају сваког квартала.

(2) Принос се обрачунава за посљедњих 12 мјесеци до дана објављивања, односно кумулативно за период од пет година и од почетка пословања.

(3) Принос се обрачунава за сваку календарску годину посебно.

(4) Принос се обрачунава као нето принос, односно након одбитка накнада и трошкова.

(5) Изузетно од става 1. овог члана, приноси од улагања током цијеле прве године пословања добровољних пензијских фондова се не оглашавају.

(6) Принос се објављује у најмање једном дневном листу који се дистрибуише на цијелој територији Републике Српске са тиражом који није мањи од 5.000 примјерака,

као и на интернет страници друштва за управљање или добровољног пензијског фонда.

(7) Агенција прописује начин обрачунавања приноса добровољног пензијског фонда, укључујући начела заокруживања вриједности.

Маркетинг добровољних пензијских фондова

Члан 57.

(1) Друштво за управљање не може да нуди повластице са циљем закључења уговора о чланству у добровољном пензијском фонду.

(2) Под повластицама из става 1. овог члана не подразумевају се погодности које друштво за управљање нуди одричући се дијела или цјелине својих прихода које остварује, односно на које има право.

(3) Друштво за управљање не може да нуди повластице послодавцу или повезаном лицу послодавца са циљем да они подстичу своје запослене да се придруже одређеном пензијском плану.

(4) Друштво за управљање не може да нуди повластице синдикату или другом облику организовања запослених или професионалном удружењу са циљем подстицања својих чланова да се придруже одређеном добровољном пензијском фонду.

Члан 58.

(1) Друштво за управљање, са њим повезана лица, посредници или запослени у друштву за управљање и са њима повезана лица искључиво могу оглашавати добровољни пензијски фонд којим друштво управља и јавно позива на закључење уговора о чланству у добровољном пензијском фонду, уз претходну сагласност Агенције на текст таквог огласа, односно јавног позива.

(2) Текст огласа, односно позива не смије да садржи нетачне информације, односно информације које могу створити погрешну представу о условима улагања и пословању добровољног пензијског фонда.

(3) Агенција доноси рјешење о давању сагласности за објављивање огласа, односно јавног позива када утврди да су испуњени услови утврђени законом, а најкасније у року од 15 дана од дана пријема захтјева. Уколико Агенција не да сагласност у предвиђеном року, сматра се да је сагласност дата.

(4) Оглашавањем упоређивањем дозвољено је само уколико је конкретно, објективно, истинито и потпуно.

(5) При упоређивању са осталим добровољним пензијским фондовима, друштво за управљање мора да пружи јасну слику о добровољном пензијском фонду који оглашава у односу на остале добровољне пензијске фондове.

(6) Агенција може да забрани објављивање промотивног материјала уколико сматра да тај материјал може да доведе до заблуде, нанесе штету добровољном пензијском фонду или да садржи нетачне податке.

(7) Агенција прописује начин оглашавања добровољних пензијских фондова и стандардизован текст приликом оглашавања.

Посредници

Члан 59.

(1) Друштво за управљање може непосредно или преко посредника обављати услуге пружања информација о чланству у добровољном пензијском фонду, друге радње којима се заинтересована лица информишу о пословању добровољног пензијског фонда, као и подјелу проспеката.

(2) Врсте финансијских институција које могу бити посредници одређује Агенција.

(3) Друштво за управљање и посредници могу посебним уговором ангажовати физичка лица која морају посједовати дозволу за обављање послова из става 1. овог члана, а коју издаје Агенција.

(4) Лица из става 3. овог члана не могу примати новчане уплате ради куповине обрачунских јединица.

(5) За поступке и штету коју приликом пружања услуга из става 1. овог члана причине посредници и физичка лица, поред њих, одговара и друштво за управљање.

(6) Агенција води регистар посредника и ближе уређује услове за издавање и одузимање дозволе.

Обавјештавање чланова добровољног пензијског фонда Члан 60.

(1) Друштво за управљање дужно је да једном годишње, а најкасније до 31. марта текуће године за претходну годину достави сваком члану добровољног пензијског фонда са стањем на посљедњи дан претходне године обавјештење о:

а) датумима и износу извршених уплата пензијског доприноса,

б) броју обрачунских јединица у власништву члана и њиховој појединачној вриједности у тренутку уплате пензијског доприноса,

в) накнадама за услуге исплаћеним са рачуна члана добровољног пензијског фонда и

г) вриједности имовине добровољног пензијског фонда.

(2) Обавјештење из става 1. овог члана друштво за управљање дужно је да достави и на захтјев члана добровољног пензијског фонда у року од седам дана од дана подношења захтјева, уз наплату накнаде која не може прећи висину стварног трошка за услугу пружања информације.

(3) Ако послодавац потпише уговор са друштвом за управљање о уплати пензијског доприноса за своје запослене, подаци из става 1. овог члана могу се достављати послодавцу умјесто запосленом. У том случају послодавац је одговоран за просљеђивање информација запосленима који су чланови добровољног пензијског фонда у најкраћем могућем року.

Престанак друштва за управљање

Члан 61.

(1) Друштво за управљање престаје да управља добровољним пензијским фондом у случају:

а) одузимања дозволе за рад,

б) покретања поступка стечаја и ликвидације над друштвом за управљање и

в) доношења одлуке органа друштва за управљање да престане са радом.

(2) У случајевима из става 1. т. а) и б) овог члана, друштво за управљање одмах престаје да управља добровољним пензијском фондом, а кастоди банка дужна је да обавља само неодложне послове у вези са управљањем добровољним пензијским фондом.

(3) Неодложни послови из става 2. овог члана су послови који треба да се обаве да не би наступила штета за добровољни пензијски фонд.

Јавни позив

Члан 62.

(1) Престанком управљања добровољним пензијским фондом од друштва за управљање, у смислу члана 61. овог закона, Агенција упућује јавни позив постојећим друштвима за управљање да у року од 15 дана поднесу понуду за управљање, односно припајање добровољног пензијског фонда.

(2) У року од 30 дана од дана истека рока из става 1. овог члана Агенција доноси рјешење о најповољнијој понуди друштва за управљање.

(3) Услове за избор најповољније понуде друштва за управљање ближе прописује Агенција.

Неуспјешан јавни позив

Члан 63.

(1) Ако на јавни позив ниједно друштво за управљање не поднесе понуду, Агенција обавјештава чланове добровољног пензијског фонда и доставља овлашћење

кастоди банци да уновчи имовину добровољног пензијског фонда и пренесе рачуне чланова добровољног пензијског фонда у други добровољни пензијски фонд.

(2) Кастоди банка у року од шест мјесеци од дана пријема овлашћења уновчава имовину добровољног пензијског фонда у најбољем интересу чланова добровољног пензијског фонда.

(3) У року од 30 дана од дана пријема обавјештења из става 1. овог члана, чланови добровољног пензијског фонда бирају други добровољни пензијски фонд и обавјештавају кастоди банку о свом избору.

(4) Трошкови послова у вези са управљањем, односно у вези са уновчавањем имовине добровољног пензијског фонда и преносом рачуна из става 1. овог члана падају на терет друштва за управљање, а уколико то није могуће - на терет имовине добровољног пензијског фонда који се распушта.

(5) Агенција може ближе прописати поступак распуштања добровољног пензијског фонда.

Дужности кастоди банке

Члан 64.

(1) Кастоди банка подноси Агенцији извјештај о уновчавању имовине добровољног пензијског фонда и преносу рачуна у смислу члана 63. ст. 1. и 2. овог закона.

(2) На основу извјештаја из става 1. овог члана Агенција брише добровољни пензијски фонд из регистра добровољних пензијских фондова.

(3) Кастоди банка најмање пет година чува пословне књиге и документацију распуштеног добровољног пензијског фонда, а у складу са прописима којима се уређује архивска грађа.

IV - ПЕНЗИЈСКИ ПЛАНОВИ

Члан 65.

(1) Послодавац, удружење послодаваца, професионално удружење и синдикат (у даљем тексту: организатор плана) могу организовати пензијски план и закључити уговор са једним или више друштава за управљање, којим се организатор обавезује да врши уплате пензијског доприноса за рачун запослених, односно чланова синдиката или удружења (у даљем тексту: члан плана), а друштво за управљање обавезује се да улаже прикупљена новчана средства и омогући повлачење и располагање акумулисаним средствима члановима плана, у складу са овим законом.

(2) Организатор плана организује пензијски план тако што врши уплату пензијског доприноса утврђеног уговором о организовању пензијског плана у корист својих запослених или чланова, који су се укључили у пензијски план.

(3) Организатор може преузети обавезу да, поред уплата пензијског доприноса за рачун запослених, плаћа одређене накнаде за услуге друштву за управљање.

(4) Послодавац може као услов за остварење права на укључење у пензијски план утврдити да запослени мора бити у радном односу код послодавца одређени период, који не може бити дужи од једне године.

(5) Уговор о организовању пензијског плана закључују послодавац и синдикат у складу са законом о раду, колективним уговором, односно послодавац и запослени, ако колективни уговор није закључен.

(6) Више организатора плана може организовати или приступити једном пензијском плану.

(7) Пензијски план је саставни дио отвореног добровољног пензијског фонда којим управља друштво за управљање са којим је закључен уговор о приступању добровољном пензијском фонду.

(8) Члан пензијског плана је истовремено и члан отвореног добровољног пензијског фонда, са правима и обавезама утврђеним законом и уговором о организовању пензијског плана.

(9) Условe и поступак организовања и функционирања пензијских планова прописује министар надлежан за послове рада и пензијског осигурања.

(10) Организатор пензијског плана доставља министарству надлежном за послове рада и пензијског осигурања потписан уговор о организовању пензијског плана, ради оцјене испуњености услова, давања сагласности и евидентирања.

(11) Организатор врши избор друштва за управљање и добровољног пензијског фонда у најбољем интересу запослених, односно чланова.

Члан 66.

Уговор о организовању пензијског плана закључује се у писаној форми и обавезно садржи:

- а) назив уговорних страна,
- б) назив добровољног пензијског фонда у који је укључен пензијски план и назив друштва које управља тим фондом,
- в) висину и начин плаћања пензијског доприноса који ће послодавац уплаћивати за своје запослене,
- г) услове за стицање права за укључивање у пензијски план, у складу са овим законом,
- д) начин укључивања у пензијски план,
- ђ) информације о правима и обавезама лица укључених у пензијски план,
- е) начин измјена и допуна уговора и
- ж) датум и мјесто закључења уговора и потпис уговорних страна.

Члан 67.

Уговор о приступању отвореном добровољном пензијском фонду закључује се у писаној форми и обавезно садржи:

- а) назив организатора,
- б) назив друштва за управљање,
- в) назив добровољног пензијског фонда у који је пензијски план укључен,
- г) начин и учесталост уплата пензијског доприноса,
- д) начин одређивања износа пензијског доприноса по члану плана,
- ђ) начин заштите личних података члана,
- е) услове за чланство,
- ж) обавезе организатора као уплатиоца доприноса,
- з) право власништва члана добровољног пензијског фонда на износ који је акумулисан на индивидуалном рачуну,
- и) ограничења за чланове добровољног пензијског фонда за коришћење средстава у складу са одредбама овог закона,
- ј) начин одређивања накнада коју организатор плаћа друштву за управљање,
- к) начин извјештавања чланова добровољног пензијског фонда,
- л) услове и поступак за прекидање чланства у добровољном пензијском фонду и прелазак у други добровољни пензијски фонд и
- љ) датум и мјесто закључења уговора и потписе уговорних страна.

Члан 68.

(1) Укључивање у пензијски план врши се потписивањем приступне изјаве.

(2) Након закључивања уговора о приступању добровољном пензијском плану, организатор доставља друштву за управљање листу чланова пензијског плана и примјерак приступне изјаве за сваког члана.

(3) Организатор редовно извјештава друштво за управљање о свакој промјени листе.

(4) Министар надлежан за послове рада и пензијског осигурања прописује садржај изјаве из става 1. овог члана.

Члан 69.

(1) Организатор пензијског плана обавезан је да са пензијским планом и свим измјенама пензијског плана упозна и обавијести сваког члана пензијског плана.

(2) Измјена пензијског плана је измјена уговора о организовању пензијског плана и уговора о приступању добровољном пензијском фонду.

(3) Престанак пензијског плана не може имати за посљедицу измјену права чланова добровољног пензијског фонда на износе који су акумулирани на њиховом индивидуалном пензијском рачуну.

(4) Са приједлогом измјена пензијског плана организатор пензијског плана обавезан је да упозна и обавијести сваког члана пензијског плана најмање 30 дана прије његове примјене.

(5) На измјене пензијског плана из става 2. овог члана примјењују се одредбе члана 65. ст. 10. и 11. овог закона.

Члан 70.

Послодавац је дужан да друштву за управљање достави обавјештење о престанку радног односа члана пензијског плана.

Члан 71.

(1) Члан пензијског плана коме престане радни однос код послодавца може да остане члан истог добровољног пензијског фонда, али мора закључити нови уговор о чланству или може да изврши пренос рачуна у складу са одредбама овог закона.

(2) Друштво за управљање не може одбити захтјев члана добровољног пензијског фонда за склапање уговора из става 1. овог члана.

Члан 72.

(1) Организатор пензијског плана мора да омогући сваком запосленом који испуњава услове из члана 65. став 4. овог закона приступ у неки од пензијских планова.

(2) Организатор из става 1. овог члана може да организује различите пензијске планове за одређене групе запослених, односно чланове, под специфичним условима.

Члан 73.

(1) Пензијски допринос за пензијски план не може се без одобрења запослених одбијати од зараде.

(2) Чланство у пензијском плану не може бити услов за запошљавање или чланство у синдикату и другим облицима организовања.

V - ПОВЛАЧЕЊЕ И РАСПОЛАГАЊЕ АКУМУЛИСАНИМ СРЕДСТВИМА

Члан 74.

(1) Право члана добровољног пензијског фонда на повлачење и располагање акумулисаним средствима (додатна пензија) стиче се са навршених 58 година живота без обзира на период акумулисања средстава, односно са навршене 53 године живота и најмање пет година акумулисања у континуитету или 60 мјесечних уплата у периоду акумулисања средстава.

(2) Повлачење и располагање акумулисаним средствима члан добровољног пензијског фонда мора почети најкасније са навршених 70 година живота.

(3) Изузетно од става 1. овог члана, право на повлачење и располагање акумулисаним средствима може се остварити и прије стицања услова из става 1. овог члана у случају ванредних трошкова лијечења или трајне неспособности за рад.

(4) Ближе услове за остваривање права на располагање и повлачење акумулисаних средстава у случајевима из става 3. овог члана прописује министар надлежан за послове рада и пензијског осигурања.

Члан 75.

(1) Акумулисана средства могу се повићи једнократном исплатом, програмираном исплатом, куповином анuitета или комбинацијом ових начина.

(2) Ако је износ акумулисаних средстава члана добровољног пензијског фонда у тренутку остваривања права на повлачење и располагање акумулисаним средствима мањи од износа који одреди Агенција, укупан износ мора бити једнократно исплаћен.

(3) Програмиране исплате врше се на основу уговора који се закључује између члана добровољног пензијског фонда и друштва за управљање у стандардизованом облику који прописује Агенција.

(4) Програмирана исплата престаје када се исплати цјелокупан износ који је акумулисан на рачуну члана добровољног пензијског фонда.

(5) Агенција може посебним прописом детаљније регулисати програмиране исплате.

(6) Повлачењем и располагањем акумулисаних средствима куповином анuitета друштво за управљање, по налогу и за рачун члана добровољног пензијског фонда, врши пренос средстава члана добровољног пензијског фонда у друштво за осигурање и купује анuitет.

(7) Услови које мора да испуњава друштво за осигурање из става 6. овог члана уређују се законом којим се регулише пословање друштва за осигурање.

Члан 76.

У случају смрти члана добровољног пензијског фонда, средства на његовом рачуну преносе се у складу са законом о наслеђивању.

VI - КАСТОДИ БАНКА

Члан 77.

(1) Кастоди банка добровољног пензијског фонда може бити банка која испуњава услове из закона којим се уређује тржиште хартија од вриједности.

(2) Агенција може прописати правила пословања и додатне услове које мора да испуњава банка из става 1. овог члана.

(3) Кастоди банка не може бити повезано лице са друштвом за управљање или акционарима друштва за управљање.

(4) Агенција може прописати максимални износ накнада за обављање кастоди услуга за добровољне пензијске фондове.

(5) Уколико овим законом није другачије одређено, на послове кастоди банке примјењују се одредбе закона којим се уређује тржиште хартија од вриједности.

Уговор са кастоди банком

Члан 78.

(1) Друштво за управљање дужно је да у року од осам дана од дана добијања дозволе за организовање и управљање добровољним пензијским фондом закључи уговор са кастоди банком о обављању кастоди услуга, посебно за сваки добровољни пензијски фонд којим управља.

(2) Сагласност на уговор из става 1. овог члана као и на све његове измјене и допуне даје Агенција.

(3) Уговором из става 1. овог члана кастоди банка обавезује се да ће отворити и водити рачун добровољног пензијског фонда и обављати послове у складу са чланом 80. овог закона, а друштво за управљање обавезује се да плати накнаду кастоди банци.

(4) Кастоди услуге за добровољни пензијски фонд обавља искључиво једна кастоди банка.

(5) Кастоди банка може обављати послове за више добровољних пензијских фондова под условом да су имовина, дјелатност и евиденција сваког добровољног пензијског фонда потпуно одвојени међусобно, али и од кастоди банке.

Члан 79.

(1) Уговор о обављању кастоди послова обавезно садржи одредбе о:

- а) пословима и одговорностима кастоди банке,
- б) начину на који се извршавају обавезе,
- в) накнадама за кастоди послове и начину обрачуна трошкова,
- г) условима и начину раскида уговора и
- д) осталим елементима које прописе Агенција.

(2) Кастоди банка сноси одговорност за штету насталу као последица необављања или неправилног обављања уговорених послова.

(3) Одговорност из става 2. овог члана не може се ограничити нити искључити уговором о кастоди пословима или повјеравањем кастоди послова другом лицу.

Услуге кастоди банке

Члан 80.

(1) Кастоди банка обавља следеће услуге:

а) отвара и води рачуне хартија од вриједности које чине имовину добровољног пензијског фонда код Централног регистра хартија од вриједности у своје име, а за рачун чланова добровољног пензијског фонда (збирни кастоди рачун),

б) отвара новчани рачун добровољног пензијског фонда, врши прикупљање пензијских доприноса, врши пренос новчаних средстава која чине имовину добровољног пензијског фонда у новчане депозите и врши исплате акумулисаних средстава за сваког члана добровољног пензијског фонда,

в) обавјештава друштво за управљање о неопходним корпоративним активностима у вези са имовином добровољног пензијског фонда,

г) извршава налоге друштва за управљање за куповину и продају имовине уколико нису у супротности са законом и перспектом добровољног пензијског фонда,

д) контролише, потврђује и свакодневно извјештава Агенцију о нето вриједности имовине добровољног пензијског фонда и вриједности обрачунске јединице, обрачунатих од друштва за управљање,

ђ) контролише принос добровољног пензијског фонда обрачунаога од друштва за управљање,

е) обавјештава Агенцију о уоченим неправилностима у пословању друштва за управљање,

ж) обавјештава друштво за управљање о извршеним налозима и другим предузетим активностима у вези са имовином добровољног пензијског фонда,

з) подноси, у име добровољног пензијског фонда, Агенцији и другим надлежним органима, поднеске против друштва за управљање, за штету нанесену добровољном пензијском фонду и

и) обавља друге послове за које је овлашћена на основу уговора са друштвом за управљање који су у складу са овим законом и законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности.

(2) Агенција прописује учесталост, начин и стандардизовану форму извјештавања кастоди банке, као и начин усаглашавања у случају разлика између обрачунате нето вриједности имовине добровољног пензијског фонда и вриједности обрачунске јединице од друштва за управљање и кастоди банке из става 1. тачка д) овог члана, односно обрачунаога приноса од друштва за управљање и кастоди банке из става 1. тачка ђ) овог члана.

Раскид уговора са кастоди банком

Члан 81.

(1) Страна која намјерава да раскине уговор из члана 78. став 1. овог закона дужна је да о томе обавијести другу уговорну страну најмање 60 дана прије раскида уговора, осим у случајевима из члана 82. став 1. овог закона.

(2) Страна која жели раскид уговора обавезна је да истовремено са достављањем обавјештења другој страни о раскиду и разлозима за раскид обавијести Агенцију.

(3) Прије избора нове кастоди банке друштво за управљање дужно је да достави Агенцији информацију о

предложеној кастоди банци и поднесе уговор на одобрење.

(4) Уговор који се раскида сматра се раскинутим третманом закључења уговора са новом кастоди банком.

(5) Кастоди банка дужна је да у року од осам дана од дана раскида уговора из става 4. овог члана сву документацију и архиву у вези са обављањем послова кастоди банке за добровољни пензијски фонд преда новој кастоди банци.

Члан 82.

(1) У случају одузимања дозволе за кастоди послове од надзорног органа или покретања стечајног или ликвидационог поступка над кастоди банком, друштво за управљање дужно је да одмах раскине уговор и достави Агенцији на сагласност уговор са другом кастоди банком.

(2) Ако друштво за управљање не поступи у складу са ставом 1. овог члана, Агенција доноси рјешење којим одређује другу кастоди банку.

(3) Агенција може наложити друштву за управљање промјену кастоди банке ако су услед њеног пословања интереси чланова добровољног пензијског фонда значајније угрожени.

Члан 83.

(1) Кастоди банка може ангажовати поддепозитаре на основу писаног одобрења Агенције и уговора са друштвом за управљање у случајевима инвестирања изван БиХ, а овакав уговор не ограничава одговорност кастоди банке.

(2) Агенција прописује услове које мора да испуњава поддепозитар из става 1. овог члана.

Члан 84.

(1) Имовина добровољног пензијског фонда која је повјерена на чување кастоди банци у складу са овим законом не улази у стечајну масу кастоди банке и не може бити предмет извршења у вези са обавезама кастоди банке.

(2) Кастоди банка дужна је да послове за које је овлашћена уговором са друштвом за управљање обавља са пажњом доброг привредника и доброг стручњака.

VII - НАДЗОР

Надлежност Агенције

Члан 85.

(1) Агенција врши надзор над спровођењем овог закона, доноси прописе за извршавање овог закона за које је овлашћена и води регистар друштва за управљање и регистар добровољних пензијских фондова.

(2) Агенција штити интересе чланова добровољног пензијског фонда, едукује јавност и унапређује добровољно пензијско осигурање.

(3) Агенција издаје и одузима дозволе за обављање дјелатности добровољног пензијског осигурања, врши контролу и надзор над законитишћу пословања друштва за управљање, те обавља друге послове и предузима мјере у складу са овим законом.

(4) У рјешавању у управним стварима Агенција примјењује одредбе закона којим се уређује управни поступак, ако овим законом није другачије одређено.

(5) Управни акти Агенције су коначни и против њих се може покренути управни спор пред надлежним судом у складу са одредбама закона којим се уређују управни спорови.

Члан 86.

При вршењу надзора у складу са одредбама овог закона Агенција има право увида у пословне књиге и другу документацију, укључујући и електронске записе, добровољних пензијских фондова и друштва која њима управљају, као и правних лица која су са друштвом за управљање повезана имовинским, управљачким или словним односима.

Члан 87.

(1) Агенција сарађује са страним институцијама надлежним за надзор пословања добровољних пензијских фондова и домаћим органима и институцијама надлежним за надзор у области финансијског пословања, ради унапређивања надзорне функције Агенције.

(2) Агенција може да размјењује податке прибављене у обављању надзорне функције са страним и домаћим органима и институцијама из става 1. овог члана.

Надзор

Члан 88.

(1) Агенција врши надзор:

а) посредном контролом, односно прикупљањем, праћењем и провјеравањем извјештаја и обавјештења која се у складу са овим законом и прописима донесеним на основу овог закона достављају Агенцији и

б) непосредном контролом, односно увидом у пословне књиге и друге документе у просторијама друштва за управљање или код трећег лица којем је друштво за управљање повјерило обављање административних и послова маркетинга.

(2) На основу извршеног надзора, Агенција изриче мјере надзора, у складу са овим законом и подноси пријаве надлежним органима у случају основане сумње да утврђене незаконитости и неправилности садрже обилежја кривичног дјела или прекршаја.

(3) Агенција прописује правила у вези са вршењем надзора пословања друштва за управљање и добровољних пензијских фондова, као и правила идентификовања, мјерења, контроле и управљања ризицима у њиховом пословању и формирања резерви.

(4) Ако у вршењу своје функције Агенција утврди да постоје правна лица која обављају дјелатност друштва за управљање или послују као добровољни пензијски фондови, а немају дозволу нити су регистрована на основу овог закона, забраниће њихов рад и предузети друге мјере, у складу са законом.

(5) Овлашћено лице у Агенцији може у поступку непосредног надзора пословања прегледати опште акте, пословне књиге, изводе са рачуна, информационе системе, базе података, и друге документе друштва за управљање и кастоди банке и сачинити копије докумената и захтијевати информације и изјаве о појединим питањима значајним за пословање друштва за управљање и кастоди банке.

(6) О извршеном непосредном надзору пословања друштва за управљање овлашћено лице Агенције саставља записник.

Мјере надзора

Члан 89.

(1) Ако у поступку надзора друштва за управљање и кастоди банке утврди незаконитости, односно неправилности или непридржавање правила о контроли ризика, Агенција, у зависности од тежине утврђених неправилности и степена угрожавања интереса чланова добровољног пензијског фонда, предузима једну или више мјера, и то:

а) изриче писану опомену,

б) даје налог за отклањање утврђених неправилности у року који не може бити дужи од 60 дана од дана пријема налога,

в) покреће поступак пред надлежним органом,

г) повлачи сагласност на именовање члана управног одбора, директора и извршних директора друштва за управљање,

д) одузима сагласност на уговор са кастоди банком и

ђ) одузима дозволу за рад друштву за управљање.

(2) Начин вршења надзора, поступак издавања налога и предузимања мјера, као и рокове за извршавање налога и трајање мјера прописује Агенција.

Писана опомена**Члан 90.**

(1) Писана опомена упућује се органу друштва за управљање због мање значајних неправилности чија је природа таква да битно и непосредно не утиче на пословање друштва, односно добровољног пензијског фонда којим управља.

(2) Писана опомена садржи налог и рок до када је друштво за управљање дужно да Агенцију обавијести о активностима које је предузело ради отклањања неправилности из става 1. овог члана.

Одузимање дозволе за рад друштву за управљање**Члан 91.**

(1) Агенција доноси рјешење о одузимању дозволе за рад друштву за управљање, ако:

а) друштво за управљање не обавља управљање добровољним пензијским фондом дуже од шест мјесеци,

б) је дозвола за рад друштву за управљање дата на основу неистинитих или нетачних података,

в) друштво за управљање престане да испуњава услове прописане за добијање дозволе за рад,

г) друштво за управљање не испуњава услове у погледу висине и структуре капитала, у роковима утврђеним овим законом,

д) друштво за управљање из неоправданих разлога не закључи уговор са кастоди банком у року из члана 78. став 1. овог закона,

ђ) друштво за управљање изврши тежу повреду одредаба овог закона и одредаба закона којим се уређује тржиште хартија од вриједности,

е) друштво за управљање у року утврђеном налогом за отклањање неправилности или писаном опоменом не поступи по датом налогу и

ж) друштво за управљање обавијести Агенцију о престанку управљања добровољним пензијским фондом и поднесе захтјев за брисање из регистра издатих дозвола.

(2) Доношењем рјешења из става 1. овог члана престану да важе све издате дозволе за управљање добровољним пензијским фондovima.

(3) Рјешење из става 1. овог члана је коначно.

(4) Против рјешења из става 1. овог члана може се покренути управни спор.

VIII - ПОРЕСКИ ТРЕТМАН**Члан 92.**

Пореске олакшице и ослобађања од плаћања доприноса за чланове и послодавце који финансирају пензијске доприносе уређују се законима којима се уређују области пореза и доприноса.

Члан 93.

Пореске олакшице из члана 92. овог закона може остварити послодавац у чији је пензијски план или затворени добровољни пензијски фонд укључено најмање 51% запослених.

Члан 94.

(1) У случају чланства физичког лица у више добровољних пензијских фондова директно и преко пензијског плана или затвореног добровољног пензијског фонда, приоритет у остварењу права на пореску олакшицу има послодавац који финансира ушлату пензијског доприноса.

(2) У случају чланства у више добровољних пензијских фондова, члан добровољног пензијског фонда може право на пореску олакшицу остварити само у једном добровољном пензијском фонду (активни фонд).

IX - КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ**Кривична дјела****Члан 95.**

(1) Ко у намјери обмањивања јавности у проспекту добровољног пензијског фонда, скраћеном проспекту,

годишњем и полугодишњем извјештају објави неистините податке о правном и финансијском положају добровољног пензијског фонда или његовим пословним могућностима и друге неистине које су релевантне за доношење инвестиционе одлуке, или не објави потпуне податке о тим чињеницама, казниће се казном затвора до три године.

(2) Ко у намјери обмањивања јавности не објави допуну проспекта или извјештај о битним догађајима који могу битније утицати на одлуку о учлањењу казниће се казном затвора до три године.

Прекршаји друштва за управљање и других правних лица**Члан 96.**

(1) Новчаном казном од 10.000 до 200.000 КМ казниће се за прекршај друштво за управљање, односно друго правно лице ако:

а) користи у правном промету назив: "друштво за управљање добровољним пензијским фондом" или други сличан назив, а није добило дозволу за рад друштва за управљање (члан 6. став 2. овог закона),

б) не прибави сагласност Агенције за трансакције акцијама у друштву за управљање (члан 14. овог закона),

в) изврши спајање уз припајање без дозволе Агенције (члан 20. став 2. овог закона),

г) обрачуна накнаде супротно члану 23. овог закона,

д) не саставља и не доставља финансијске и друге извјештаје у складу са чланом 27. овог закона,

ђ) не чува документацију и податке на прописан начин (члан 27. став 8. овог закона),

е) користи назив: "добровољни пензијски фонд" или појам изведен из тог појма супротно члану 29. став 3. овог закона,

ж) почне да управља добровољним пензијским фондом прије издавања од Агенције дозволе за управљање фондом (члан 30. овог закона),

з) поступа супротно члану 41. ст. 5. и 6. овог закона,

и) улаже имовину добровољног пензијског фонда супротно одредбама чл. 42, 43, 44. и 45. овог закона,

ј) у предвиђеном року не достави проспект, односно скраћени проспект добровољног пензијског фонда ради давања сагласности Агенције (члан 46. ст. 7. и 8. овог закона),

к) не објави скраћени проспект на начин прописан у члану 46. став 9. овог закона,

л) не води индивидуалне рачуне чланова добровољног пензијског фонда у складу са чланом 51. овог закона,

љ) не изврши пренос рачуна у складу са чланом 52. ст. 2. и 5. и чланом 53. овог закона,

м) свакодневно не обрачуна нето вриједност имовине добровољног пензијског фонда и о томе не достави податке кастоди банци код које се води рачун добровољног пензијског фонда (члан 54. став 4. овог закона),

н) нуди повластице супротно члану 52. став 6. и члану 57. ст. 1, 3. и 4. овог закона,

њ) објави оглас, односно јавни позив или даје информације супротно члану 58. ст. 1, 2, 5. и 6. овог закона,

о) ангажује физичка лица без дозволе Агенције (члан 59. став 3. овог закона),

п) члановима добровољног пензијског фонда не достави обавјештења у складу са чланом 60. овог закона,

р) не извршава уговор у погледу повлачења и располагања акумулисаним средствима програмираним исплатама (члан 75. ст. 2. и 3. овог закона),

с) не закључи уговор са кастоди банком о вођењу рачуна добровољног пензијског фонда у прописаном року (члан 78. став 1. овог закона),

т) онемогући надзор законитости пословања друштва за управљање и добровољног пензијског фонда од Агенције (члан 86. овог закона) и

у) не поступи у складу са писаном опоменом изреченом од Агенције (члан 90. став 2. овог закона).

(2) За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице друштва за управљање, односно другог правног лица новчаном казном од 1.000 до 20.000 КМ.

Прекршаји кастоди банке

Члан 97.

(1) Новчаном казном од 10.000 до 200.000 КМ казниће се за прекршај кастоди банка ако:

а) не обавјештава друштво за управљање о неопходним корпоративним активностима у вези са имовином добровољног пензијског фонда (члан 80. став 1. тачка в) овог закона),

б) не извршава налоге друштва за управљање који су у складу са законом и проспектом добровољног пензијског фонда, односно извршава налоге друштва за управљање за куповину и продају имовине супротно закону и проспекту добровољног пензијског фонда (члан 80. став 1. тачка г) овог закона),

в) не контролише, не потврђује и свакодневно не извјештава Агенцију о обрачунатој нето вриједности имовине добровољног пензијског фонда и вриједности обрачунских јединица (члан 80. став 1. тачка д) овог закона),

г) не контролише принос добровољног пензијског фонда (члан 80. став 1. тачка њ) овог закона),

д) не обавјештава Агенцију о уоченим неправилностима о пословању друштва за управљање одмах након што уочи такве неправилности (члан 80. став 1. тачка е) овог закона),

ђ) не подноси, у име добровољног пензијског фонда, Агенцији и другим надлежним органима поднеске против друштва за управљање, за штету нанесену добровољном пензијском фонду (члан 80. став 1. тачка з) овог закона) и

е) не обавијести Агенцију о раскиду уговора и разлици зима за раскид уговора (члан 81. став 2. овог закона).

(2) За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице кастоди банке новчаном казном од 1.000 до 20.000 КМ.

Х - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 98.

Агенција је дужна да донесе прописе за спровођење овог закона до дана његове примјене.

Члан 99.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске", а примјењиваће се по истеку шест мјесеци од дана његовог ступања на снагу.

Број: 01-132/09
30. јануара 2009. године
Бања Лука

Предсједник
Народне скупштине,
Мр **Игор Радојичић**, с.р.

208

На основу члана 70. став 4. и члана 107. став 2. тачка к) Закона о шумама ("Службени гласник Републике Српске", број 75/08), члана 69. став 1. и члана 82. став 2. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08), министар пољопривреде, шумарства и водопривреде доноси

ПРАВИЛНИК

О ВРШЕЊУ ДОЗНАКЕ СТАБАЛА ЗА СЈЕЧУ

Члан 1.

(1) Овим правилником прописује се начин одабирања, обиљежавања и евидентирања стабала за сјечу (у даљем тексту: дознака).

(2) Дознаком се сматра и обиљежавање површине шуме планиране за чисту сјечу или крчење.

(3) Дознака се врши и у случајевима када је неопходна сјеча узрокована елементарним непогодама.

Члан 2.

(1) Дознака се врши у складу са одредбама шумско-привредног основа, те урађеним извођачким пројектом.

(2) Дознака за шуме у својини Републике Српске врши се по одјелима, одсјецима, а у приватним шумама по кастарским честицама власника шума.

Члан 3.

Дознаку стабала или обиљежавање површина за сјечу врше инжењери шумарства са положеним стручним испитом.

Члан 4.

Стабла за сјечу обиљежавају се шумским жигом предвиђеним за дознаку.

Члан 5.

Обиљежавање стабала за сјечу врши се стављањем отиска шумског жига на засјеку жилишта са доње стране на нагнутом терену и отиска шумског жига на прсној висини са горње стране стабла, уз употребу масне фарбе црвене или црне боје, а код шума у приватном власништву плаве или зелене боје.

Члан 6.

(1) Обиљежавање стабала за сјечу не врши се у високим деградираним, изданачким шумама и шикарама гдје су предвиђене чисте сјече на великим површинама.

(2) Површине из става 1. овог члана обиљежавају се масном бојом ивицом површине која ће се сјечи.

Члан 7.

Евидентирање дозначених стабала и површина за сјечу врши се у Књизи за извођачки пројекат.

Члан 8.

Дознака стабала врши се за редовне и ванредне сјече, према плану сјеча (сјекоред) и по указаној потреби.

Члан 9.

(1) Дознака стабала за редовну сјечу мора се прилагодити изабраном систему газдовања, одређеним избором техничког циља за газдинску класу на цијелој површини одсјека и одјела.

(2) Дознака стабала за редовну сјечу према плану сјече (сјекоред) за наредну годину мора се извршити у текућој години.

Члан 10.

Дознака стабала за ванредну сјечу врши се по указаној потреби у сљедећим случајевима:

а) на издвојеним плохама за научне сврхе,

б) у заштитном појасу сјеменских састојина и у сјеменским састојинама,

в) код прореди у дијелу одјела који се обухвата проредицама,

г) приликом изградње шумских комуникација, далеководова и капацитета који су намијењени за газдовање шумама,

д) на површинама захваћеним елементарним непогодама и

ђ) на свим шумским површинама гдје има потребе за санитарним сјечама.

Члан 11.

Сва обиљежена стабла, односно сва стабла са обиљене површине морају бити посјечена и израђена.

Члан 12.

Ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о вршењу дознаке стабала за сјечу ("Службени гласник Републике Српске", број 56/03).

Члан 13.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном гласнику Републике Српске”.

Број: 01-33-700/09
2. фебруара 2009. године
Бања Лука

Министар,
Др Радивоје Братић, с.р.

209

На основу члана 72. став 10. и члана 107. став 2. тачка л) Закона о шумама (“Службени гласник Републике Српске”, број 75/08), члана 69. став 1. и члана 82. став 2. Закона о републичкој управи (“Службени гласник Републике Српске”, број 118/08), министар пољопривреде, шумарства и водопривреде доноси

ПРАВИЛНИК

О ОБРАСЦУ ОТПРЕМНОГ ИСКАЗА И ОБРАСЦУ ОТПРЕМНИЦЕ ЗА ПРОМЕТ ШУМСКИХ ПРОИЗВОДА

Члан 1.

Овим правилником прописују се облик, садржај, начин и рок употребе отпремног исказа и отпремнице за промет шумских производа.

Члан 2.

Прометом шумских производа из члана 1. овог правилника сматра се куповина, продаја, превоз, као и прерада шумских производа (тесање, цијепање, разрезавање и друго).

Члан 3.

(1) Шумски производи се не могу ставити у промет без отпремног исказа, односно отпремнице.

(2) За привлачење шумских производа не издаје се отпремни исказ, односно отпремница.

Члан 4.

Уколико се стварно стање шумских производа стављених у промет разликује од података из отпремног исказа, односно отпремнице, сматраће се да шумски производи стављени у промет немају отпремни исказ, односно отпремницу.

Члан 5.

(1) Облик и садржај отпремног исказа за обло техничко дрво величине 297 мм · 130 мм, садржан је у Обрасцу број 1., који се налази у прилогу овог правилника и чини његов саставни дио.

(2) Образац из става 1. овог члана садржи:

а) назив корисника шума и шумског земљишта у својини Републике, односно извршиоца стручно-техничких послова у шумама у приватној својини који издаје отпремни исказ,

б) уговор и диспозицију,

в) серијски број и регистарски број блока отпремног исказа,

г) податке о мјесту отпреме (организација којој је повјерено газдовање шумама, радилиште, одјел, власник приватне шуме, КО и КЧ), број и боја шумског жига,

д) фирму, односно име и адресу превозника, врсту и регистарски број превозног средства,

ђ) податке о купцу, односно примаоцу робе, мјесто допреме,

е) врсту производа, број комада, редни број, боја плочице или колоброја и утиснути број, врсту дрвета, дужину, средњи пречник, количину по класама,

ж) датум и вријеме издавања, рок важења и

з) потпис лица које је извршило отпрему, потпис примаоца робе, потпис купца робе и печат корисника шума и шумског земљишта у својини Републике, односно извршиоца стручно-техничких послова у шумама у приватној својини који издаје отпремни исказ.

Члан 6.

(1) Облик и садржај отпремнице за просторно дрво и остале шумске производе величине 210 мм · 148,5 мм садржан је у Обрасцу број 2., који се налази у прилогу овог правилника и чини његов саставни дио.

(2) Образац из става 1. овог члана садржи:

а) назив корисника шума и шумског земљишта у својини Републике, односно извршиоца стручно-техничких послова у шумама у приватној својини који издаје отпремни исказ,

б) уговор и диспозицију,

в) серијски број и регистарски број блока отпремнице,

г) податке о мјесту отпреме (организација којој је повјерено газдовање шумама, радилиште, одјел, власник приватне шуме, КО и КЧ), број и боју шумског жига,

д) фирму, односно име и адресу превозника, врсту и регистарски број превозног средства, податке о купцу - примаоцу робе, мјесто допреме,

ђ) редни број, врсту производа, јединицу мјере, квалитетну класу, количину,

е) датум и вријеме издавања, рок важења и

ж) потпис лица које је извршило отпрему, потпис примаоца робе, потпис купца робе и печат корисника шума и шумског земљишта у својини Републике, односно извршиоца стручно-техничких послова у шумама у приватној својини који издаје отпремницу.

Члан 7.

(1) Обрасци отпремног исказа и отпремнице из чл. 5. и 6. овог правилника штампају се у четири примјерка истог серијског броја и повезују у блок који има 25 · 4 листа. Први примјерак је црвене боје, други жуте, трећи плаве и четврти бијеле боје.

(2) Прва три примјерка отпремног исказа и отпремнице су индиговани.

Члан 8.

Први примјерак отпремног исказа и отпремнице преузима купац, други примјерак - корисник шума и шумског земљишта у својини Републике Српске, односно извршилац стручно-техничких послова у шумама у приватној својини доставља купцу уз фактуру, трећи примјерак задржава се уз копију фактуре, а четврти примјерак остаје у блоку.

Члан 9.

(1) Корисник шума и шумског земљишта у својини Републике, односно извршилац стручно-техничких послова у шумама у приватној својини води евиденцију блокова отпремних исказа и отпремница, која садржи: редни број, регистарски број овјерен печатом на омоту блока отпремних исказа и отпремница, датум издавања блока, серијске бројеве отпремних исказа и отпремница, број листова у блоку отпремних исказа и отпремница, мјесто гдје ће се блок користити и потпис лица које је блок примило, датум када је блок враћен и потпис лица коме је блок враћен.

(2) Блок отпремног исказа и отпремнице чува се најмање пет година.

(3) Приликом издавања блокова отпремних исказа и отпремнице на употребу од Јавног предузећа шумарства “Шуме Републике Српске” а. д. Соколац ставља се печат издаваоца на први примјерак отпремног исказа и отпремнице, а на остала три примјерка не ставља се печат.

Члан 10.

Ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о облику и садржају отпремног исказа за промет шумских производа (“Службени гласник Републике Српске”, број 2/98).

Члан 11.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном гласнику Републике Српске”.

Број: 01-33-696/09
2. фебруара 2009. године
Бања Лука

Министар,
Др Радивоје Братић, с.р.

Образац број 1.

МЕМОРАНДУМ

Уговор _____ диспозиција _____

N^o _____ОТПРЕМНИ ИСКАЗ
за обло техничко дрво

Регистарски број блока _____

Организација _____ Радилиште: _____ Одјел _____

Власник шуме _____ КО _____ КЧ _____

Број шумског жига _____ боја _____

Фирма / име и адреса превозника _____

Превозно средство _____ регистарски бр. _____

Назив / име и адреса купца – примаоца _____

Мјесто допреме _____

Врста сортиманта _____ број комада _____

Редни број	Врста дрвета	Плочаца или колоброј		Дужина м	Средњи пречници цм	Количина по класама у м ³				
		боја	број							

Датум и вријеме издавања _____

Рок важења _____

Отпрему извршио _____

М. П.

Потпис примаоца робе _____

Потпис купца робе _____

Образац број 2.

МЕМОРАНДУМ

Уговор _____ диспозиција _____

N^o _____ОТПРЕМНИЦА
за просторно дрво и остале шумске производе

Регистарски број блока _____

Организација _____ Радилиште: _____ Одјел _____

Власник шуме _____ КО _____ КЧ _____

Број шумског жига _____ боја _____

Фирма / име и адреса превозника _____

Превозно средство _____ регистарски бр. _____

Назив / име и адреса купца – примаоца _____

Назив / име и адреса купца – примаоца _____

Мјесто допреме _____

Врста производа _____

Редни број	Врста производа	Јединица мјере	Квалитетна класа	Количина
1				
2 итд.				

Датум и вријеме издавања _____

Рок важења _____

Отпрему извршио _____

М. П.

Потпис примаоца робе _____

Потпис купца робе _____

210

На основу члана 65. став 5. и члана 107. став 3. тачка в) Закона о шумама ("Службени гласник Републике Српске", број 75/08), члана 69. став 1. и члана 82. став 2. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08), министар пољопривреде, шумарства и водопривреде доноси

ПРАВИЛНИК**О СЛУЖБЕНОЈ ЛЕГИТИМАЦИЈИ, НАОРУЖАЊУ И УНИФОРМИ ЧУВАРА ШУМА****Члан 1.**

Овим правилником прописују се облик и садржај службене легитимације (у даљем тексту: легитимација), поступак издавања, замјена и начин вођења евиденције службене легитимације, наоружања и униформе чувара шума.

Члан 2.

(1) Легитимацију чувара шума издаје корисник шума и шумског земљишта у својини Републике Српске (у даљем тексту: корисник шума).

(2) Легитимација из става 1. овог члана прописана је на Обрасцу 1 овог правилника и чини његов саставни дио, а садржи:

а) на првој страни (прва спољна страна) на средини је утиснут амблем корисника шума, на почетку странице налази се меморандум корисника шума и шумског земљишта у својини Републике Српске, испод тога одређено је мјесто за уписивање назива издавача легитимације, а испод тога уписује се великим штампаним словима текст: "ЛЕГИТИМАЦИЈА", испод њега ситнијим великим словима исписује се текст: "ЧУВАРА ШУМА",

б) на другој страни (прва унутрашња страна) налази се мјесто за фотографију, а испод њега простор за потпис имаоца легитимације, простор за број у евиденцији издавања, уписивање врсте, броја и калибра службеног оружја, мјесто и датум издавања легитимације, печат и потпис овлашћеног лица за издавање легитимације,

в) на трећој страни (друга унутрашња страна) одштампан је текст и остављено мјесто за уписивање: шумскопривредног подручја, привредне јединице, општине, радне јединице, рејона и број задуженог шумарског чекића, а испод тога текст права и дужности имаоца легитимације,

г) на четвртој страни (друга вањска страна) наставак текста права и дужности имаоца легитимације, а на крају странице остављен је простор за уписивање рока важења и

д) текст права и дужности имаоца легитимације, који гласи:

1) чува шуму од бесправних сјеча, крађе дрвних и осталих шумских производа, шумских пожара и других антропозоогених штета,

2) чува граничне знаке од уништавања и бесправног коришћења шума и шумског земљишта у својини Републике,

3) у случају самовласног заузимања шума и шумског земљишта у својини Републике, као и о извршеним незаконитим радњама у шумама других правних и физичких лица, предузима мјере у складу са Законом о шумама и благовремено извјештава одговарајуће службе,

4) у случају сумње да је извршена противправна радња, прегледа алат, опрему и превозна средства коришћена у противправној радњи,

5) евидентира бесправно посјечена стабла у прописане обрасце и обиљежава их,

6) привремено одузима незаконито присвојене шумске производе и средства којим је извршено противправно присвајање,

7) сачини записник о противправној радњи, са неопходним подацима о извршеној радњи и извршиоцима,

8) врши контролу шума, поријекла шумских производа и дрвета на пиламама и на свим мјестима гдје се посјечено дрво налази,

9) зауставља и прегледа превозна средства којима се превозе шумски производи и

10) преко овлашћених лица корисника шума и шумског земљишта у својини Републике затражи асистенцију Министарства унутрашњих послова уколико је спријечен од извршиоца противправне радње у обављању послова чувања шума.

Члан 3.

Образац 1 из члана 2. овог правилника штампан се на пластифицираном папиру, свијетлозелене боје, правоугаоног облика, димензија 150 мм · 100 мм са продужним преклопом.

Члан 4.

Евиденције о издавању, враћању и одузимању легитимације води издавач легитимације на Обрасцу 2, који се налази у прилогу овог правилника и чини његов саставни дио.

Члан 5.

(1) Фотографија за легитимацију је димензија 45 мм · 35 мм.

(2) Фотографија мора вјерно приказивати лик чувара шума у зимској униформи са краватом.

Члан 6.

(1) Приликом издавања легитимације једна фотографија лијепи се на мјесто одређено на обрасцу легитимације и преко ње се ставља отисак печата тако да на слици у доњем десном углу буде 1/3 отиска, а 2/3 отиска на обрасцу легитимације.

(2) Друга идентична фотографија остаје у документацији издавача легитимације (у даљем тексту: издавач).

Члан 7.

(1) Рок важења легитимације је десет година.

(2) Ако легитимација због дотрајалости, оштећења или због измјене изгледа њеног имаоца не може служити својој намјени, имаоца легитимације дужан је да се јави издавачу ради њене замјене.

(3) Ако имаоца легитимације изгуби легитимацију или на други начин остане без ње, уз писано образложење о њеном нестанку, од издавача ће затражити издавање нове легитимације.

(4) По престанку рада на радном мјесту за које му је била потребна легитимација имаоца легитимације дужан је да је врати издавачу.

Члан 8.

Замијењене, одузете и враћене легитимације на крају календарске године уништиће издавач легитимације уз комисијски записник.

Члан 9.

Легитимације издате по ранијим прописима вратиће се издавачу који ће у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог правилника издати нове легитимације.

Члан 10.

(1) Чувар шума обавља послове чувања шума наоружан ватреним оружјем кратке цијеви - пиштољем.

(2) Одобрење за набавку, држање и ношење оружја и муниције за потребе рада чувара шума корисник шума врши у складу са прописима који регулишу ову област.

Члан 11.

(1) Током обављања послова, чувар шума обавезан је да носи службену униформу и да посједује службену легитимацију.

(2) Службена униформа је маслинастозелене боје.

211

На основу члана 72. став 10. и члана 107. став 2. тачка љ) Закона о шумама ("Службени гласник Републике Српске", број 75/08), члана 69. став 1. и члана 82. став 2. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08), министар пољопривреде, шумарства и водопривреде доноси

ПРАВИЛНИК**О ОБЛИКУ, САДРЖАЈУ И НАЧИНУ РЕГИСТРОВАЊА И ЧУВАЊА ДОЗНАЧЕНОГ ЖИГА, ЖИГА ЗА ЖИГОСАЊЕ ШУМСКИХ СОРТИМЕНАТА И ЖИГА ЗА ШУМСКУ КРИВИЦУ****Члан 1.**

(1) Овим правилником прописује се облик, садржај, употреба и начин вођења евиденције и чувања шумског жига за шуме у својини Републике Српске (у даљем тексту: Република) и за приватне шуме.

(2) Шумски жиг користи се за обиљежавање (жигосање) стабала за сјечу, шумских дрвних сортимената израђених у шуми код пања, дорађених шумских дрвних сортимената на тврдом путу и шумску кривицу.

(3) Шумски жиг налази се на једној или обје стране шумског чекића.

Члан 2.

(1) За обиљежавање стабала за сјечу у шуми (дознака) у својини Републике користи се шумски чекић који на једној страни има шумски жиг у облику истостраничног троугла, са заобљеним врховима, дужине странице 35 мм.

(2) У троуглу шумског жига уписује се великим штампаним словима, у виду разломка, изнад разломачке црте у два реда почетна слова ријечи: шумско газдинство, шумарска управа или почетна слова другог корисника шума (први ред) и скраћени назив сједишта корисника шума (други ред), а испод разломачке црте редни број жига.

Члан 3.

(1) За жигосање шумских дрвних сортимената у шумама у својини Републике користи се шумски чекић који на једној страни има шумски жиг у облику круга пречника 32 мм, чија је ивица извијугана са 26 нареза.

(2) У круг шумског жига уписује се великим штампаним словима, у виду разломка, изнад разломачке црте у два реда почетна слова ријечи: шумско газдинство, шумска управа или почетна слова другог корисника шума (први ред) и скраћени назив сједишта корисника шума (други ред), а испод разломачке црте редни број жига.

(3) На другој страни шумског чекића за жигосање шумских дрвних сортимената у шумама у својини Републике налази се жиг за шумску кривицу, који има облик квадрата страница 22 мм, чије су ивице равне, а углови заобљени.

(4) У квадрат шумског жига за шумску кривицу се у виду разломка уписују изнад разломачке црте слова: ШК, а испод разломачке црте редни број жига.

Члан 4.

(1) За жигосање израђених шумских дрвних сортимената и дознаку стабала за сјечу у приватним шумама, користи се шумски чекић који на једној страни има жиг у облику елипсе, величине дуже осе 32 мм и краће осе 25 мм, чија је ивица извијугана са 22 нареза.

(2) У елипсу шумског жига уписује се великим штампаним словима у виду разломка изнад разломачке црте скраћени назив општине, а испод разломачке црте редни број шумског жига. Разломачка црта поклапа се са дужом осом елипсе.

(3) На другој страни шумског чекића налази се жиг за шумску кривицу у приватним шумама који има облик правоугаоника, величине 30 мм · 22 мм, чије су ивице равне, а углови заобљени.

(4) У правоугаоник шумског жига уписују се у виду разломка изнад разломачке црте слова ШК, а испод разломачке црте редни број жига. Разломачка црта паралелна је са краћом осом правоугаоника.

Члан 5.

(1) Шумски жиг служи за потврђивање аутентичности дозначених стабала за сјечу, дрвних сортимената на мјесту израде и њихово стављање у промет.

(2) Нежигосано дрво не ставља се у промет.

(3) Дрво обиљежено шумским жигом за шумску кривицу не сматра се жигосаним у смислу ст. 1. и 2. овог члана.

(4) Шумски дрвни сортименти који се дорађују на тврдом путу морају бити жигосани.

Члан 6.

(1) Сви корисници шума који посједују шумски жиг дужни су да воде евиденцију шумских жигова (регистар шумских жигова), која садржи: редни број, отисак жига, име, име оца и презиме лица које је жиг примило на употребу, његов потпис, датум примања, односно враћања шумског жига, потпис лица које је издало жиг, односно лица коме је жиг враћен, подручје на коме ће се жиг употребљавати, датум престанка важности и уништења шумског жига.

(2) Један корисник шуме може израдити само један шумски жиг (шумски чекић) са истим редним бројем.

Члан 7.

Ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о шумском жигу ("Службени гласник Републике Српске", број 25/94).

Члан 8.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 01-33-699/09
2. фебруара 2009. године
Бања Лука

Министар,
Др Радивоје Братић, с.р.

212

На основу члана 73. став 3. и члана 107. став 2. тачка м) Закона о шумама ("Службени гласник Републике Српске", број 75/08) члана 69. став 1. и члана 82. став 2. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08), министар пољопривреде, шумарства и водопривреде доноси

ПРАВИЛНИК**О ШУМСКОМ РЕДУ****Члан 1.**

Овим правилником прописују се мјере којима се обезбјеђује одржавање и успостављање шумског реда.

Члан 2.

Шумским редом сматра се спровођење превентивних мјера заштите током сјече, израде, примицања, привлачења и ускладиштења шумских сортимената, заштите водотока и инфраструктуре, као и у шумским састојинама од њиховог подизања па надаље, а ради спречавања појаве пожара, штетних инсеката и биљних болести, те других штетних посљедица које могу наступити због елементарних непогода.

Члан 3.

(1) Власници шума, односно корисник шума и шумског земљишта у својини Републике Српске дужни су да све радове у газдовању шумама организују и извршавају у вријеме и на начин којим се обезбјеђује одржавање и успостављање шумског реда.

(2) Ако се успостављени шумски ред промијени, власник шума, односно корисник шума и шумског земљишта

у својини Републике Српске дужан је да на прописан начин успостави шумски ред најкасније у року од 30 дана од дана када је шумски ред промијењен.

Члан 4.

(1) У оквиру заштите и његе шумских састојина, без обзира у којем се развојном стадијуму налазе, морају се сва стабла нападнута од биљних болести и штеточина, сувоврха, изваљена, преломљена, као и трула стабла која немају техничке вриједности посјећи и изградити, како у састојинама гдје се врше редовне сјече, тако и у састојинама гдје се врше прореди и сјече случајних ужитака.

(2) Случајним ужитком сматрају се извале и преломи стабала настали под утицајем елементарних непогода, као и стабала која због утицаја биљних болести и других штетних фактора не показују физиолошке знаке живота и представљају легло заразе.

(3) Под појмом “изградити стабла” из става 1. овог члана подразумијева се кресање грана, гуљење коре код четинара и бријеста, а код трулих стабала пререзивање ради убрзавања процеса труљења.

(4) Ради одржавања здравственог стања шума, корисници и власници шума најмање једном годишње врше преглед шуме у којој се не обавља редовна сјеча у току године и, по претходно извршеној дознаци стабала, уклањају сва сува и полусува стабла или њихове дијелове из шуме, осим ако је то предвиђено шумскопривредним основном ради заштите биолошке разноврсности (гнијежђења птица и друго), односно очувања екосистема.

Члан 5.

(1) У млађим четинарским састојинама, осим уобичајених мјера заштите и његе у виду чишћења и проређивања, треба обавезно извршити кресање приземних грана и њихово извлачење изван култура, као и одстрањивање заразних језгара.

(2) Приликом одстрањивања заразних језгара, поред сјече и израде стабала обавезно је гуљење коре и третирање грана и коре одговарајућим хемијским средствима.

(3) Кресање приземних грана и њихово извлачење из културе врши се и у противпожарним појасевима.

Члан 6.

(1) Сјеча стабала, израда, извоз, изношење и привлачење дрвета и други начин помјерања дрвета са мјеста сјече врши се у вријеме и на начин којим се обезбјеђује најмање оштећење околних стабала, подмлатка, земљишног покривача, остале флоре, фауне и објеката, као и спречавање загађивања земљишта органским горивима и моторним уљем.

(2) Ради заштите људи и средстава, сјеча стабала врши се послјије обиљежавања локације на којој ће се вршити сјеча, лако уочљивим знацима (информативним раблама и упозорењима и друго).

(3) Висина пања са горње стране стабла не може бити већа од једне трећине промјера пања.

(4) Након обарања стабла обавезно се са пања одсијецају преостала искинута влакна, а на посјеченом стаблу се врши обрада жилишта.

(5) Са пања четинара и бријеста обавезно је гуљење коре.

(6) Отпаци од појединих стабала, од којих се не могу изградити шумски дрвни сортименти, пререзују се на неколико мјеста и осигуравају од помјерања, а код четинара и бријеста обавезно се врши и скидање коре.

Члан 7.

У периоду од 1. априла до 1. октобра са свих оборених стабала четинара и бријеста обавезно је гуљење коре (корање), осим стубова за водове уз обавезну реализацију у року од 21 дан.

Члан 8.

(1) Истовремено се сјечом и израдом шумских дрвних сортимената све гране и вршни дијелови стабала четина-

ра и бријеста, који остају у шуми неискоришћени, морају се сложити у гомиле промјера базе до два метра.

(2) Гране се слажу на мјестима гдје нема подмлатка, у гомиле приближно облика купе, тако да су дебљи крајеви грана окренути према средини круга (купе).

(3) Код сјече и израде лишћара, осим бријеста, гране које остају у шуми неискоришћене, пресијецају се на ситније комаде дужине до једног метра и разбацују по површини сјечине, с тим да не смију бити на подмлатку.

(4) Просјеке, извозни путеви, мостови, пропусти, шумске цесте, одводни канали, извори питке воде и заштитне ограде за спречавање штете од дивљачи морају се одржавати у функцији у току обављања сјече, израде, односно извоза дрвних сортимената.

Члан 9.

(1) Слагање шумских дрвних сортимената и грана не врши се уз жива стабла.

(2) Не врши се везање и учвршћивање жичаног ужета и других направа за жива стабла док се претходно не заштите од оштећивања.

(3) Извоз шумских дрвних сортимената врши се правцима који су предвиђени извођачким пројектима и на терену видно обиљежени.

(4) Извоз шумских дрвних сортимената не врши се водотоцима, а на мјестима гдје извозна влакна прелази водоток потребно га је премостити тако да се заштити водоток.

Члан 10.

Примање (жигосање и премјеравање) шумских дрвних сортимената врши се по успостављеном шумском реду.

Члан 11.

Ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о шумском реду (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 25/94, 10/02 и 72/05).

Члан 12.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном гласнику Републике Српске”.

Број: 01-33-702/09
2. фебруара 2009. године
Бања Лука

Министар,
Др Радивоје Братић, с.р.

213

На основу члана 83. став 4. и члана 107. став 3. тачка б) Закона о шумама (“Службени гласник Републике Српске”, број 75/08), члана 69. став 1. и члана 82. став 2. Закона о републичкој управи (“Службени гласник Републике Српске”, број 118/08), министар пољопривреде, шумарства и водопривреде доноси

ПРАВИЛНИК

О ЕВИДЕНЦИЈИ УСКЛАДИШТЕНИХ ШУМСКИХ ДРВНИХ СОРТИМЕНАТА НА ПОСТРОЈЕЊИМА ЗА ПРERAДУ ДРВЕТА

Члан 1.

Овим правилником прописује се начин евиденције ускладишћених шумских дрвних сортимената на постројењима (стовариштима) за прераду дрвета.

Члан 2.

На постројењима за прераду дрвета шумски дрвни сортименти, ускладишћени на стоваришту, евидентирају се по њиховом пријему.

Члан 3.

Евиденција примљених шумских дрвних сортимената води се у Књизи евиденција са обиљеженим и идентификованим странама, у складу са чланом 83. став 3. Закона о шумама.

Члан 4.

(1) Извод из књиге евиденције налази се на Обрасцу 1., који је у прилогу овог правилника и чини његов саставни дио.

(2) Образац из става 1. овог члана садржи:

а) податке о добављачу: назив или име добављача, број отпремног исказа, радилиште или КО добављача, датум и вријеме издавања отпремног исказа,

б) податке о роби: укупан број шумских дрвних сортимената, укупна количина дрвне масе (м³) и

в) остале податке: датум пријема на стоваришту, потпис радника овлашћеног за пријем на стоваришту и напомену у коју се евидентира (нпр. услуга трећем лицу).

Члан 5.

На постројења за прераду дрвета и стовариштима за промет дрветом обавезно се уз Књигу евиденције чувају и прилажу отпремни искази или отпремнице.

Члан 6.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном гласнику Републике Српске”.

Број: 01-33-703/09
2. фебруара 2009. године
Бања Лука

Министар,
Др Радивоје Братић, с.р.

Образац 1.

Ред. бр.	Назив или име добављача	Број отп. исказа	Ради-лиште или КО добављача	Датум и вријеме издавања отпремног исказа	Укупан број шум. дрв. сортим.	Укупна коли-чина дрвне масе м ³	Датум прије-ма на стова-ришту	Потпис лица овлашћеног за пријем на стоваришту	Напо-мена
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
...									

214

На основу члана 12. став 4. и члана 107. став 2. тачка а) Закона о шумама (“Службени гласник Републике Српске”, број 75/08), члана 69. став 1. и члана 82. став 2. Закона о републичкој управи (“Службени гласник Републике Српске”, број 118/08), министар пољопривреде, шумарства и водопривреде доноси

ПРАВИЛНИК

О СПРОВОЂЕЊУ ИНВЕНТУРЕ ШУМА НА ВЕЛИКИМ ПОВРШИНАМА

Члан 1.

Овим правилником прописује се начин спровођења инвентуре шума на великим површинама.

Члан 2.

Инвентура шума на великим површинама (у даљем тексту: инвентура) је вишенамјенско и свеобухватно прикупљање података о шумама и шумским земљиштима, ради утврђивања стања, праћења промјена и извјештавања о стању шума за потребе шумарске политике и шумарске оперативе, екологије, ловства, заштите животне средине, заштите природе, дрвопрерађивачке индустрије, те за потребе квалитетног планирања у шумарству.

Члан 3.

(1) За спровођење инвентуре користе се следећи документи:

а) методика Друге инвентуре шума на великим површинама у Босни и Херцеговини и

б) мануал-упутство за снимања на терену.

(2) Сви радови које обухвата инвентура морају бити урађени у складу са документима из става 1. овог члана.

Члан 4.

(1) Инвентура се спроводи сваких 20 година рачунајући од године завршетка претходне инвентуре.

(2) Радови на инвентури обављају се у континуитету у периоду који не може бити дужи од три године.

Члан 5.

(1) Инвентура обухвата комплексна снимања, помоћу сателитске детекције (границе и површине шума) и снимања на примјерним трактovima, односно плохама на терену (квантитативни и квалитативни показатељи).

(2) Помоћу даљинске-сателитске детекције врши се:

а) утврђивање површине и граница шума,

б) утврђивање површине главних вегетационих типова за потребе стратификације и

в) класификација и процјене састава шума на минираним подручјима.

(3) Расподјела примјерних трактова у простору је систематски случајна.

(4) Мрежа тачака (центара плоха) генерисана је у државном координатном систему - Gauss Krueger Bessel Coordinate System - зона 6, коришћењем GIS рачунарског програма у фази припреме инвентуре (у даљем тексту: GIS систем).

Члан 6.

(1) Узорак је сачињен од трактова који садрже по четири примјерне плохе у квадратном распореду на међусобном растојању од по 200 м.

(2) Врхови квадрата (тракта) 200 м · 200 м представљају центар пробне плохе за теренску интерпретацију, снимање, процјену и премјер.

(3) Пробна плоха састављена је од система концентричних кругова, чији радијуси зависе од врсте података који се снимају.

(4) Пробне плохе тракта нумеришу се у смјеру казальке на сату. На првој пробној плохи мјере се сви методиком предвиђени таксациони елементи, а на осталим плохама мјери се мањи број таксационих елемената.

(5) Трактови су распоређени на мрежи од 2 км · 2 км (стратум 1) и 4 км · 4 км (стратум 2) оријентисаној према главним азимутима сјевер-југ и запад-исток и систематски покривају цијелу површину Републике Српске. Сваки тракт има свој број, почевши од 1 и за све трактове приликом реализације Друге инвентуре шума на великим површинама организована је база података, која садржи њихове координате, као и координате свих плоха.

Члан 7.

(1) За снимање на терену издвајају се два стратума са различитом густоћом мреже узорака:

а) стратум 1 обухвата високе шуме у својини Републике, а мрежа узорковања трактова је 2 км · 2 км и

б) стратум 2 обухвата изданацке шуме, шибљаке, голети, приватне шуме, а мрежа узорковања трактова је 4 км · 4 км.

(2) Сама стратификација и селекција трактова за преглед врши се у GIS систему на основу дигитализованих карата газдинских класа 1 : 25 000 и њима придруженим базама података и орторектифицираних сателитских снимака или одговарајућих ортофотоснимака за подручја за која су рађена фотограметријска снимања.

Члан 8.

(1) Ради завођења континуираног надзора све пробне плохе су планиране као сталне, те ће бити трајно обиљежене на терену уз снимање њихових координата.

(2) На терену се снимају и трајно обиљежавају све плохе чији центар падне у шуму и шумско земљиште (високе шуме, изданацке шуме, шибљаци и голети).

Члан 9.

(1) На трактовама и плохама у шуми мјериће се и процјењивати параметри тракта, плохе и стабла на образцима: Образац - 1 ТРАКТ, Образац - 2 ПРОБНА ПЛОХА и Образац - 3 ТАКСАЦИОНА СНИМАЊА НА

СТАБЛИМА И СВЈЕЖИМ ПАЊЕВИМА, који су у прилогу овог правилника и чине његов саставни дио.

(2) Садржај података о идентификацији и положају тракта, датуму и времену снимања, податке о теренској радној групи, опис полазне тачке, број циљне плохе, скици тракта са учртаним плохама, податке о снимљеним путевима и влакама као и погодност терена за експлоатацију дрвета прописују се у Обрасцу 1, који се налази у прилогу овог правилника и чини његов саставни дио.

(3) Садржај података о идентификацији и положају плохе, врсти стратума, подаци о власништву, ознака заштитног центра, подаци о осигурању плохе, елементима земљишта, елементима састојине, класификацији шума и шумских земљишта, опис састојине, стање површине земљишта, мјере обнове и његе, стање подмлађивања (само на плохи 1) и таксациона снимања мртве дрвне масе (само на плохи 1) прописују се у Обрасцу 2, који се налази у прилогу овог правилника и чини његов саставни дио.

(4) Садржај података о идентификацији плохе на којој се за стабло мјере варијабле за све плохе на тракту: објекат премјера, врста дрвета, поријекло, пречник, азимут, удаљеност, висина, дужина прелома, дознака, квалитетне класе и подаци који се прикупљају само на плохи број 1: ширина десет година, дебљина коре, социјални положај, општећење дебла, општећење крошње, зараженост, штетници, дефолијација, квалитет једногодишњег пања и карактер сјече прописују се у Обрасцу 3, који се налази у прилогу овог правилника и чини његов саставни дио.

Члан 10.

Подаци са образаца из члана 9. овог правилника уносе се у одговарајући информациони систем инвентуре шума, тако да се резултати и информације могу добити по појединим стратумима и за све прикупљене параметре.

Члан 11.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 01-33-701/09
2. фебруара 2009. године
Бања Лука

Министар,
Др Радивоје Братић, с.р.

Образац 1 – ТРАКТ

Број тракта					Област		Датум снимања					Почетак-ауто			Завршетак-ауто				

Плохе:		Теоретске Г-К координате плоха у тракту: координата x - ?, координата y - ? (у метрима)										Стратум: 1, 2, 0 - нешума		Доступ.		Вођа групе (потпис)			
1	X																		
2	X																		
3	X																	Број групе	
4	X																	Извођач	

Опис полазне тачке _____										Број циљне плохе: _____			
										До циљне плохе:			
Позиција аута и полазне тачке (координате мјерене са GPS уређајем)										Азимут (степени)			
ауто	X									Y	6		
полазна	X									Y	6		
										Удаљеност (м)			

Надморска висина Z^*						Хомотеност плохе: 1 - једна састојина, 2 - граница шуме и голети (подијелена плоха) 3 - више састојина, 4 - граница шумска-нешумско (подијелена плоха)
Нагиб терена $^\circ$						
Експозиција (азимут)*						
Ограниченост експлоатације						Постојање шумских планова
Удаљеност кам. пута						Број врста дрвећа у састојини: 1 - монокултура, 2 - 2 до 3 различ. врсте, 3 - 4 до 5 различ. врста, 4 - 6 до 10. различ. врста, 5 - више од 10 различитих вр.
Статус						

Тема	Класификација шума и шумских земљишта	код
Вегетацијски облик*	1 - Високе шуме, 2 - Изданачке шуме, 3 - Шибљаци, 4 - Голети, 5 - Остале непродуктивне шумске површине, <i>Детаљна Класификација у прилогу 1.</i>	
Намјена*	1 - шуме и шумска земљишта производног карактера, 2 - шумска земљишта веома лоших привредних услова, 3 - искључиво заштитне шуме, 4 - шуме и шумска земљишта посебне намјене, 5 - шуме и шумска земљишта недоступна због мина <i>Детаљна класификација у прилогу 2.</i>	
Посебна намјена*	0 - нема додатну намјену, 1 - водозаштитне шуме зоне 1, 2 - водозаштитне шуме зоне 2 и 3, 3 - национални паркови, паркови природе, 4 - резервати, 5 - сјеменске састојине, 6 - шумски расадници, 7 - научно наставни објекти, (огледне плохе), 8 - излетишта и шуме за рекреацију, 9 - шуме од интереса за војну одбрану <i>Детаљна класификација у прилогу 3.</i>	
Узгојни облик вис. шума*	1 - једнодобне, 2 – разnodобне <i>Детаљна Класификација у прилогу 4.</i>	
Класификација изданачких шума	1 - квалитетне залихе, 2 - неквалитетне залихе, 3 - средње квалитетне залихе, 4 - неоцјењиване (непознатог квалитета) <i>Детаљна класификација у прилогу 5.</i>	
Класификација голети/шибљака	1 - голети испод горње границе шума, 2 - голети изнад горње границе шума, 3 - шибљаци (суб) медитеранског подручја, 4 - шибљаци континенталног подручја (испод горње границе шуме)	
Врста шуме или поријекло голети и шибљака *	1 - Шуме букве, 2 - Шуме четинара и мјешовите шуме четинара и лишћара у ареалу шума букве и јеле (са смрчом), 3 - Шуме борова, 4 - Шуме храста лужњака, 5 - Шуме храста китњака, 6 - термофилне хрстове шуме, 7 - Шуме врба, топола и жоха, 8 - пионирске шумске заједнице, 9 - Шумски засади страних врста дрвећа, 10 - Секундарне шуме букве <i>(прилог 8)</i>	
Остале површине - тип	1 - путне саобраћајнице (шире од 5 м), 2 - шумарске зграде, 3 - далеководне просјеке, 4 - сталне шумске чистине (стоваришта, ловне чистине, вјетрозаштитне просјеке, противпожарне просјеке).	
Едификатори	<i>Детаљи у прилогу мейодологије 8 и 9</i>	
Матични супстрат	14 супкласа, детаљи у прилогу. <i>Детаљна класификација у прилогу 10.</i>	
Квалитет земљишта	42 супкласе, детаљи у прилогу. <i>Детаљна класификација у прилогу 10.</i>	
Стјеновитост	Покривеност плохе у разредима по % 00 = 0, 11. 1-10%, 12. 11-20%, 23. 21-30%, 34. 31-40%, 45. 41-50%, 56. 51-60%, 67. 61-70%, 78. 71-80%, 89. 81-90%, 99. 91-100%. <i>Процентуални дио плохе који је прекривен стијенама и збијеним камењем (R = 7 m)</i>	

Тема	Опис састојине - R = 25 m	код
Природност	1 - прашуме, 2 - господарске шуме 3 - полуприродне господарске шуме, 4 - културе,	
Начин обнове састојине	1- природно, 2 - природно са вјештачком допуном, 3 - вјештачко, 4 - избојци	
Структурни облик састојине	1 - преборна састојина, 2 - двоетажна састојина, 3 - групично разnodобна састојина, 4 - структурно једнодобна састојина,	
Стадиј развјетка -према доминантном $d_{1,30}^*$	1- младе састојине, пречник < 5 cm, 2 - пречник 5 – 9 cm, 3 - пречник 10 – 29 cm, 4 - пречник 30 – 49 cm, 5 - пречник 50 cm и више,	

* опис миниране површине

Старост доминантних стабала	1. до 10, 2. 11 - 20, 3. 21 - 40, 4. 41 - 60, 5. 61 - 80, 6. 81 - 100, 7. 101 - 120, 8. 121 - 140, 9. преко 141 година,	
Смјеса*	1 - лишћари > 75%, 2 - мјешовите, 3 - четинари > 75% у покривности,	
Склоп*	1 - нормалан, 2 - просвјетљен, 3 - отворен, 4 - прогаљен, 5 - појединачна стабла-остаци састојине	
Штете у шуми	абиотске: 00 - нема, 11 - вјетроизвале, 12 - пожар, 13 - мраз, 14 - туча, 15 - абиотске – остало,	
	биотске: 00 - нема, 21 - инсекти, 22 - болести, 23 - дивљач, 24 - биотске-остало,	
	човјека: 00 - нема, 31- експлоатација, 32 - нелегална сјеча - експлоатација, 33 - човјек - остало	
Језгра заразе	0 - нема свјежих сушика, 1 - има више од двије свјеже сушике	
Врста сјече	0 - нема сјеча, 1 - скуп. преборна, 2 - оплодна по скупинама, 3 - оплодна на великим површинама, 4 - гола по скупинама, 5 - гола на великим површинама, 6 - прореда у једнодобној састојини, 7 - санитарне сјече	
Шумски ред	1 - добар, 2 - лош	
Грањевина	1 - грањевина се износи из састојине, 2 - грањевина се не износи из састојине,	

Тема	Стање површине земљишта (R = 25 m)	
Затрављеност	0 - нема, 1 - 0 – 20%, 2 - 21 – 40%, 3 - 41 – 60%, 4 - 61 – 80%, 5 - 81 – 100%	
Закоровљеност	0 - нема, 1 - 0 – 20%, 2 - 21 – 40%, 3 - 41 – 60%, 4 - 61 – 80%, 5 - 81 – 100%	
Сирови хумус	0 - није присутан, 1 - присутан	
Пашарење	0 - није присутно, 1 - присутно	
Ерозија земљишта (тип и интензитет)	Тип: 0 - нема, 1 - површинска, 2 - браздаста, 3 - јаружаста, 4 - клизишта, 5 - од вјетра, 6 - акумулација ерозионог материјала	
	Интензитет: 1 - блага, 2 - умјерена, 3 - јака, 4 - врло јака	
Облик микрорелефа	1 - равница, 2 - врх планине, гребен , 3 - дно вртаче/ котлине , 4 - обронци , 5 - конвексни пријелом обронка , 6 - конкавни пријелом обронка , 7 - јарак, уска долина 	

Тема	Мјере обнове и његе шума (r = 25 m)	
Потребно пошумљавање	Дијелови површине круга који је потребно пошумити: 00 - 0 - 9% од површине круга, 01 - 10-19%, 02 - 20-29%, 03 - 30-39 %, 04 - 40-49%, 05 - 50-59%, 06 - 60-69%, 07 - 70-79%, 08-80-89%, 09 - 90-99%, 10 - 100%	
Унесене стране врсте дрвећа	0 - нема, 1 - аутохтоне 2 - унешене - друге, 3 - унешене - инвазивне	
Потребно чишћење	0 - није потребно чишћење, 1 - потребно чишћење	
Потребне прореди	0 - нису потребне, 1 - потребне прореди	

Стање подмлађивања - само плоха 1							
центар помакнут 5 м: 0 - сјевер, 1- исток, 2 - југ, 3 - запад)							
Редни број	Број биљака подмлатка				Опис подмлатка		
	Врста дрвећа	Узраст у висину				Оштећено	Застарчено
		10 - 49 cm R - 0,7 m		50 - 130 cm R - 0,9 m			
	назив	Сјем	Вег	Сјем	Вег	r = 7 m	

1	Смрча					
2	Јела					
3	Бор					
4	Остали чет.					
5	Буква					
6	Храст					
7	Пл. Лишћари					
8	Остали лишћ.					
9.	Воћкарице					

Снимак мртве дрвне масе (r =7 m, само плоха 1)

Редни број	Врста дрвета	Форма дрвета	Димензије		Сложај	Степен разгр.
	02-четинари 03- лишћари	1-лежећа, 2-соргим, 3-пањ, 4-словај	пречник у средини (цм)	дужина (дм)	запр. м ³	1-здрави 2-натруло 3-труло
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27...						

Број тракта				Број плохе	

Образец 3 - ТАКСАЦИОНА СНИМАЊА НА СТАБЛИМА И СВЈЕЖИМ ПАЊЕВИМА

Снимање стабала – све плохе тракта										Подаци се прикупљају само на плохи број 1											
Редни број	Објекат премејера	Врста дрвета	Порјекло	Пречник	Азимут	Удаљеност	Висина	Дужина прелома	Дознака	Квалитетне класс		Ширина 10 година	Деб. коре	Социјални положај	Оштећење дебла	Оштећење крошње	Зараженост	Штетници	Дефолјација	Квалитет пања (једногодишњет)	Карактер сјече
										У	Т										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
1																					
2																					
3																					
4																					
5																					
6																					
7																					
8																					
9																					
10																					
11																					
12																					
13																					
14																					
15																					
16																					
17																					
18																					
19																					
20																					

$R_1 = 1,5 \text{ m}$, $R_2 = 2,5 \text{ m}$, $R_3 = 4,5 \text{ m}$, $R_4 = 5,5 \text{ m}$, $R_5 = 9,0 \text{ m}$, $R_6 = 15,0 \text{ m}$, $R_7 = 25,0 \text{ m}$
 $d = 0 - 49 \text{ mm}$, $d = 50 - 99 \text{ mm}$, $d = 100 - 199 \text{ mm}$, $d = 200 - 299 \text{ mm}$, $d = 300 - 499 \text{ mm}$, $d = 500 - 799 \text{ mm}$, $d = 800 \text{ mm}$ и више,
 Напомена: Стабла тања од 5 цм се мјере само на плохи број 1 , и тада се не мјери њихов дебљински прираст.

215

На основу одредби чл. 13. и 80. Закона о рударству - Пречишћени текст ("Службени гласник Републике Српске", број 107/05) и члана 190. Закона о општем управном поступку ("Службени гласник Републике Српске", бр. 13/02 и 87/07), рјешавајући по захтјеву "Alpine Рудник кречњака Лапишница" д.о.о. Чельоговићи бб, Источно Сарајево, за утврђивање испуњености услова за обављање послова, односно дјелатности у области рударства, министар индустрије, енергетике и рударства доноси

РЈЕШЕЊЕ

1. Утврђује се да привредно друштво "Alpine Рудник кречњака Лапишница" д.о.о. Чельоговићи испуњава техничке, кадровске и друге услове за обављање површинске експлоатације неметаличних минералних сировина и сировина за добијање грађевинског материјала:

- извођење рударских радова на површини земље, што подразумијева: отварање, припрему, разраду и откопавање лежишта неметаличних минералних сировина, као и утовар и транспорт минералне сировине и жаловине,

- извођење других рударских радова на површини земље,

- изградња рударских објеката на површини земље,

- бушачко-минерски радови на отварању, припреми, разради и откопавању минералних сировина на површини земље,

- припрема и обогаћивање минералних сировина.

2. Ово рјешење објавиће се у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: Уп/1-06-310-627/06
26. јануара 2009. године
Бања Лука

Министар,
Слободан Пухалац, с.р.

216

На основу одредби чл. 13. и 80. Закона о рударству - Пречишћени текст ("Службени гласник Републике Српске", број 107/05) и члана 190. Закона о општем управном поступку ("Службени гласник Републике Српске", бр. 13/02 и 87/07), рјешавајући по захтјеву "Каменолом Карабеговац" д.о.о. Добој, ул. Николе Пашића бб, 74 000 Добој, за утврђивање испуњености услова за обављање послова, односно дјелатности у области рударства, министар индустрије, енергетике и рударства доноси

РЈЕШЕЊЕ

1. Утврђује се да привредно друштво "Каменолом Карабеговац" д.о.о. Добој испуњава техничке, кадровске и друге услове за обављање површинске експлоатације неметаличних минералних сировина и сировина за добијање грађевинског материјала:

- извођење рударских радова на површини земље, што подразумијева: отварање, припрему, разраду и откопавање лежишта неметаличних минералних сировина, као и утовар и транспорт минералне сировине и жаловине,

- извођење других рударских радова на површини земље,

- изградња рударских објеката на површини земље,

- припрема и обогаћивање минералних сировина.

2. Ово рјешење објавиће се у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: Уп/1-05.09/310-577/08
26. јануара 2009. године
Бања Лука

Министар,
Слободан Пухалац, с.р.

217

Министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, на основу члана 95. Закона

о заштити животне средине - Пречишћени текст ("Службени гласник Републике Српске", бр. 28/07 и 41/08), члана 82. став 2. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08) и члана 5. Правилника о условима за обављање дјелатности из области заштите животне средине ("Службени гласник Републике Српске", бр. 15/07 и 36/08), доноси

РЈЕШЕЊЕ**О ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА ЗА ОБАВЉАЊЕ ДЈЕЛАТНОСТИ ИЗ ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ**

1. Утврђује се да "Рударско-технолошки завод" д.о.о. Приједор испуњава услове за обављање дјелатности из области заштите животне средине.

2. Ово рјешење подијеже ревизији након истека рока од четири године од дана доношења Рјешења. Провјера испуњености услова за обављање дјелатности из области заштите животне средине вршиће се у складу са одредбама Закона о заштити животне средине и Правилника о условима за обављање дјелатности из области заштите животне средине.

3. Ово рјешење објавиће се у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број регистра: 17-Е/09
28. јануара 2009. године
Бања Лука

Министар,
Фатима Фетибеговић, с.р.

Уставни суд Босне и Херцеговине

Уставни суд Босне и Херцеговине, у Вијећу од пет судија, у предмету број: **АП 1513/06**, рјешавајући апелацију "**Прес-Синга**" д.о.о. Сарајево и др., на основу члана VI/3.б) Устава Босне и Херцеговине, члана 59. став 2. алинеја 2, члана 61. ст. 1. и 2. и члана 64. став 1. Правила Уставног суда Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине", број 60/05), у саставу:

- Хатица Хаџиосмановић, предсједница,
- Миодраг Симовић, потпредсједник,
- Валерија Галић, потпредсједница,
- Мато Тадић, судија и
- Крстан Симић, судија,

на сједници одржаној 12. јуна 2008. године, донио је

ОДЛУКУ**О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ**

Усваја се апелација "Прес-Синга" д.о.о. Сарајево, Мехмеда Паргана, Сенада Авдића, Асима Метиљевића и Едина Авдића, поднесена против Пресуде Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине, број: 070-0-Гж-06-000004, од 9. марта 2006. године и Пресуде Кантоналног суда у Тузли, број: П-16/05, од 9. новембра 2005. године.

Утврђује се повреда члана П/3.е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Укида се Пресуда Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине, број: 070-0-Гж-06-000004, од 9. марта 2006. године.

Предмет се враћа Врховном суду Федерације Босне и Херцеговине, који је дужан да по хитном поступку донесе нову одлуку, у складу са чланом П/3.е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Налаже се Врховном суду Федерације Босне и Херцеговине да у року од 60 дана од дана достављања ове одлуке обавијести Уставни суд Босне и Херцеговине о предузетим мјерама с циљем извршења ове одлуке, у складу са чланом 74. став 5. Правила Уставног суда Босне и Херцеговине.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и у "Службеном гласнику Дистрикта Брчко Босне и Херцеговине".

Образаложење

I - Увод

1. "Прес-Синг" д.о.о. Сарајево и др. (у даљем тексту: апеланти) из Сарајева, које заступа адвокат Никица Гржић, поднијели

су 26. маја 2006. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Уставни суд) против Пресуде Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Врховни суд), број: 070-01Ж-06-000004, 9. марта 2006. године и Пресуде Кантоналног суда у Тузли (у даљем тексту: Кантонални суд), број: П.16/05, од 9. новембра 2005. године.

II - Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 22. ст. 1. и 2. Правила Уставног суда, од Врховног и Кантоналног суда, те учесника у поступку БОСС-а, Босанска странка, и Мирнеса Ајановића (у даљем тексту: тужиоци) затражено је 19. марта 2008. године да доставе одговоре на апелацију.

3. Врховни суд доставио је одговор на апелацију 26. марта 2006. године, а Кантонални суд је доставио одговор на апелацију 2. априла 2008. године. Тужиоци нису доставили одговор на апелацију.

4. На основу члана 26. став 2. Правила Уставног суда, одговор на апелацију достављен је апелантима 22. априла 2008. године.

III - Чињенично стање

5. Чињенице предмета које произилазе из навода апеланата и докумената предочених Уставном суду могу да се сумирају на следећи начин.

6. Пресудом Кантоналног суда у Тузли (у даљем тексту: Кантонални суд), број: П-16/05, од 9. новембра 2005. године апеланти су обавезани да тужиоцима на име накнаде штете због клевете солидарно исплате износ од 2.000,00 КМ, као и да им надокнаде трошкове парничког поступка у року од 30 дана под пријетњом принудног извршења. Вишак тужбеног захтјева преко досушеног износа тужилаца је одбијен, као и захтјев да се апеланти обавезу да о свом трошку у листу "Слободна Босна" објаве јавно извињење тужиоцима.

7. У образложењу Пресуде је наведено да су тужиоци покренули судски поступак против апеланата ради накнаде штете због клевете, јер је 10. фебруара 2005. године у листу "Слободна Босна" објављен чланак под насловом "Прије рата најпознатија Мирнесова дискусија је била Навал'те жене Вилерови гоблени сингерипом извесни". Сходно наводима тужбе, у овом тексту изнијето је више неистинитих чињеница којима је нанесена штета угледу тужилаца, посебно дијелови текста у којима је наведено да је Јасминко Хоџић био портпарол БОСС-а, да је био први сарадник председника БОСС-а Мирнеса Ајановића, да је радио "на прно" у БОСС-у, да је стан Мирнеса Ајановића купљен криминалним активностима, као и стан његове мајке, да су тужиоци Јасминку Хоџићу прекршили сва његова права, да је Јасминко Хоџић написао готово сва саопштења БОСС-а, приредио све прес-конференције, написао све интервјуе Мирнеса Ајановића, да је аутор бројних летакса и политичких платформи, да је Џејмс Сулејмановић послушник Мирнеса Ајановића, да је Мирнес Ајановић необразован, због чега су предложили да суд обавезе тужене да солидарно плате тужиоцима износ од 1.000 КМ на име штете због клевете, те да објаве јавно извињење тужиоцима у листу "Слободна Босна". На припремном рочишту тужиоци су преиначили тужбени захтјев тако што су тражили да им тужени на име штете исплате износ од 11.000 КМ.

8. Суд је након спроведеног поступка, у ком је извршен увид у спорни текст и спроведени други докази, одлучио да су апеланти дужни да исплате тужиоцима износ од 2.000 КМ на име штете због клевете.

9. Суд је дио спорних навода из текста опцијено као "вриједносни суд", а дио као негативан став Јасминка Хоџића, његов суд и мишљење, а за дио навода утврдио је да не представљају клевету, јер не могу да штете угледу тужилаца. Међутим, суд је установио да наводи из текста "који имплицирају да су тужиоци свјесно кришили радна и основна људска права Јасминка Хоџића (да је пет година радио у БОСС-у на прно, да је радио шест дана седмично, без топлог оброка, годишњег одмора, без социјалног, здравственог и пензијског, за минималан и нередован износ од 20 КМ), затим, наводи који имплицирају да је Мирнес Ајановић незаконитим путем купио стан од више од 100 м² у новоградњи у Тузли, као и стан својој мајци, да је на исти начин опремио стан најмодернијим намјештајем, купио два луксузна шина, компјутере и лаптопе, представљају, по оцјени овог суда, преношење објективно провјерљивих чињеница о тужиоцима". Суд је навео да не може да прихвати становиште апеланата да се ради о изношењу мишљења и постојању околности предвиђених чланом 7. став 1. тачка а) Закона о заштити од клевете, те да из самог исказа свједока Јасминка Хоџића, као и из судске нагодбе у спису П.17/05 произилази неистинитост навода. Због тога је суд установио да овај навод представља клевету, у складу са чланом 4. Закона о заштити од клевете, те да наведене чињеничне тврдње могу да штете угледу тужилаца, јер под претпоставком да су истините доводе у сумњу морални и политички кредибилитет тужилаца, а другог тужоца Мирнеса Ајановића чак стављају под надзор кривичног законодавства. Суд је, примјењујући одредбу члана 10. Зако-

на о заштити од клевете, одредио износ од 2.000 КМ који је, сходно оцјени суда, сразмјеран природи и степену нанесене штете.

10. Против наведене пресуде жалбу су изјавили тужиоци и апеланти. Врховни суд дошло је Пресуду број: 070-0-Гж-06-000004, од 9. марта 2006. године, којом је жалбу тужилаца одбио. Жалба апеланата је дјелимично усвојена и првостепена пресуда преиначена тако да свака странка сноси своје трошкове поступка. У осталом дијелу жалба апеланата је одбијена и првостепена пресуда потврђена. Врховни суд је истакао да је првостепени суд правилно утврдио који дио текста представља клевету, те наводи апеланата да се ради о пренесеном казивању трећег лица њих не екскулпира. Такође, разматрајући жалбени навод апеланата да у тексту није наведено да се другог тужилац бави криминалним активностима, суд је навео да то "не ослобађа апеланте за грађанскоправни деликт, јер се дјело клевете може да изврши и прикривеном клеветничком изјавом, из које се индиректно и логички по самој садржини изјаве, а с обзиром на околности и интонацију цијелог текста управо то закључује". Суд је одбио као неосноване и жалбене наводе апеланата о висини утврђене накнаде, јер се, сходно члану 10. став 1. Закона о заштити од клевете, општењем досуђује обештећење које представља сатисфакцију за оно што су трпјели због понашања апеланата, које се огледа у преношењу неистинитих информација ван прописаних законских оквира.

IV - Апелација

а) Наводи из апелације

11. Апеланти се жале да су судови повриједили њихово право на правично суђење, загарантовано чланом П/3.е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: Европска конвенција), те право на слободу изражавања из члана П/3.х) Устава Босне и Херцеговине и члана 10. Европске конвенције. Повреду права на правично суђење апеланти виде у чињеници да је у судском вијећу, које је одлучивало о жалби апеланата, била судија која је и сама поднијела тужбу због клевете против апеланата, што доводи у сумњу њену непристрасност. Што се тиче повреде права из члана 10. Европске конвенције, апеланти се жале да се ради о једном од основних принципа људских права, којим је загарантована слобода изражавања. Апеланти се позивају на Закон о заштити од клевете, који гарантује права на слободу изражавања, што укључује и изражавања које може да увриједи, огорчи или узнемири. Истичу да су оспорене судске одлуке донесене супротно члану 10. Европске конвенције, посебно ако се узме у обзир пракса Европског суда за људска права из које произилази да су границе дозвољеног критиковања политичара, што је у конкретном случају тужилац, шире него у односу на грађане и да се мјере према интересу отвореног разматрања политичких питања. Апеланти оспоравају судске одлуке у дијелу у ком је утврђено да су починили дјело клевете "прикривеном клеветничком изјавом", што је, сходно наводима апеланата, појам који не постоји и који је супротан одредби члана 6. Кодекса за штампу Савјета за штампу Босне и Херцеговине. Апеланти истичу да је овај текст раније већ објављен у "Фронту слободе", па је евентуална штета за тужиоца настала већ тада. Даље, апеланти оспоравају и начин на који су судови донијели одлуку о накнади штете, поготово када се има у виду одредба члана 200. Закона о облигационим односима и чињеница да је првотужилац политичка партија која не може да трпи дупевни бол. Осим тога, апелант наводи да суд није доказао да је за тужиоце наступила штета. Апеланти траже да се апелација усвоји, утврди повреда и оспорене пресуде укину.

б) Одговор на апелацију

12. У одговору на апелацију Врховни суд и Кантонални суд наводе да остају у цијелости при наводима датим у пресудама, као и да није дошло до повреде права апеланата.

V - Релевантни прописи

13. Закон о заштити од клевете ("Службене новине Федерације БиХ", број 59/02) у релевантним одредбама гласи:

Циљ Закона

Члан 1.

Овим законом уређује се грађанска одговорност за штету нанесену угледу физичког или правног лица изношењем или преношењем изражавања неистинитих чињеница идентификовањем тог правног или физичког лица трећем лицу.

Принципи који се остварују законом

Члан 2.

Уређивањем грађанске одговорности из члана 1. овог закона жели се постићи да:

а) право на слободу изражавања, загарантовано Уставом Федерације Босне и Херцеговине и Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода ("Службени гласник БиХ", број 6/99), представља један од битних основа демократ-

ског друштва, посебно када се ради о питањима од политичког и јавног интереса;

б) право на слободу изражавања штити садржину изражавања, као и начин на који је изнесена и не примјењује се само на изражавања која се сматрају похвалним или неувредљивим него и на изражавања која могу да увриједу, огорче или узнемире;

ц) средства јавног информисања имају значајну улогу у демократском процесу као јавни посматрачи и преносиоци информација јавности.

Члан 3.

Овај закон се тумачи на начин да се примјеном његових одредаби у највећој мјери обезбјеђује принцип слободе изражавања.

Одговорност за клевету

Члан 6.

(1) Свако лице које проузрокује штету угледу физичког или правног лица изношењем или преношењем изражавања неистините чињенице, идентификујући то правно, односно физичко лице трећем лицу, одговорно је за клевету.

(2) За клевету изнесenu у средствима јавног информисања одговорни су аутор, одговорни уредник, издавач, као и лице које је на други начин вршило надзор над садржином тог изражавања.

(3) Лице из ст. 1. и 2. овог члана (у даљем тексту: штетник) одговорно је за штету ако је намјерно или из непажње изнијело или пренијело изражавања неистините чињенице.

(4) Када се изражавања неистините чињенице односи на питања од политичког или јавног интереса, штетник је одговоран за штету изазвану изношењем или преношењем тог изражавања ако је знао да је изражавања неистинито или је непажњом занемарио неистинитост изражавања.

(5) Стандард одговорности из става 4. овог члана примјењује се и ако је оштећени јавни службеник или је био јавни службеник или је кандидат за функцију у јавном органу и ако, према општем схватању јавности, врши значајан утицај на питања од политичког или јавног интереса. (...)

Члан 7.

(1) Не постоји одговорност за клевету:

а) ако је изражавањем изнесено мишљење или ако је то изражавање у суштини истинито, а нетачно само у небитним елементима;

б) ако је штетник према закону обавезан да износи или преноси изражавања или је износио, односно преносио изражавања у току законодавног, судског или управног поступка;

ц) ако је изношење, односно преношење изражавања било разумно.

(2) Приликом доношења одлуке из разлога предвиђених у тачки ц) става 1. овог члана суд узима у обзир све околности случаја, а посебно

(...)

Вјероватност настанка штете и у случају да изражавања није изнесено или пренесено

(...).

Обавеза ублажавања штете

Члан 8.

Оштећени је дужан да предузме све потребне мјере да ублажи штету узроковану изражавањем неистините чињенице, а нарочито штетнику поднесе захтјев за исправак тог изражавања.

VI - Допустивост

14. У складу са чланом VI/3.6) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд, такође, има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу када она постану предмет спора због пресуде било ког суда у Босни и Херцеговини.

15. У складу са чланом 16. став 1. Правила Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме оспорава, исцрпљени сви дјелотворни правни лијекови могући према закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем дјелотворном правном лијеку који је користио.

16. У конкретном случају предмет оспоравања апелацијом је Пресуда Врховног суда против које нема других дјелотворних правних лијекова могућих према закону. Затим, оспорену пресуду апелант је примио 28. марта 2006. године, а апелација је поднесена 26. маја 2006. године, тј. у року од 60 дана, како је прописано чланом 16. став 1. Правила Уставног суда. Коначно, апелација испуњава и услове из члана 16. ст. 2. и 4. Правила Уставног

суда, јер није очигледно (prima facie) неоснована, нити постоји неки други формални разлог због ког апелација није допустива.

17. Имајући у виду одредбе члана VI/3.6) Устава Босне и Херцеговине, члана 16. ст. 1, 2. и 4. Правила Уставног суда, Уставни суд је утврдио да предметна апелација испуњава услове у погледу допустивости.

VII - Меритум

18. Апеланти оспоравају наведене пресуде Врховног суда и Кантоналног суда, тврдећи да су тим пресудама повријеђена њихова права из члана II/3.е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. Европске конвенције, те члана II/3.х) Устава Босне и Херцеговине и члана 10. Европске конвенције.

19. Члан II/3. Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и слободе из става 2. овог члана, што укључује:

(...)

е) Право на правично саслушање у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези са кривичним поступком;

х) слободу изражавања;

Право на правично суђење

20. Члан 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: Европска конвенција) у релевантном дијелу гласи:

1. Приликом утврђивања грађанских права и обавеза или основаности било какве кривичне оптужбе против њега свако има право на правично суђење и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним, законом установљеним судом. (...)

21. Уставни суд треба да испита да ли је члан 6. став 1. Европске конвенције примјенљив у овом предмету и, уколико је сте, да ли је испоштовано право на правично суђење.

22. Питање које се поставља у погледу примјенљивости члана 6. став 1. Европске конвенције свакако је сте да ли је поступак који је у питању представљао "спор о грађанским правима и обавезама" у смислу члана 6. став 1. Европске конвенције.

23. Предметни поступак односи се на тужбу ради накнаде штете због клевете, дакле, на предмет грађанскоправне природе, па су гаранције права на правично суђење примјенљиве у овом предмету. Сходно томе, Уставни суд мора да испита да ли је поступак био правичан онако како то захтијевају гаранције из члана II/3.е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције.

24. Члан 6. Европске конвенције је један од кључних чланова Европске конвенције и права предвиђена овим чланом у оквиру Европске конвенције имају централно мјесто. Тим чланом се, између осталог, гарантује и право на правично и јавно суђење приликом утврђивања права и дужности појединаца која су грађанске природе (као и разматрања сваке кривичне оптужбе) и због тога се сматра да овај члан има суштински значај за функционисање демократије. Став 1. члана 6. Европске конвенције набраја низ елемената који сачињавају правично вршење правде и, уколико дође до повреде било ког од ових права, постоји и повреда члана 6. став 1. Европске конвенције.

25. У погледу права на правично суђење апеланти наводе да је у току поступка пред редовним судовима првостепени суд оцијенио да наводи апеланата изнијети у спорном чланку могу да штете угледу тужилаца, а Врховни суд је, потврђујући првостепену пресуду, погрешно закључио да су "прикривеном клеветничком изјавом" апеланти починили дјело клевете. Сходно наводима апеланата, овај термин је искључен чланом 6. Кодекса за штампу Савјета за штампу Босне и Херцеговине с обзиром на то да је у наведеном тексту јасно направљена разлика између коментара, претпоставке и чињенице. Апеланти се позивају на становиште Уставног суда у Одлуци број: АП 787/04, те наводе да судови из спорног текста не могу да извлаче претпоставке, због чега сматрају да судови нису направили дистинкцију између информација и мишљења. Судови, у контексту наведеног, нису оцијенили чињеницу да је текст, како произилази и из навода свједока Јасминка Хоџића, базиран на његовим ранијим текстовима, већ објављеним у листу "Фронт слободе". Апеланти оспоравају и начин одређивања накнаде за штету, поготово када се има у виду да је првотужилац политичка партија, те да тужиоци нису, сходно одредби члана 123. Закона о парничком поступку, доказали да је као посљедица апелантовог изражавања настало душевни бол. Апеланти се, такође, жале да Врховни суд, који је одлучивао о жалби, није био непристрасан, јер је судија која је одлучивала о жалби и сама покретала поступак против апеланата ради кривичног дјела клевете.

26. Уставни суд примјењује да се правичност поступка оцјењује на основу поступка као цјелине (види, Европски суд за људ-

ска права, Barbera, Messeque и Jabardo против Шпаније, пресуда од 6. децембра 1988. године, серија А број: 146, став 68, и Уставни суд, Одлука број: У 63/01, од 27. јуна 2003. године, објављена у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", број 38/03).

27. Предметна апелација покреће питање повреде права на правично суђење са становишта, наводно, нетачно и непотпуно утврђеног чињеничног стања предмета и неправилне примјене материјалног права, те да је о жалби одлучивала судија која је била пристрасна. Наиме, апеланти су заједно са одлуком о жалби упознати са чињеницом да их је судија Д.Ш., која је била члан Вијећа које је у конкретном предмету одлучивало о жалби, тужила ради накнаде штете за клевету. Зато ће Уставни суд испитати да ли је основана жалба апеланата да нису имали правично суђење.

28. Непристрасност суда се односи, прије свега, на однос према странкама у спору, а Европски суд за људска права то утврђује на основу субјективног и објективног критеријума. Субјективни тест се тиче личног убјеђења одређеног судије у случају. То је тзв. лична непристрасност. Да би се доказала субјективна непристрасност, Европски суд захтијева доказе конкретне пристрасности. Лична непристрасност редовно постављеног судије се претпоставља све док се не докаже супротно (види, Европски суд за људска права, Hauschildt против Данске, пресуда од 24. маја 1989. године, серија А број: 154, став 47.).

29. Објективни тест се односи на утврђивање да ли је судија обезбједио довољно гаранција да би се искључиле било какве оправдане сумње у вези са постојањем његове непристрасности. То значи да судија не смије бити оптерећен предрасудама у вези са одлуком коју доноси, да не смије да дозволи да у судници буде под утицајем спољних информација, нити смије да дозволи да га његове личне емоције воде током поступка и да утичу на формирање његовог мишљења, већ да то своје мишљење мора да заснива на оном што је изнесено на суђењу. Дакле, питање непристрасности се односи не само на држање судије већ и на његово становиште према предмету у ком одлучује.

30. Апеланти су навели да сумњају у непристрасност судије због тога што је она имала предмет ради накнаде штете због клевете против неких од апеланата. Апеланти, дакле, указују да судија није непристрасна, јер је оптерећена својим предметом против неких од апеланата, што поставља питање непристрасности судског вијећа које је одлучивало о жалби.

31. Уставни суд примјећује да је Закон о парничком поступку у члану 357. предвидио разлоге за изузеће судије, те је у тачки 5. наведеног члана одређено да судија не може да суди ако постоје околности које доводе у сумњу његову непристрасност. Захтјев за изузеће судије подноси стране у поступку, али и сам судија, ако сматра да постоје разлози за његово изузеће. У конкретном случају апеланти нису знали ко су чланови Вијећа све до уручења пресуде Врховног суда, те нису ни могли да траже изузеће судије. Сходно томе, апеланти нису ни могли пред домаћим судом да изнесу да је судија пристрасна. С друге стране, Уставни суд примјећује да је судија која је била у саставу Вијећа које је одлучивало о жалби знала за своју тужбу против апеланата. Због тога, Уставни суд сматра да чињеница да судија у једном предмету тужи апеланте за клевету, а у другом доноси одлуку о жалби против истих људи због клевете може да доведе у питање њену непристрасност.

32. Уставни суд примјећује да је Врховни суд донио одлуку 9. марта 2006. године. Судија која је судила у Вијећу које је одлучивало о жалби тужила је неке од апеланата за клевету због чланка који је објављен у "Слободној Босни" 9. децембра 2004. године, а тужбу је поднијела 9. марта 2005. године Кантоналном суду у Сарајеву. Апеланти су позив за главну расправу за суђење које је покренула судија добили 17. марта 2006. године од Општинског суда, коме је, усљед промјена у закону, предмет проследијен.

33. Што се тиче објективног и субјективног теста, који је већ поменут, у конкретном случају поставља се питање да ли је судија могла бити објективна, односно неоптерећена предрасудама у вези са одлуком коју доноси и ван утицаја спољних информација, те да ли је могла да се суздржи од својих личних емоција, односно не дозволи да је оне воде у ситуацији када и сама води случај против апеланата због објављеног текста који је, према њеном становишту, наштетно њеном угледу.

34. Иако су предмети ради накнаде штете због клевете случај сваки за себе, с обзиром на неке заједничке и обавезне елементе који, у складу са законом, одређују шта је то клевета, као и услове који морају да се испуне како би се утврдиле штета и накнада, становиште суда у сваком случају је веома важно поготово ако се ради о другостепеном суду који одлучује о жалби против првостепене пресуде, против чије одлуке апеланти немају више могућности да улажу правни лијек. С обзиром на наведено, страх апеланата да судија која је члан Вијећа неће бити непристрасна је оправдан, и то како због свог личног односа који има према апелантима, јер су је евентуално "оклеветали", тако и због одлучивања у конкретном предмету које би евентуално могла да

користи у свом случају, као што је становиште суда да се кривично дјело клевете може да почини и "скривеном клеветничком изјавом", на шта се апеланти посебно жале и истичу као становиште суда супротно закону.

35. Због наведеног, из списка предмета произилази да апеланти имају дјелимично оправдани разлог да сумњају у непристрасност судије која је покренула судски поступак против неких од апеланата ради накнаде штете због клевете, те да у конкретном предмету није штитила њихов интерес и да постоји дебаланс због тужбе тужилаца против апеланата у конкретном случају и тужбе судије, члана Вијећа, против апеланата, што доводи до повреде права загарантованог чланом 6. став 1. Европске конвенције. Чињеница да су остали чланови Вијећа непристрасни не може да утиче на другачије закључивање, јер је судија која је поднијела тужбу могла и требало да тражи своје изузеће ради отклањања сумње у правичност поступка. У супротном, то би могло лоше да утиче на повјећење које судови морају да улијевају у демократском друштву.

36. Због свега наведеног, Уставни суд закључује да је, због састава Вијећа у ком је судија која је и сама тужила неке од апеланата према истом правном основу, у моменту када је доносила одлуку о њиховој жалби против првостепене пресуде повријеђено право апеланата на фер-поступак из члана II/3.е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције.

Остали наводи у вези са чланом 6. став 1. Европске конвенције

37. С обзиром на закључак да је о жалби одлучивао суд који није био непристрасан, Уставни суд не сматра да је потребно да испитује остале аспекте члана 6. став 1. Европске конвенције у вези са наводима апеланата о произвољности и арбитражности.

Слобода изражавања

38. У свјетлу утврђене повреде члана 6. став 1. Европске конвенције, Уставни суд примјећује да није потребно разматрати наводе апеланата у вези са повредом права на слободу изражавања.

VIII - Закључак

39. С обзиром на то да је у Вијећу које је одлучивало о жалби апеланата била судија која је поднијела тужбу против неких од апеланата према истом правном основу, у исто вријеме када је одлучивала о жалби, Уставни суд је утврдио да је повријеђено право на правично суђење из члана II/3.е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције. Такође, Уставни суд закључује да нема потребе посебно испитивати остале наводе апеланата у вези са правом на правично суђење из члана II/3.е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције и наводе апеланата да им је повријеђено право на слободу изражавања из члана II/3.х) Устава Босне и Херцеговине и члана 10. Европске конвенције с обзиром на утврђену повреду.

40. На основу члана 61. ст. 1. и 2. и члана 64. став 1. Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

41. Сходно члану VI/4. Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједница
Уставног суда БиХ,
Хатица Хахиосмановић, с.р.

Централна банка Босне и Херцеговине

На основу члана 56. става 2. Правилника Централне банке Босне и Херцеговине, УВ број: 120/05, од 29. јуна 2005. године, гувернер доноси

НОВИ ПРЕЧИШЋЕНИ ТЕКСТ

ОДЛУКЕ О УТВРЂИВАЊУ И ОДРЖАВАЊУ ОБАВЕЗНИХ РЕЗЕРВИ И УТВРЂИВАЊУ НАКНАДЕ НА ИЗНОС РЕЗЕРВЕ

1. Овом одлуком, у складу са чланом 36. Закона о Централној банци Босне и Херцеговине, уређују се начин обрачунавања и држања обавезних резерви и утврђивање накнаде коју Централна банка Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Централна банка) исплаћује банкама на износ резерве.

2. Банка која има дозволу надлежне агенције за банкарство за обављање банкарских послова дужна је да на рачуну резерви код Централне банке држи средства ради испуњавања обавезне резерве у нивоу и на начин утврђен овом одлуком.

3. Основицу за обрачун обавезне резерве чине депозити и позајмљена средства, без обзира у којој се валути средства изразе.

У основицу за обрачун обавезне резерве не улазе позајмљена средства која банке, на основу писаног уговора, посуде од нерезидената, почевши од 1. новембра 2008. године.

Обавезна резерва се обрачунава према стању средстава из ст. 1. и 2. ове тачке на крају сваког радног дана у току обрачунског периода који претходи периоду одржавања.

Обрачунски период (период обрачуна обавезних резерви) започиње сваког мјесеца у дане првог, једанаестог и двадесет првог, а завршава се десетог, двадесетог и посљедњег дана у мјесецу.

4. Банка је обавезна да након сваког обрачунског периода, а најкасније у року од три радна дана по истеку периода обрачуна, достави Централној банци извјештај о стању депозита и позајмљених средстава изражених у конвертибилним маркама на обрасцу "Извјештај за обрачун обавезне резерве", који је саставни дио ове одлуке. У дијелу наведеног извјештаја који се односи на позајмљена средства од нерезидената банке укључују само средства позајмљена до 31. октобра 2008. године, а на посебном извјештају достављају податке о позајмљеним средствима од нерезидената од 1. новембра 2008. године.

5. Стопа обавезне резерве коју примјењује Централна банка износи:

- 14% на депозите и позајмљена средства са уговорним роком доспијења до једне године (краткорочни депозити и позајмљена средства),

- 10% на депозите и позајмљена средства са уговорним роком доспијења преко једне године (дугорочни депозити и позајмљена средства).

6. Средства којима банка може одржавати обавезну резерву јесу потражни салдо средстава те банке на рачуну резерви код Централне банке на крају сваког радног дана.

7. Централна банка обрачунава накнаду банци на износ средстава те банке на рачуну резерви код Централне банке у обрачунском периоду, како слиједи:

- на износ обавезне резерве по стопи од 1%;

- на износ средстава изнад обавезне резерве по стопи која се утврђује на основу просјека каматних стопа које је у истом периоду на тржишту остварила Централна банка на "overnight" депозите.

8. Централна банка за износ накнаде повећава рачун резерве банке у року од пет дана, рачунајући од посљедњег дана у мјесецу, уколико је банка у периодима одржавања обавезне резерве у том мјесецу остварила накнаду.

9. Банка није испунила обавезну резерву уколико у периоду одржавања обавезне резерве не обезбиједи укупна средства на рачуну резерви код Централне банке, ако Централној банци благовремено не достави прописани образац извјештаја и ако не измири казнене камате.

10. Гувернер Централне банке је обавезан најмање једанпут тромјесечно подносити Управном вијећу извјештај о примјени ове одлуке.

Када банка не испуни обавезну резерву, Централна банка предузима мјере прописане чланом 36. тачком 5. Закона о Централној банци Босне и Херцеговине.

11. У смислу ове одлуке значење појединих појмова је како слиједи:

(а) банка - комерцијална банка која има дозволу за рад од Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине или Агенције за банкарство Републике Српске;

(б) рачун резерви - рачун на којем банка држи своје резерве код Централне банке;

(с) обавезна резерва - минималан износ средстава које банка мора држати на рачуну резерви код Централне банке;

(д) основица за обрачун обавезне резерве - просјек депозита банке и позајмљених средстава банке без обзира на валуту у којој су средства изражена, према извјештају који банка доставља Централној банци на прописаном

обрасцу, а на које се обрачунава обавеза. На прописаном обрасцу у дијелу који се односи на позајмљена средства од нерезидената банке укључују само средства позајмљена до 31. октобра 2008. године.

Дио основице који држе у страним средствима плаћања банке изражавају у КМ и обрачунавају према курсној листи Централне банке која је важила у вријеме трајања обрачунског периода;

(е) просјечно стање - просјек - збир књиговодствених стања депозита и позајмљених средстава према извјештају за обрачун обавезне резерве, за сваки радни дан подијелен са бројем радних дана у периоду обрачуна. У наведени извјештај за обрачун обавезне резерве, дио који се односи на позајмљена средства од нерезидената, треба укључити само средства позајмљена до 31. октобра 2008. године;

(ф) укупна обавезна резерва банке представља збир просјечних дневних обавеза за радне дане у току периода одржавања;

(г) просјечна дневна обавезна резерва банке израчунава се множењем основице за обрачун обавезне резерве са стопом обавезне резерве;

(х) одржавање обавезне резерве - држање прописаног нивоа новчаних депозита код Централне банке, а које се обрачунавају као дневне просјечне резерве у обрачунском периоду;

(и) испуњавање обавезне резерве - испуњавање свих услова које је поставила Централна банка за одржавање обавезне резерве у погледу обезбјеђења захтијеваног износа средстава резерви, достављања прописаних извјештаја у прописаним роковима, измирење казнене камате и достављање посебног извјештаја о позајмљеним средствима од нерезидената од 1. новембра 2008. године;

(ј) стопа обавезне резерве - проценат који се примјењује на основицу за утврђивање износа обавезне резерве;

(к) период обрачуна обавезних резерви - период одржавања обавезних резерви, који претходи одржавању обавезних резерви, за који се достављају подаци о основици за утврђивање обавезне резерве;

(л) период одржавања обавезне резерве - период у којем је банка дужна одржавати обавезну резерву, а који започиње сваког мјесеца у дане првог, једанаестог и двадесет првог, а завршава се десетог, двадесетог и посљедњег дана у мјесецу;

(м) накнада - камата коју Централна банка плаћа банци на износ средстава те банке на рачуну резерви код Централне банке, једанпут мјесечно у року до пет дана након завршетка мјесеца (тачка 7. Одлуке);

(н) стопа накнаде - стопа која се утврђује на основу просјека каматних стопа које је у истом периоду на тржишту остварила Централна банка на "overnight" депозите;

(о) казнена камата - новчана казна за банку која не одржава обавезну резерву на прописаном нивоу;

(р) радни дан - сваки дан када Централна банка врши трансакције на рачунима резерви.

12. Овлашћује се гувернер да донесе упутство за примјену ове одлуке.

13. Нови пречишћени текст ове одлуке садржи:

1. Пречишћени текст Одлуке о утврђивању и одржавању обавезних резерви и утврђивању накнаде на износ резерве, из новембра 2005. године, објављен у "Службеном гласнику БиХ", број 78/05, од 8. новембра 2005. године

2. Одлуку о измјени Одлуке о утврђивању и одржавању обавезних резерви и утврђивању накнаде на износ резерве - Пречишћени текст, УВ број: 299/07, од 28. новембра 2007. године, објављену у "Службеном гласнику БиХ", број 94/07, од 10. децембра 2007. године

3. Одлуку о измјени Одлуке о утврђивању и одржавању обавезних резерви и утврђивању накнаде на износ резерве - Пречишћени текст, УВ број: 337/08, од 14. октобра 2008. године, објављену у "Службеном гласнику БиХ", број 84/08, од 20. октобра 2008. године

4. Одлуку о измјенама Одлуке о утврђивању и одржавању обавезних резерви и утврђивању накнаде на износ резерве - Пречишћени текст, УВ број: 339/08, од 30. октобра 2008. године, објављену у “Службеном гласнику БиХ”, број 95/08, од 1. децембра 2008. године

5. Одлуку о измјенама Одлуке о утврђивању и одржавању обавезних резерви и утврђивању накнаде на износ резерве - Пречишћени текст, УВ број: 354/08, од 17. децембра 2008. године.

14. Нови пречишћени текст Одлуке о утврђивању и одржавању обавезних резерви и утврђивању накнаде на износ резерве објавиће се у “Службеном гласнику БиХ”, “Службеним новинама Федерације БиХ”, “Службеном гласнику Републике Српске” и “Службеном гласнику Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине”.

Број: 01-1765/08
19. децембра 2008. године
Сарајево

Гувернер,
Мр **Кемал Козарић**, с.р.

НАЗИВ БАНКЕ

ИЗВЈЕШТАЈ ЗА ОБРАЧУН ОБАВЕЗНЕ РЕЗЕРВЕ

за период оддо године

Број радних дана у периоду

Ред. број – пози- ција из биланса банке	ОПИС ПОЗИЦИЈА	Просјечно стање средстава за период одржавања резерве (изражено у КМ)		
		КМ	Остале валуте	Укупно
1	2	3		
	ОСНОВИЦА ЗА ОБРАЧУН ОБАВЕЗНЕ РЕЗЕРВЕ			
	1 - Депозити и позајмљена средства од нерезидената			
	Краткорочни депозити и кредити од нерезидената			
5.1.1.	Кореспондентски рачуни нерезидентних банака			
5.1.2.	Краткорочни депозити нерезидената*			
5.1.3.	Краткорочни кредити од нерезидената*			
	Дугорочни депозити и кредити од нерезидената			
5.2.1.	Дугорочни депозити нерезидената*			
5.2.2.	Дугорочни кредити од нерезидената*			
	1 - ИЗНОС УКУПНО			
	1а) до 1 године			
	1б) преко 1 године			
	2 - Депозити по виђењу резидената			
6.1.1.1.	Депозити централне владе			
6.1.1.2.	Депозити влада ентитета			
6.1.1.3.	Депозити влада кантона			
6.1.1.4.	Депозити општинских влада			
6.1.1.5.	Депозити фондова за социјално осигурање			
6.1.3.	Други небанкарски домаћи сектори			
	2 - ИЗНОС УКУПНО			
	2а) до 1 године			
	2б) преко 1 године			
	3 - Орочени и штедни депозити резидената			
6.2.1.1.	Депозити централне владе			
6.2.1.2.	Депозити влада ентитета			
6.2.1.3.	Депозити влада кантона			
6.2.1.4.	Депозити општинских влада			
6.2.1.5.	Депозити фондова за социјално осигурање			
6.2.4.	Други небанкарски домаћи сектори			
	3 - ИЗНОС УКУПНО			
	3а) до 1 године			
	3б) преко 1 године			
6.7.	4 - Ограничени депозити			
	4а) до 1 године			
	4б) преко 1 године			
6.8.	5 - Владини фондови за позајмљивање			
	5а) до 1 године			
	5б) преко 1 године			
	6 - Остала пасива			
7.4.	Друго - дио који се односи на позајмице од небанкарских домаћих сектора			
	6 - ИЗНОС УКУПНО			
	6а) до 1 године			
	6б) преко 1 године			
	УКУПНО (1+2+3+4+5+6)			

	УКУПНО до 1 године (1а+2а+3а+4а+5а+6а)			
	УКУПНО преко 1 године (1б+2б+3б+4б+5б+6б)			

Мјесто, датум

Одговорно лице
Име и презиме
Контакт телефон

Напомена:

Позиције са ознаком а) треба да садрже депозите и позајмљена средства са уговореним роком доспијећа до једне године (краткорочни депозити и позајмљена средства),

Позиције са ознаком б) треба да садрже депозите и позајмљена средства са уговореним роком доспијећа преко једне године (дугорочни депозити и позајмљена средства),

Из основице за обрачун обавезне резерве искључују се:

* Из позиција 5.1.2 Краткорочни депозити нерезидената и 5.2.1 Дугорочни депозити нерезидената нови депозити који су позајмљени од нерезидентних банака почевши од 1. новембра 2008. године.

* Из позиција 5.1.3 Краткорочни кредити од нерезидената и 5.2.2 Дугорочни кредити од нерезидената нови кредити који су примљени почевши од 1. новембра 2008. године .

- Дугорочни кредити од нерезидената до 1992. године и обавезе по основу старе девизне штедње грађана

- Кредити ино банака који су добијени преко министарства финансија влада ентитета, банка је само посредник, док је влада ентитета гарант и дужник.

НАЗИВ БАНКЕ

ИЗВЈЕШТАЈ О ПОЗАЈМЉЕНИМ СРЕДСТВИМА ОД 1.11.2008. ГОДИНЕ

за период од до године

Ред. број - позиција из биланса банке	ОПИС ПОЗИЦИЈА	Просјечно стање нових позајмљених средстава за период одржавања резерве (изражено у КМ)		
		КМ	Остале валуте	Укупно
1	2	3		
	Краткорочни депозити и кредити од нерезидената			
5.1.2.	Краткорочни депозити нерезидената*			
5.1.3.	Краткорочни кредити од нерезидената*			
	1 - ИЗНОС			
	Дугорочни депозити и кредити од нерезидената			
5.2.1.	Дугорочни депозити нерезидената*			
5.2.2.	Дугорочни кредити од нерезидената*			
	2 - ИЗНОС			
	УКУПНО (1+2)			

Напомена:

*У наведеним позицијама приказати само позајмљена средства од нерезидената која су позајмљена почевши од 1. новембра 2008. године.

Позајмљена средства подразумевају и депозите позајмљене од нерезидентних банака.

У случају пријевремене отплате позајмљених средстава закључених по уговорима до 31. октобра 2008. године по наведеним позицијама, банка је обавезна пријавити износ тих пријевремено отплаћених средстава. За тај износ Централна банка ће обрачунати обавезну резерву и на износ новог задужења.

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРИЈЕВРЕМЕНО ОТПЛАЋЕНИМ СРЕДСТВИМА ПО УГОВОРИМА

ЗАКЉУЧЕНИМ ДО 31.10.2008. ГОДИНЕ

за период од до године

Ред. број - позиција из биланса банке	ОПИС ПОЗИЦИЈА	Просјечно стање пријевремено отплаћених средстава за период одржавања резерве (изражено у КМ)		
		КМ	Остале валуте	Укупно
1	2	3		
	Краткорочни депозити и кредити од нерезидената			
5.1.2.	Краткорочни депозити нерезидената*			
5.1.3.	Краткорочни кредити од нерезидената*			
	1 - ИЗНОС			
	Дугорочни депозити и кредити од нерезидената			
5.2.1.	Дугорочни депозити нерезидената*			
5.2.2.	Дугорочни кредити од нерезидената*			
	2 - ИЗНОС			
	УКУПНО (1+2)			

Мјесто, датум

Одговорно лице:

На основу чл. 58. и 70. Закона о Централној банци Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 1/97, 29/02, 8/03, 13/03, 14/03, 9/05, 76/06 и 32/07) и члана 52. Правилника Централне банке Босне и Херцеговине, УВ број: 120/05, од 29. јуна 2005. године, Управно вијеће Централне банке Босне и Херцеговине, на Првој сједници, од 29. јануара 2009. године, донијело је

ОДЛУКУ

О ЦЕНТРАЛНОМ РЕГИСТРУ КРЕДИТА ПОСЛОВНИХ СУБЈЕКТА И ФИЗИЧКИХ ЛИЦА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

Члан 1.

Овом одлуком у Централној банци Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Централна банка) уређује се начин успостављања и коришћења Централног регистра кредита пословних субјеката и физичких лица у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: Централни регистар кредита), који су задужени код: 1. комерцијалних банака, 2. микрокредитних и 3. штеднокредитних организација (у даљем тексту: кредитне организације), које су под ингеренцијом надлежне агенције за банкарство.

Начин успостављања и коришћења Централног регистра кредита из става 1. овог члана може се уредити и за друге субјекте регистроване за пласирање финансијских средстава, како слиједи: лизинг организације, осигуравајуће организације и друге организације (у даљем тексту: други субјекти), који су на свој захтјев укључени у Централни регистар кредита.

У циљу успостављања Централног регистра кредита, овом одлуком се уређују вођење и садржај Централног регистра кредита, те корисници података из Централног регистра кредита.

Члан 2.

Пословни субјекат у смислу ове одлуке је сваки субјекат којем је додијелен јединствени идентификациони број, без обзира на износ задужења.

Физичко лице, у смислу ове одлуке је свако лице које има јединствени матични број, без обзира на износ задужења.

Члан 3.

Централни регистар кредита представља свіденцију кредита пословних субјеката и физичких лица из члана 2. ове одлуке, задужених код кредитних организација и других субјеката.

Централни регистар кредита води Централна банка.

Члан 4.

Кредитне организације и други субјекти за свако задужење пословног субјекта, односно физичког лица које воде у Централни регистар кредита достављају податке како слиједи:

А) за пословне субјекте:

1. Шифру кредитне организације, односно другог субјекта (три знака)

- Уписује се шифра под којом се води кредитна организација из члана 1. став 1. под 1. ове одлуке (комерцијална банка) у главној јединици / филијали Централне банке.

- Уписује се шифра коју кредитној организацији из члана 1. став 1. под 2. и 3. (микрокредитна организација и штедно-кредитна организација) и другом субјекту из члана 1. став 2. ове одлуке додијели Централна банка.

2. Назив и адреса власника задужења

2.1 Назив пословног субјекта (64 знака)

Уписује се скраћена фирма/назив пословног субјекта из рјешења о упису у судски регистар или из другог одговарајућег документа.

Уколико у судском рјешењу или другом одговарајућем документу није одређена скраћена фирма / назив, уписује се пуни назив или назив који је изведен из пуног

назива и који разумљиво изражава пуни назив пословног субјекта

2.2 Адреса пословног субјекта (64 знака).

3. Шифра дјелатности пословног субјекта (пет знакова)

Уписује се бројчана ознака дјелатности према Стандардној класификацији дјелатности из одговарајућег документа.

За самосталне привреднике се уписује дјелатност на основу рјешења надлежног органа.

4. Јединствени идентификациони број субјекта (13 знакова)

Уписује се јединствени идентификациони број.

5. Подтип задужења (два знака)

Уписује се ознака типа задужења код кредита и осталих задужења како слиједи:

Код кредита:

KR - кредит

KO - комисиони кредит

RE - револвинг кредит

FL - финансијски лизинг (само лизинг организације)

OL - оперативни лизинг / најам (само лизинг организације)

FA - factoring / forfaiting

Код осталих задужења:

VK - оквирни кредит

VL - оквирни лизинг (само лизинг организације)

XX - неодређено (за акредитиве и гаранције).

Код акредитива и гаранција обавезно стоји XX - неодређено, јер акредитиви и гаранције нису подијелени у подтипове. XX се користи и код осталих задужења у случају да задужење није оквирни кредит или оквирни лизинг.

6. Број задужења (33 знака)

Уписује се број задужења тако што су водећа три знака шифра финансијске институције на коју се додаје број уговора.

Између шифре финансијске институције и броја задужења (уговора) обавезно стоји знак -.

7. Датум пуштања у реализацију (осам знакова)

Уписује се датум пуштања задужења у реализацију. У прва четири мјеста уписује се година, у идућа два мјесеца, а у задња два дан (ГГГГММДД).

8. Износ одобрења задужења у БАМ (17 знакова)

Уписује се износ задужења са два децимална мјеста у конвертибилним маркама.

9. Ознака валуте у којој је задужење одобрено (три знака)

Уписује се ознака валуте по стандарду ISO 4217.

10. Датум отплате задужења (осам знакова)

Уписује се крајњи рок доспијећа задужења. У прва четири мјеста уписује се година, у идућа два мјесеца, а у задња два дан (ГГГГММДД).

11. Остатак / салдо дуга по задужењу (17 знакова)

Уписује се износ остатак / салдо главнице задужења са два децимална мјеста у конвертибилним маркама.

У случају револвинг и оквирних кредита, уписује се неискоришћени дио кредита.

12. Доспјела ненаплаћена главница по кредиту (17 знакова)

Уписује се износ доспјеле ненаплаћене главнице по кредиту са два децимална мјеста у конвертибилним маркама.

Код укидања лимита (револвинг кредит) уписује се износ главнице дуга, а износ одобрења (тачка 8.) се попуњава са 0,00.

13. Доспјела ненаплаћена камата по кредиту (17 знакова)

Уписује се укупан износ редовне и затезне камате по кредиту са два децимална мјеста у конвертибилним маркама.

Код укидања лимита (револвинг кредит) уписује се износ камате дуга, а износ одобрења (тачка 8.) се попуњава са 0,00.

14. Уредност отплате задужења (шест знакова)

Уписује се 0 (нула) за задужења која се редовно отплаћују или број дана кашњења за нередовне отплате.

Код броја дана кашњења уписује се укупан број дана кашњења по свим основама (главница, редовна камата, затезна камата).

15. Класификација према ризичности (један знак)

Уписују се следеће ознаке: А, В, С, D, Е или Х (неодређено).

16. Активност задужења (један знак)

Уписују се следеће вриједности: 1 - активно; 0 - отплаћено / отписано; 2 - угашено због преноса на другу финансијску институцију због спајања или исправке грешке у кључу.

17. Покривеност акредитива (један знак)

Уписују се следеће вриједности: 1 - покривен; 2 - непокривен, празно - није акредитив.

18. Врста гаранције (један знак)

Уписују се следеће вриједности: 1 - чинидбена гаранција; 2 - платива гаранција, празно - није гаранција.

19. Додатно поље (512 знакова) - не уписује се

Додатно поље намијењено евентуалним проширењима.

Други субјекти достављају у Централни регистар кредита, за свако задужење пословног субјекта које воде, следеће ставке наведене у овом члану:

1. Модел података за кредите / лизинге: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16.

2. Модел података за акредитиве: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 17.

3. Модел података за гаранције: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 18.

4. Модел података за остала задужења: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16.

Б) за физичка лица:**1. Шифру кредитне организације, односно другог субјекта (три знака)**

- Уписује се шифра под којом се води кредитна организација из члана 1. став 1. под 1. ове одлуке (комерцијална банка) у главној јединици / филијали Централне банке.

- Уписује се шифра коју кредитној организацији из члана 1. став 1. под 2. и 3. (микрокредитна организација и штедно-кредитна организација) и другом субјекту из члана 1. став 2. ове одлуке додијели Централна банка.

2. Назив и адреса власника задужења**2.1 Име и презиме власника задужења (64 знака)****2.2 Адреса власника задужења (64 знака)****3. ЈМБ власника задужења (13 знакова)**

Уписује се јединствени матични број власника задужења.

4.1 ЈМБ/ЈИБ жиранта (13 знакова)

Уписује се јединствени матични број, односно јединствени идентификациони број жиранта.

Уписују се до четири жиранта.

4.2 Име и презиме или назив жиранта

Уписују се до четири жиранта.

5. Подтип задужења (два знака)

Уписује се ознака типа задужења код кредита, картица и осталих задужења, како слиједи:

Код кредита:

KR - кредит

KO - комисиони кредит

RE - револвинг кредит (и / или дебитна картица)

FL - финансијски лизинг (само лизинг организације)

OL - оперативни лизинг / најам (само лизинг организације)

FA - factoring / forfaiting

Код картица:

KK - кредитна картица

OD - одгођено плаћање

Код осталих задужења:

VK - оквирни кредит

VL - оквирни лизинг (само лизинг организације)

XX - неодређено (за акредитиве и гаранције).

Код акредитива и гаранција обавезно стоји XX - неодређено, јер акредитиви и гаранције нису подијељени у подтипове. XX се користи и код осталих задужења у случају да задужење није оквирни кредит или оквирни лизинг.

6. Број задужења (33 знака)

Уписује се број задужења тако што су водећа три знака шифра другог субјекта на коју се додаје број уговора.

Између шифре другог субјекта и броја задужења (уговора) обавезно стоји знак -.

7. Датум пуштања у реализацију (осам знакова)

Уписује се датум пуштања задужења у реализацију. У прва четири мјеста уписује се година, у идућа два мјесец, а у задња два дан (ГГГГММДД).

Уколико податак није могуће обезбиједити, уписује се 99999999.

8. Износ одобрења задужења у БАМ (17 знакова)

Уписује се износ задужења са два децимална мјеста у конвертибилним маркама.

Код картица у ово поље уписује се износ лимита.

9. Ознака валуте у којој је задужење одобрено (три знака)

Уписује се ознака валуте по стандарду ISO 4217.

10. Датум отплате задужења (осам знакова)

Уписује се крајњи рок доспијења задужења. У прва четири мјеста уписује се година, у идућа два мјесец, а у посљедња два дан (ГГГГММДД).

11. Остатак / салдо дуга по задужењу (17 знакова)

Уписује се износ остатак / салдо главнице задужења са два децимална мјеста у конвертибилним маркама.

У случају револвинг и оквирних кредита и код свих типова картица, уписује се неискоришћени дио кредита, односно лимита.

12. Доспјела ненаплаћена главница по кредиту (17 знакова)

Уписује се износ доспјеле ненаплаћене главнице по кредиту са два децимална мјеста у конвертибилним маркама.

Код кредитних картица попуњава се само када је затезна камата (тачка 13.) већа од 0.

Код укидања лимита уписује се износ главнице дуга, а лимит (тачка 8.) се попуњава са 0,00.

13. Доспјела ненаплаћена камата по кредиту (17 знакова)

Уписује се укупан износ редовне и затезне камате по задужењу са два децимална мјеста у конвертибилним маркама.

Код укидања лимита уписује се износ дуга - камата, а лимит (тачка 8.) се попуњава са 0,00.

14. Уредност отплате задужења (шест знакова)

Уписује се 0 (нула) за задужења која се редовно отплаћују или број дана кашњења за нередовне отплате.

Код броја дана кашњења уписује се укупан број дана кашњења по свим основама (главница, редовна камата, затезна камата).

15. Класификација према ризичности (један знак)

Уписују се следеће ознаке: А, Б, Ц, Д, Е или Х (неодређено).

16. Активност задужења (један знак)

Уписују се следеће вриједности: 1 - активно; 0 - отплаћено / отписано; 2 - угашено, због преноса на другог субјекта, због спајања или исправке грешке у кључу.

17. Покривеност акредитива (један знак)

Уписују се следеће вриједности: 1 - покривен; 2 - непокривен, празно - није акредитив.

18. Врста гаранције (један знак)

Уписују се следеће вриједности: 1 - чинидбена гаранција; 2 - платива гаранција, празно - није гаранција.

19.1. Тип отплаћивања (један знак)

Уписује се начин отплаћивања дуга:

А - ануитет (фиксан ануитет, без обзира на промјенљиву главницу и камату)

Р - рата (фиксна главница, промјенљива камата или обратно)

Х - нема податка (промјенљива главница и камата, нема фиксних износа).

19.2. Износ (17 знакова)

Код ануитета, уписује се фиксни износ ануитета.

Код рате, уписује се само фиксни дио (главнице или камате).

У случају када су сви подаци промјенљиви (главница и камата), уписује се 0,00.

20. Додатно поље (512 знакова) - не уписује се

Додатно поље намијењено евентуалним проширењима.

Други субјекти достављају у Централни регистар кредита, за свако задужење физичког лица које воде, следеће ставке наведене у овом члану:

1. Модел података за кредите / лизинге: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 19.

2. Модел података за акредитиве: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 17.

3. Модел података за гаранције: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 18.

4. Модел података за картице: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16.

5. Модел података за остала задужења: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16.

Члан 5.

Подаци се у Централни регистар кредита достављају телекомуникационим путем.

Члан 6.

Кредитне организације и други субјекти из члана 1. ст. 1. и 2. ове одлуке обавезни су у своје име достављати податке из члана 4. под А) и Б) ове одлуке у Централни регистар кредита једном мјесечно, и то у двије фазе:

- у првој фази подаци се прикупљају и уносе у централну базу. Ова фаза се изводи између 1. и 10. у мјесецу. Достављају се датотеке са подацима о: новим задужењима која су била до тог датума одобрена, била она коришћена или не; свим старим задужењима која нису у цјелини отплаћена или отписана; свим старим задужењима, која су била у прошлом мјесечном периоду у цјелини отплаћена или отписана,

- у другој фази подаци се прикупљају и уносе у централну базу. Ова фаза се изводи између 10. и 15. у мјесецу. Достављају се датотеке са подацима о: задужењима која су послана у првој фази, али због грешке или неког другог разлога нису била унесена у централну базу; задужењима која су била у прошлом циклусу активна, али у првој фази за њих нису послани ажури подаци; свим старим или новим задужењима за које је након прве фазе установљено да су заборављени или су послани погрешни подаци.

Корисници података из става 1. овог члана су одговорни за тачност достављених података и за ажурираност достављених података у Централни регистар кредита.

Подаци у Централном регистру кредита ажурирају се подацима које су корисници података из претходног става доставили у времену прописаном у ставу 1. алинеје 1. и 2. овог члана. Централна банка осигурава и одговорна је за истовјетност података у Централном регистру кредита с подацима достављеним од корисника података утврђених у овом члану.

Ажурирање Централног регистра кредита обавља се након друге фазе. Подаци су у Централном регистру кредита непромјенљиви од 16. текућег до 16. идућег мјесеца.

Члан 7.

Корисници података из Централног регистра кредита су: Централна банка, агенције за банкарство и кредитне организације.

Поред корисника података из става 1. овог члана, корисници података су и други субјекти утврђени у члану 1. став 2. ове одлуке.

Корисници података из ст. 1. и 2. овог члана податке из Централног регистра кредита могу користити искључиво уз писану сагласност пословних субјеката и физичких лица.

Подацима из Централног регистра кредита корисници података из става 3. овог члана могу се користити само за своје потребе и на начин утврђен овом одлуком. Ти се подаци не могу употребљавати у друге сврхе и не могу се даље репродуковати и дистрибуисати.

Изузетно, од утврђеног начина коришћења података из претходног става, кредитне организације из члана 1. став 1. под 1. ове одлуке (комерцијалне банке) податке из Централног регистра кредита могу користити и за пружање информација пословним субјектима и физичким лицима о њиховим кредитним задужењима, и то само на основу захтјева поднесеног у писаној форми.

Захтјев пословног субјекта из става 5. овог члана мора бити потписан од овлашћеног лица и овјерен печатом пословног субјекта, док физичко лице уз захтјев поднесен у писаној форми мора доставити и фотокопију личне карте.

Када је законом Босне и Херцеговине прописана обавеза за достављање података којима располаже Централна банка, овлашћује се гувернер Централне банке да својим актом пропише начин употребе података из Централног регистра кредита.

Члан 8.

Корисници података из члана 7. ст. 1. и 2. ове одлуке имају приступ Централном регистру кредита искључиво путем интернет конекције.

Корисници података из става 1. овог члана су дужни сами обезбиједити потребну опрему за приступ Централном регистру кредита, преко овлашћеног добављача, које одреди Централна банка.

Претраживање у Централном регистру кредита врши се искључиво путем јединственог идентификационог броја пословног субјекта, односно јединственог матичног броја физичког лица.

Увид у податке биће могућ кроз извјештаје:

- Извјештај о укупним текућим задужењима пословног субјекта,

- Извјештај о укупним истеклим / отплаћеним задужењима пословних субјеката, за посљедњих пет година од момента истека / отплате,

- Извјештај о укупним текућим задужењима физичког лица,

- Извјештај о укупним истеклим / отплаћеним задужењима физичког лица, за посљедњих пет година од момента истека / отплате.

Поред извјештаја о задужењима, агенцијама за банкарство и кредитним организацијама из члана 1. став 1. под 1. ове одлуке (комерцијалним банкама) ће бити могућ увид у извјештаје из Јединственог регистра трансакционих рачуна у Босни и Херцеговини.

Корисници података из става 5. овог члана подацима из Јединственог регистра трансакционих рачуна у Босни и Херцеговини могу се користити само за своје потребе. Ти се подаци не могу употребљавати у друге сврхе и не могу се даље репродуковати и дистрибуисати.

Централна банка задржава право да генерише различите врсте извјештаја, да их користи у властите сврхе и по потреби просљеђује агенцијама за банкарство.

Члан 9.

Централна банка може корисницима података из Централног регистра кредита утврђеним овом одлуком ускратити право на коришћење података и искључити сваког корисника, привремено или трајно, уколико се не придржава услова о коришћењу података прописаних овом одлуком, односно уколико оцијени да би његово даље коришћење подацима из Централног регистра кредита могло утицати на рад Централног регистра кредита у цјелини.

Централна банка може право из става 1. овог члана ускратити кредитним организацијама и другим субјектима из члана 1. ст. 1. и 2. ове одлуке и у случају да исте не достављају тачне, односно не врше благовремено ажурирање података које достављају у Централни регистар кредита у складу са чланом 6. став 2. ове одлуке.

Овлашћује се гувернер Централне банке да након што се утврди повреда, посебним актом у сваком појединачном случају, донесе одговарајућу мјеру кориснику података који податке из Централног регистра кредита користи супротно одредбама ове одлуке.

Мјеру из става 2. овог члана изречену кредитној организацији из члана 1. став 1. ове одлуке Централна банка доставља надлежној агенцији за банкарство.

Члан 10.

Трошкове одржавања Централног регистра кредита сносиће Централна банка, кредитне организације и други субјекти из члана 1. ст. 1. и 2. ове одлуке.

Трошкови ће се обрачунавати квартално на основу задужења извођача пројекта. Од кредитних организација из члана 1. став 1. под 1. ове одлуке (комерцијалних банака) биће наплаћивани директним задужењем, са њиховог рачуна резерви, док ће се осталим кредитним организацијама из члана 1. став 1. под 2. и 3. (микрокредитним организацијама и штедно-кредитним организацијама) и другим субјектима из члана 1. став 2. ове одлуке ови трошкови фактурисати.

Наплата трошкова одржавања Централног регистра кредита, у складу са уговором закљученим са извођачем пројекта, почеће од 1. јула 2009. године.

Овлашћује се гувернер Централне банке да посебним актом утврди висину и пропише начин обрачуна трошкова одржавања из става 1. овог члана.

Члан 11.

Ова одлука ступа на снагу даном објављивања у “Службеном гласнику БиХ”, а примјењиваће се од 1. јула 2009. године.

НАЗИВ БАНКЕ

ИЗВЈЕШТАЈ ЗА ОБРАЧУН ОБАВЕЗНЕ РЕЗЕРВЕ за период од до године

Број радних дана у периоду

Ред. број - позиција из биланса банке	ОПИС ПОЗИЦИЈА	Просјечно стање средстава за период одржавања резерве (изражено у КМ)		
		КМ	Остале валуте	Укупно
1	2	3		
	ОСНОВИЦА ЗА ОБРАЧУН ОБАВЕЗНЕ РЕЗЕРВЕ			
	1 - Депозити и позајмљена средства од нерезидената			

Члан 12.

Ова одлука ће се објавити и у “Службеним новинама Федерације БиХ”, “Службеном гласнику Републике Српске” и “Службеном гласнику Брчко Дистрикта БиХ”.

Члан 13.

Датумом примјене ове одлуке престаје да важи Одлука о Централном регистру кредита пословних субјеката и физичких лица у Босни и Херцеговини (“Службени гласник БиХ”, 105/06, 33/07 и 28/08).

100-УВ број: 357/09
29. јануара 2009. године
Сарајево

Председавајући
Управног вијећа
Централне банке БиХ
гувернер,
Мр **Кемал Козарић**, с.р.

На основу члана 7. тачке б) Закона о Централној банци Босне и Херцеговине (“Службени гласник БиХ”, бр. 1/97, 29/02, 13/03, 14/03, 9/05, 76/06 и 32/07), Управно вијеће Централне банке Босне и Херцеговине, на 13. сједници од 17. децембра 2008. године, донијело је

ОДЛУКУ

О ИЗМЈЕНАМА ОДЛУКЕ О УТВРЂИВАЊУ И ОДРЖАВАЊУ ОБАВЕЗНИХ РЕЗЕРВИ И УТВРЂИВАЊУ НАКНАДЕ НА ИЗНОС РЕЗЕРВЕ

- Пречишћени текст -

1. У Одлуци о утврђивању и одржавању обавезних резерви и утврђивању накнаде на износ резерве - Пречишћени текст (“Службени гласник БиХ”, бр. 78/05, 94/07, 84/08 и 95/08) тачка 5. мијења се и гласи:

“5. Стопа обавезне резерве коју примјењује Централна банка износи:

- 14% на депозите и позајмљена средства са уговореним роком доспијења до једне године (краткорочни депозити и позајмљена средства),

- 10% на депозите и позајмљена средства са уговореним роком доспијења преко једне године (дугорочни депозити и позајмљена средства)”.

2. Образац “Извјештај за обрачун обавезне резерве” замјењује се новим образцем, који је саставни дио ове одлуке, док се образци извјештаја о позајмљеним средствима не мијењају.

3. Ова одлука ступа на снагу даном објављивања у “Службеном гласнику БиХ”, објавиће се и у “Службеним новинама Федерације БиХ”, “Службеном гласнику Републике Српске” и “Службеном гласнику Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине”, а примјењиваће се од 1. јануара 2009. године.

УВ број: 354/08
17. децембра 2008. године
Сарајево

Председавајући
Управног вијећа
Централне банке БиХ,
гувернер,
Мр **Кемал Козарић**, с.р.

	Краткорочни депозити и кредити од нерезидената			
5.1.1.	Кореспондентски рачуни нерезидентних банака			
5.1.2.	Краткорочни депозити нерезидената*			
5.1.3.	Краткорочни кредити од нерезидената*			
	Дугорочни депозити и кредити од нерезидената			
5.2.1.	Дугорочни депозити нерезидената*			
5.2.2.	Дугорочни кредити од нерезидената*			
	1 - ИЗНОС УКУПНО			
	1а) до 1 године			
	1б) преко 1 године			
	2 - Депозити по виђењу резидената			
6.1.1.1.	Депозити централне владе			
6.1.1.2.	Депозити влада ентитета			
6.1.1.3.	Депозити влада кантона			
6.1.1.4.	Депозити општинских влада			
6.1.1.5.	Депозити фондова за социјално осигурање			
6.1.3.	Други небанкарски домаћи сектори			
	2 - ИЗНОС УКУПНО			
	2а) до 1 године			
	2б) преко 1 године			
	3 - Орочени и штедни депозити резидената			
6.2.1.1.	Депозити централне владе			
6.2.1.2.	Депозити влада ентитета			
6.2.1.3.	Депозити влада кантона			
6.2.1.4.	Депозити општинских влада			
6.2.1.5.	Депозити фондова за социјално осигурање			
6.2.4.	Други небанкарски домаћи сектори			
	3 - ИЗНОС УКУПНО			
	3а) до 1 године			
	3б) преко 1 године			
6.7.	4 - Ограничени депозити 4 - ИЗНОС УКУПНО			
	4а) до 1 године			
	4б) преко 1 године			
6.8.	5 - Владини фондови за позајмљивање			
	5 - ИЗНОС УКУПНО			
	5а) до 1 године			
	5б) преко 1 године			
	6 - Остала пасива			
7.4.	Друго - дио који се односи на позајмице од небанкарских домаћих сектора			
	6 - ИЗНОС УКУПНО			
	6а) до 1 године			
	6б) преко 1 године			
	УКУПНО (1+2+3+4+5+6)			
	УКУПНО до 1 године (1а+2а+3а+4а+5а+6а)			
	УКУПНО преко 1 године (1б+2б+3б+4б+5б+6б)			

Мјесто, датум

Одговорно лице

Име и презиме

Контакт телефон

Напомена:

Позиције са ознаком а) треба да садрже депозите и позајмљена средства са уговореним роком доспијећа до једне године (краткорочни депозити и позајмљена средства).

Позиције са ознаком б) треба да садрже депозите и позајмљена средства са уговореним роком доспијећа преко једне године (дугорочни депозити и позајмљена средства).

Из основице за обрачун обавезне резерве искључују се:

* Из позиција 5.1.2 Краткорочни депозити нерезидената и 5.2.1 Дугорочни депозити нерезидената нови депозити који су позајмљени од нерезидентних банака почевши од 1. новембра 2008. године.

* Из позиција 5.1.3 Краткорочни кредити од нерезидената и 5.2.2 Дугорочни кредити од нерезидената нови кредити који су примљени почевши од 1. новембра 2008. године.

- Дугорочни кредити од нерезидената до 1992. године и обавезе по основу старе девизне штедне грађана.

- Кредити ино банака који су добијени преко министарства финансија влада ентитета, банка је само посредник, док је влада ентитета гарант и дужник.

Централна изборна комисија Босне и Херцеговине

На основу члана 2.9 став (1) тачка 2., а у вези члана 9.5, 9.8, и 13.5 Изборног закона Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08 и 37/08), Централна изборна комисија Босне и Херцеговине, на 1. сједници, одржаној 13. јануара 2009. године, донијела је

ИНСТРУКЦИЈУ**О ЖРИЈЕБАЊУ У ЦЕНТРАЛНОЈ ИЗБОРНОЈ КОМИСИЈИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ****Члан 1.
(Примјена)**

Овом инструкцијом утврђује се поступак жријебања (у даљем тексту: жријебање) у Централној изборној комисији Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Централна изборна комисија БиХ).

**Члан 2.
(Жријебање)**

Жријебање се спроводи ако је приликом расподеле мандата резултат исти због идентичних количника, као и код понуне представничких тијела гдје је обавезна расподела мандата из конститутивних народа и из реда осталих.

**Члан 3.
(Мјесто жријебања)**

(1) Жријебање се спроводи у просторијама Централне изборне комисије БиХ.

(2) Централна изборна комисија БиХ по утврђеном датуму жријебања обавјештава политичке субјекте који учествују у поступку жријебања о времену и мјесту гдје ће се одржати жријебање.

(3) Обавјештавање о жријебању врши се путем телефона или факс апарата или поштом.

**Члан 4.
(Лица)**

Жријебање се спроводи од стране државних службеника из Секретаријата Централне изборне комисије БиХ, које одреди Централна изборна комисија БиХ.

**Члан 5.
(Јавност жријебања)**

(1) Жријебање је јавно и истом могу присуствовати сва заинтересована лица.

(2) О времену и мјесту жријебања, Централна изборна комисија БиХ јавно обавјештава саопштењем за јавност и путем своје web странице www.izbori.ba.

**Члан 6.
(Поступак жријебања)**

(1) Жријебање се спроводи на сљедећи начин:

а) листићи са именима политичког субјекта, односно кандидата са идентичним количником, убацују се у идентичне непрозирне куглице које се потом стављају у провидну посуду за жријебање, и након тога приступа се њиховом извлачењу;

б) лице које је одредила Централна изборна комисија БиХ прво ће руком измијешати све пластичне куглице, а потом ће извући једну пластичну куглицу са именом политичког субјекта, односно кандидата са идентичним количником и наглас саопштити име политичког субјекта, односно кандидата који је извучен. На тај начин ће се утврдити који је политички субјекат, односно кандидат са идентичним количником освојио мандат;

ц) подаци о имену политичког субјекта, односно кандидата који је добио мандат оглашавају се на табли у просторији гдје се врши жријебање;

д) поступку додјеле мандата из тачке а) овог члана идентичан је и поступак у случају жријебања за одузимање мандата, ако је за ту процесну радњу потребно извршити жријебање.

**Члан 7.
(Записник)**

О спроведеном жријебању саставља се записник у складу са одредбама Закона о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04 и 88/07).

**Члан 8.
(Аудио и видео снимање)**

(1) Ток жријебања може се снимати аудио и видео техником, што ће се евидентирати у записнику о спроведеном жријебању.

(2) У записник се уноси ко је и у чије име вршио аудио и видео снимање и мјесто гдје ће се налазити снимци са тог снимања.

(3) Ако Централна изборна комисија БиХ нареди да се врши аудио и видео снимање жријебања, аудио и видео документација о спроведеном жријебању чуваће се у Централној изборној комисији БиХ заједно са записником о спроведеном жријебању.

**Члан 9.
(Приговор)**

(1) У току поступка жријебања, као и по спроведеном жријебању незадовољна страна може изјавити приговор Централној изборној комисији БиХ.

(2) Изјављени приговор службено лице уноси у записник.

(3) О изјављеном приговору одлуку доноси Централна изборна комисија БиХ.

**Члан 10.
(Објављивање у службеним гласницима)**

Ова инструкција ступа на снагу даном доношења и објавиће се у "Службеном гласнику БиХ", "Службеним новинама Ф БиХ", "Службеном гласнику Републике Српске", "Службеном гласнику Брчко Дистрикта БиХ" и web страници Централне изборне комисије БиХ www.izbori.ba.

Број: 05-1-02-2-158/09
13. јануара 2009. године
Сарајево

Предсједник,
Др Суад Арнаутовић, с.р.

Конкуренијски савјет Босне и Херцеговине

На основу члана 42. тачка г), а у вези са чланом 4. став 1. и чланом 10. став 2. Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05 и 76/07) и члана 108. Закона о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04 и 88/07), у поступку покренутом на Захтјев привредног субјекта "Novo Nordisk A/S" Представништво Сарајево, за примљеног 11. јуна 2008. године под бројем: 01-02-26-023-П/08, а по Закључку о покретању поступка број: 01-02-26-023-7-П/08, од 11. септембра 2008. године, против Завода здравственог осигурања Кантона Сарајево, Конкуренијски савјет, на 76. сједници, одржаној 20. новембра 2008. године, донио је сљедеће

РЈЕШЕЊЕ

1. Утврђује се да Завод здравственог осигурања Кантона Сарајево својим актом број: 05-/08 од 5. маја 2008. године, упућеним свим уговорним апотекама, ограничава и контролише тржиште услуга издавања лијекова на рецепт осигураним лицима на терет средстава Завода здравственог осигурања Кантона Сарајево, што има за посљедицу спречавање и ограничавање тржишне конкуренције у смислу члана 4. став 1. тачка б) Закона о конкуренцији.

2. Налаже се Заводу здравственог осигурања Кантона Сарајево да у року од 8 (осам) дана од дана пријема овог рјешења, стави ван снаге акт број: 05-/08, од 5. маја 2008. године, и омогући привредном субјекту "Novo Nordisk A/S" и свим осталим произвођачима лијекова, чији се лијекови налазе на важећој Листи лијекова који се прописују и издају на терет средстава Завода здравственог осигурања Кантона Сарајево, да се њихови лијекови

ви издају на рецепт осигураним лицима на терет средстава Завода здравственог осигурања Кантон Сарајево.

3. Налаже се Заводу здравственог осигурања Кантон Сарајево да у остављеном року достави на увид Конкуренијском савјету доказе о извршењу обавеза из тачке 2. овог рјешења.

4. Због ограничавања и контроле тржишта у смислу члана 4. став 1. тачка б) Закона о конкуренцији, изриче се новчана казна Заводу здравственог осигурања Кантона Сарајево у висини од 50.000,00 КМ и одговорном лицу, директору, Махмуту Ђапо у висини од 15.000,00 КМ у смислу члана 48. став 1. тачка а) и став 2. Закона о конкуренцији, коју су дужни платити у року од 8 (осам) дана од дана пријема овог рјешења.

5. Одбија се захтјев привредног субјекта "Novo Nordisk A/S" Представништво Сарајево у дијелу који се односи на повреду члана 10. став 2. т. ц) и д) Закона о конкуренцији као неоснован.

6. Одбија се захтјев привредног субјекта "Novo Nordisk A/S" Представништво Сарајево за доношење привремене мјере у смислу члана 40. Закона о конкуренцији.

7. Ово рјешење је коначно и објавиће се у "Службеном гласнику БиХ", службеним гласницима ентитета и Брчко Дистрикт БиХ.

Образложење

Конкуренијски савјет је 11. јуна 2008. године, под бројем: 01-02-26-023-11/08, запримио Захтјев за покретање поступка у смислу члана 28. Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05 и 76/07), (у даљем тексту: Закон), против Завода здравственог осигурања Кантона Сарајево, улица Ложионичка бр. 2, 71 000 Сарајево (у даљем тексту: Завод) због повреде члана 4. став 1. и члана 10. став 2. Закона, поднесен од стране привредног субјекта "Novo Nordisk A/S" Представништво у Сарајеву, Трг солидарности бр. 2, 71 000 Сарајево (у даљем тексту: Novo Nordisk или Подносилац захтјева).

Запримљени Захтјев није био комплетан, те је Подносиоцу захтјева 20. јуна 2008. и 31. јула 2008. године упућен захтјев бр: 01-02-26-023-1-11/08 и 01-02-26-023-2-11/08 за допуну истог и уплату административне таксе.

Захтјев је допуњен 11. августа 2008. године дописом број: 01-02-26-023-4-11/08, након чега је Конкуренијски савјет утврдио да је исти комплетан и уредан у смислу члана 28. став (1) Закона, те је Подносиоцу захтјева у смислу члана 28. став 3. Закона, издао потврду 8. септембра 2008. године, број: 01-02-26-023-5-11/08 о пријему комплетног и уредног Захтјева.

У свом захтјеву, Подносилац захтјева, описује чињенично стање и околности које су разлог за подношење Захтјева, те наводи:

- да је Завод 14. маја 2008. године доставио Подносиоцу захтјева путем факса допис број: 05-/08, од 5. маја 2008. године, којим их обавјештава да се од 2. јуна 2008. године на терет средстава Завода могу добити само три производа (инзулина) компаније Novo Nordisk умјесто досадашњих шест,

- да је Завод истовремено упутио свим уговорним апотекама обавјештење о наведеним изјенама у Одлуци о листи лијекова који се прописују и издају на терет средстава Завода здравственог осигурања Кантона Сарајево, као и начину њиховог прописивања и издавања ("Службене новине Кантона Сарајево" број 2/08), (у даљем тексту: Одлука о листи), према којој се три лијека Подносиоца захтјева бришу са листе. Све уговорне апотеке су на основу тог обавјештења са 2. јуном 2008. године престале издавати наведене лијекове осигураним лицима на рецепт Завода,

- да је по одредбама Закона о лијековима ("Службене новине Федерације БиХ", број 51/01), Закона о здравственом осигурању ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 30/97 и 7/02) и Закона о Влади Кантона Сарајево ("Службене новине Кантона Сарајево", број 24/03), а на приједлог министра здравства, Влада Кантона Сарајево утврдила важећу "Листу лијекова који се прописују и издају на терет средстава Завода Кантона Сарајево" (у даљем тексту: Листа лијекова), те се изјене и допуне Одлуке о листи и Листе могу вршити само на начин и по поступку по којем су донесени,

- да је 19. марта 2008. године, непосредно пред доношење предметне Одлуке о листи, Завод тражио да Подносилац захтјева достави велепродајне цијене за наведене производе, што је са његове стране и учињено, а потом је 14. маја 2008. године обавјестио Подносиоца захтјева да се три њихова производа скидају са Листе лијекова. Подносилац захтјева предпоставља да су предметни лијекови скинути са Листе лијекова управо због цијена, те тврди да то није могао нити смио бити критеријум за њихово скидање са Листе лијекова, јер су цијене биле утврђене у складу са Наредбом о утврђивању рефералних цијена лијекова ("Службене новине ФБиХ", број 14/07), коју је донио федерални

министар здравства и чија је примјена обавезујућа за кантоналне заводе здравственог осигурања,

- да је Одлуком о листи прописано да ће Завод само за лијекове који се налазе на Листи лијекова, а за које није утврђена реферална цијена, задржати право самосталног одлучивања о цијени таквог лијека, коју ће спосити приликом финансирања набавке лијекова из средстава обавезног здравственог осигурања. Подносилац захтјева нарочито скреће пажњу на чињеницу да у "Службеним новинама КС" од 14. јануара 2008. године у посљедњој објављеној Листи лијекова цијене појединих инзулина конкурентских компанија нису истакнуте,

- да је на састанку одржаном 15. јуна 2008. године са министром здравства Кантона Сарајево, прим. др Мустафом Цуполовом, Подносилац захтјева информисан како ни министар ни Министарство здравства Кантона Сарајево о овом акту Завода број: 05-/08, од 5. маја 2008. године, нису унапријед обавјештени, а на основу чега Подносилац захтјева тврди да је Завод поступио самоницијативно и без дозволе надлежног органа, што представља грубо кршење закона,

- да је овакво дјеловање Завода у супротности са Законом те да је дошло до ограничавања и подјеле тржишта, односно извора снабдијевања те извршена примјена различитих услова за идентичне трансакције са другим привредним субјектима, чиме је Подносилац захтјева доведен у неповољан положај у односу на конкуренцију, односно друге двије конкурентске компаније стављене у привилегован положај,

- да је оваквим дјеловањем Завода ограничено тржиште промета лијекова који се издају на рецепт, а који су уврштени на важећу Листу лијекова, на штету корисника, те да овакво једнострано и незаконито понашање Завода представља злоупотребу доминантног положаја из члана 10. став 2. Закона о конкуренцији,

- да је доведен у неравноправан положај у остваривању прихода на тржишту лијекова који се прописују и издају на терет средстава Завода, јер је продајом предметних лијекова у 2007. години остварио приход од 1.557.640,00 КМ те је сад избацивањем ових лијекова са Листе лијекова за исти ускраћен,

- да Завод својим актом брисања предметних лијекова са Листе лијекова није нанео штету само Подносиоцу захтјева, већ и потрошачима односно корисницима предметних лијекова, што је поткријенио писмом: Удружења дијабетичара Кантона Сарајево, Удружења ендокринолога и дијабетолога у Федерацији БиХ и Педијатријске клинике Клиничког центра Универзитета Сарајево, у којима се од Завода тражи да поништи акт број: 05-/08, од 5. маја 2008. године,

- да сматра да су испуњени услови из члан 40. Закона те тражи доношење рјешења о привременој мјери.

Анализирајући захтјев за покретање поступка и документацију коју је Подносилац захтјева доставио уз исти, Конкуренијски савјет је оцијенио да није могуће без спроведеног поступка утврдити постојање повреда Закона на које Подносилац захтјева указује, те је на сједници одржаној 11. септембра 2008. године, у складу са чланом 32. став (2) Закона донио Закључак о покретању поступка, број: 01-02-26-023-7-11/08.

У складу са чланом 33. Закона, Конкуренијски савјет је примјерак наведеног Закључка о покретању поступка 11. септембра 2008. године под бројем: 01-02-26-023-12-11/08 доставио на одговор Заводу.

Завод је 25. септембра 2008. године Конкуренијском савјету под бројем: 01-02-26-023-13-11/08 доставио одговор на Закључак о покретању поступка у коме истиче сљедеће:

- да је својим дописом број: 05-1595/08, од 5. маја 2008. године обавјестио Подносиоца захтјева о инзулинима, који се издају осигураницима на терет средстава Завода, чији је произвођач, а којим дописом је уједно обавјештен да се три њихова инзулина бришу са Листе лијекова, који се издају на терет средстава Завода, а објављени су у Одлуци о листи.

- да је брисање наведених инзулина са Листе лијекова Завод обавио у складу са Наредбом о утврђивању рефералних цијена лијекова, гдје је у тачки 5. став 2. прецизно одређено да за лијекове којима није утврђена цијена у складу са Наредбом, а налазе се на листи лијекова, сви заводи здравственог осигурања задржавају право самосталног одлучивања о цијени таквог лијека коју ће спосити приликом финансирања набавке лијекова из обавезног здравственог осигурања,

- да се наведени инзулини, који су производ Подносиоца захтјева, налазе на Листи лијекова, али да за њих није утврђена реферална цијена Наредбом, те је стога Завод примјенио члан 5. став 2. Одлуке о листи и самостално одлучио о цијени предметних лијекова,

- да је у поступку одлучивања о цијени прибавио три понуде, те изабрао понуђача са најнижом понуђеном цијеном инзулина,

а потом извршио брисање предметних производа Подносиоца захтјева са Листе лијекова, а све у складу са процедуром утврђеном одредбама Наредбе и Одлуке о листи,

- да је дописом број: 05-/08, од 5. маја 2008. године обавијестио све уговорне апотеке о насталим промјенама у Листи лијекова,

- да је Клиника за ендокринологију, дијабетес и болести метаболизма Клиничког центра Универзитета у Сарајеву, дала мишљење да предложена листа инсулинских препарата апсолутно омогућава пацијентима квалитетну и добру медицинску заштиту у Кантону Сарајево, а уједно је сачињена према критеријуму економичности и рационалности трошења материјалних средстава,

- да је схватање Подносиоца захтјева да се брисањем његових производа са Листе лијекова крши Закон засновано на непознавању процедуре која је прецизирана федералним и кантонским подзаконским актима, који су основни документи за рад Завода и Комисије за лијекове,

- да је у 2007. години забиљежен тренд пораста потражње предметне врсте инсулина другог произвођача, што негира тврдњу Подносиоца захтјева да је скидањем њихових инсулина са Листе лијекова направљен проблем психолошког прилагођавања пацијената на нове инсулине и ускраћено право на избор терапије,

- да се противи доношењу било какве привремене мјере, јер нити једном својом радњом није повриједио Закон.

У даљем току поступка, с обзиром да се ради о предмету са супротним интересима, Конкуренијски савјет је одржао усмену расправу у складу са чланом 39. Закона. Усмена расправа је одржана 21. октобра 2008. године у просторијама Конкуренијског савјета и испред Novo Nordiska присуствовали пуномоћник, адвокат Сеад Миљковић, и директор Novo Nordiska Младен Влашки, а испред Завода присуствовали су пуномоћници Нермана Хаџибајрић и Недим Тврткивић.

Током усмене расправе странке су се изјасниле да у цијелости остају код захтјева за покретање поступка односно одговора датог на Закључак о покретању поступка, с тим што су своје писмене акте странке детаљније образложили као и разлоге за доношење захтјева, односно за доношење аката од 5. маја 2008. године.

У спровођењу поступка Конкуренијски савјет је утврдио релевантно тржиште за предметни случај.

У складу са чланом 3. Закона и чл. 4. и 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта ("Службени гласник БиХ", број 18/06), релевантно тржиште се одређује као тржиште одређених производа који су предмет обављања дјелатности привредних субјеката на одређеном географском подручју.

Релевантно тржиште производа обухвата све производе које потрошачи и / или корисници сматрају међусобно замјенивим, под прихватљивим условима, имајући у виду посебно њихова битна обиљежја, квалитет, уобичајну намјену, начин употребе, услове продаје и цијене.

Релевантно географско тржиште обухвата цјелокупан или значајан дио територије Босне и Херцеговине на којој привредни субјекти дјелују у продаји и / или куповини релевантног производа под једнаким или довољно уједначеним условима и који то тржиште битно разликују од услова конкуренције на сусједним географским тржиштима.

Конкуренијски савјет је утврдио да је релевантно тржиште у овом предмету тржиште услуга издавања лијекова на рецепт осигураним лицима на терет средстава Завода на подручју Кантона Сарајево.

На основу увида у документацију из списка предмета те оцјене изјава датих на усменој расправи, Конкуренијски савјет је утврдио следеће чињенично стање:

- Влада Кантона Сарајево усвојила је Одлуку о листи лијекова, а саставни дио наведене одлуке је и Листа лијекова, који се прописују на терет средстава Завода, а на којој листи се налазе и три инсулина Novo Nordiska и то под редним бројем 46. А10АБ05 *inzulin aspart Novo Rapid Fleh Pen*, под редним бројем: 52. А10АЦ01 *inzulin humani Insulatard Novolet* и редним бројем: 58. А10АД01 *inzulin humani Mixtard 30 NovoLet*, а које је Завод својим актом број: 05-/08, од 5. маја 2008. године, на посредан начин брисао са наведене листе. Истим актом Завода, са Листе лијекова, осим наведених инсулина, скинути су и други лијекови различитих произвођача лијекова и то: ред. број 37. *Actrapid HM 100, Novo Nordisk*, ред. бр. 40, 41, 42. *Inuman HR 1799 rapid, Sanofi Aventis*, ред. бр. 48. *Apidra, Sanofi Aventis*, ред. бр. 51. *Insulatard HM, Novo Nordisk*, ред. бр. 54. *Inuman HR 1799 basal, Sanofi Aventis*, ред. бр. 57. *Mixtard 10 NovoLet, Novo Nordisk*, ред. бр. 59.

Mixtard 40 NovoLet, Novo Nordisk, ред. бр. 61, 62, 63. *Inuman HR 1799 comb 15/85, Sanofi Aventis*, ред. бр. 64. *Inuman HR 1799 comb 25/75, Sanofi Aventis*, ред. бр. 67, 68, 69. *Inuman HR 1799 comb 50/50, Sanofi Aventis i red.br. 70. Lantus, Sanofi Aventis*.

Завод је, како је то образложио у одговору на Закључак о покретању поступка, извршио брисање у складу са чланом 5. став 2. Одлуке о листи и тачком 4. став 5. Наредбе о утврђивању рефералних цијена лијекова Федереланог министарства здравства. Наиме, чланом 5. став 2. Одлуке о листи је прописано да за лијекове који се налазе на Листи лијекова, а за које није утврђена реферална цијена Завод ће у складу са тачком 4. став 5. Наредбе о утврђивању рефералних цијена лијекова, задржати право самосталног одлучивања о цијени таковог лијека, коју ће сносити приликом финансирања набавке лијекова из средстава обавезног здравственог осигурања.

Међутим, Конкуренијски савјет је увидом у Листу лијекова, која је саставни дио Одлуке о листи, утврдио да наведена три лијека Novo Nordiska, која су брисана са Листе лијекова, имају утврђену рефералну цијену и позивом на члан 5. став 2. Одлуке о листи и на тачку 4. став 5. Наредбе о утврђивању рефералних цијена лијекова, Завод није имао овлашћење да самостално одлучује о цијени наведених лијекова, односно да их посредно брише са Листе лијекова, о чему је писмено обавијестио све уговорне апотеке Кантона Сарајево, актом број: 05-/08, од 5. маја 2008. године.

У поступку који је претходно доношењу рјешења, Конкуренијски савјет је оцјенивао да ли акт Завода број: 05-/08, од 5. маја 2008. године ограничава и контролише тржиште доводећи поједине привредне субјекте у неповољан положај у односу на друге и да ли се наведени акт може сматрати забрањеним споразум у смислу члана 4. став 1. Закона.

Имајући у виду чињеницу, да је наведени акт Завода имао за посљедицу фактичко дејство и утицај на тржиште лијекова који се издају на терет средстава Завода, Конкуренијски савјет сматра да се наведени акт може сматрати као забрањени споразум из члана 4. став 1. Закона, те да је Завод својим актом број: 05-/08, од 5. маја 2008. године, посредно ограничио тржишну конкуренцију лијекова који се издају на терет средстава Завода.

Ограничавањем тржишне конкуренције издавањем лијекова на терет средстава Завода поједини привредни субјекти произвођачи лијекова, као што је Подносилац захтјева, доведени су у неповољан положај у односу на друге произвођаче лијекова, чиме се лијекови издају на терет средстава Завода. Завод је тако на директан начин омогућио другим привредним субјектима, односно произвођачима лијекова повољније услове у пословању, док је Подносиоцу захтјева истовремено створио неповољне услове пословања, о чему је и детаљно изнио податке Подносилац Захтјева, иако су сви имали исти статус према Одлуци о листи у погледу продаје лијекова на терет средстава Завода.

Завод је на овај начин онемогућио да многи пацијенти, који троше наведена три лијека Novo Nordiska, исте набављају под повољнијим условима, односно на начин како им је то омогућила Влада Кантона Сарајево, а о чему су се у том погледу и писмено изјасниле поједине стручне институције из области здравства.

Дакле, како је неспорно утврђено, акт Завода број: 05-/08, од 5. маја 2008. године има за посљедицу спречавање, ограничавање и нарушавање тржишне конкуренције те је одлучено као у тачки 1. диспозитива овог рјешења.

У том погледу наложено је Заводу да у року од 8 (осам) дана од дана пријема овог рјешења наведени акт измијени, тако што ће омогућити Подносиоцу захтјева, као и свим осталим привредним субјектима, да своје лијекове, који се налазе на Листи лијекова, прописују и издају на терет средстава Завода, како је то одлучила Влада Кантона Сарајево Одлуком о листи и о томе писмено обавијести Конкуренијски савјет као и Подносиоца захтјева.

Полазећи од неспорно утврђене чињенице да је Завод грубо прекршио одредбе члана 4. став 1. тачка б) Закона, као и друге прописе који прописују издавање лијекова на терет средстава Завода, Конкуренијски савјет је у смислу члана 48. став 1, тачка а) и става 2. Закона, изрекао новчану казну у износу од 50.000,00 КМ Заводу и новчану казну од 15.000,00КМ одговорном лицу директору Махмуту Ђапо. С обзиром на висину изречене новчане казне, Конкуренијски савјет није имао првенствено за циљ кажњавање због кршења Закона, већ да упозори Завод, као и одговорна лица, да поштују правила тржишне конкуренције. Осим тога, изречена новчана казна је блага, у односу на висину новчане казне, која је запријечена у складу са чланом 48. Закона.

Надаље у свом захтјеву Novo Nordisk истиче да Завод злоупотребљава свој доминантни положај у смислу члана 10. став 2. т) и д) Закона, истичући да Завод ствара различите услове пословања привредним субјектима, чиме их доводи у неравноправан и неповољан конкуренијски положај. Чл. 9. и 10. Закона

је прописано шта се сматра доминантним положајем и на који начин се злоупотреба доминантан положај.

Имајући у виду неспорну чињеницу да Завод нема доминантан положај, у смислу члана 9. Закона, те да не учествује на релевантном тржишту продаје лијекова на терет средстава Завода, то се из наведених разлога Захтјев Novo Nordiska у дијелу који се односи на злоупотребу доминантног положаја од стране Завода, одбија као неосноваан.

У вези са захтјевом Novo Nordiska за доношење привремене мјере из члана 40. Закона Конкуренијски савјет је одлучио да није било мјеста доношењу исте.

Тачно је да је Подносилац захтјева за посљедицу имао директне штете по основу наведеног акта Завода, који је оцијењен да није у складу са Законом, али та претрпљена штета није толика да би довеле у питање пословање Novo Nordiska на релевантном тржишту лијекова. Наиме, лијекови Подносиоца захтјева који су непосредно брисани са Листе лијекова и даље су били присутни на тржишту лијекова и били су доступни пацијентима.

Осим тога, Конкуренијски савјет је о Захтјеву Подносиоца одлучио у законском року и овим рјешењем наложено је Заводу да у кратком року отклони уочене неправилности и омогући Подносиоцу захтјева да наведене лијекове прописује и издаје на терет средстава Завода.

На основу свих релевантних чињеница и доказа изведених у току поступка, Конкуренијски савјет је одлучио као у диспозитиву овог рјешења.

Поука о правном лијеку

Ово рјешење је коначно и против истога није дозвољена жалба. Незадовољна страна може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема, односно објављивања овога рјешења.

Број: 01-02-26-023-22-П/08
20. новембра 2008. године
Сарајево

Предсједник,
Ибрица Лакишић, с.р.

САДРЖАЈ

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

- 207 Закон о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима 1

МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ

- 208 Правилник о вршењу дознаке стабала за сјечу 19
- 209 Правилник о обрасцу отпремног исказа и обрасцу отпремнице за промет шумских производа 20
- 210 Правилник о службеној легитимацији, наоружању и униформи чувара шума 22
- 211 Правилник о облику, садржају и начину регистровања и чувања дозначеног жига, жига за жигосање шумских сортимената и жига за шумску кривицу 24
- 212 Правилник о шумском реду 24
- 213 Правилник о евиденцији ускладиштених шумских дрвних сортимената на постројењима за прераду дрвета 25
- 214 Правилник о спровођењу инвентуре шума на великим површинама 26

МИНИСТАРСТВО ИНДУСТРИЈЕ, ЕНЕРГЕТИКЕ И РУДАРСТВА

- 215 Рјешење број: Уп/И-06-310-627/06 33
- 216 Рјешење број: Уп/И-05.09/310-577/08 33

МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ, ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

- 217 Рјешење о испуњености услова за обављање дјелатности из области заштите животне средине, број регистра: 17-Е/09 33

УСТАВНИ СУД БиХ

- Одлука о допуњивости и меритуму, број: АП 1513/06 33

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БиХ

- Нови пречишћени текст Одлуке о утврђивању и одржавању обавезних резерви и утврђивању накнаде на износ резерве 36

- Одлука о централном регистру кредита пословних субјеката и физичких лица у Босни и Херцеговини 40

- Одлука о измјенама Одлуке о утврђивању и одржавању обавезних резерви и утврђивању накнаде на износ резерве - Пречишћени текст 43

ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА БиХ

- Инструкција о жријебању у Централној изборној комисији Босне и Херцеговине 45

КОНКУРЕНЦИЈСКИ САВЈЕТ БиХ

- Рјешење по Захтјеву за покретање поступка, поднесеном од стране привредног субјекта "Novo Nordisk A/S" Представништво Сарајево, против Завода здравственог осигурања Кантона Сарајево, због ограничавања тржишне конкуренције 45

ОГЛАСНИ ДИО 16 страна